

P. III.

825

REVISTA

CERCLUI JURIDIC BĂNĂȚEAN

DOCTRINĂ - JURISPRUDENȚĂ - LEGISLAȚIE

Inscrisă în registrul publicațiilor periodice la Tribunalul Timiș-Torontal S. III, Com. sub Nr. 46/1938

PREȘEDINTELE CERCLUI
Dr. ALEXANDRU MARTA
REZIDENT REGAL AL ȚINUTULUI TIMIȘ.

PRIMREDACTOR:
Ilie N. Lungulescu
PROCUROR GENERAL AL CURȚII DE APEL TIMIȘOARA.

Eugen Feneșan
judecător Trib. Timiș-Tor.

Eugen Gr. Dabija
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Dr. Petru Budescu
judecător Buziaș

Apare în fiecare lună

Abonamente:

Pentru membrii cercului	pe an: 200 Lei
Pentru instanțele judecătorești	300 „
Pentru cei ce nu sunt membri ai cercului	480 „
Pentru autorități, Bănci, Societăți	700 „
Pentru streinătate	1000 „

Redacția: Timișoara I, Curtea de Apel, etaj I, cam. No. 40
(Cabinetul Procurorului General)

Administrația: Timișoara I, Piața OMANIEI, No. 11
(Biroul Dr. Ioan Doboșan,

Lei 40.—

Tipografia „Luceafărul”
Timișoara

CERCUL JURIDIC BANĂȚEAN

recunoscut persoană juridică prin Sent. Trib. Timiș-Torontal S. I. cu 243/1932.
Taxa de înscriere 10 lei (odată pentru totdeauna). Cotizația 10 lei lunar, adică 120 lei pe an.

COMITETUL DE REDACȚIE;

Președinte : I. N. LUNGULESCU, *procurorul general al Curții de Apel Timișoara.*
Director : VASILE M. THEODORESCU, *primul președinte al Tribunalului Ilfov.*
Membrii : AGRICOLA IONESCU, EUGEN GR. DABIJA, Dr. ȘTEFAN ISACU, NICOLAE BĂRBAT, Maior Dr. ANDREI BUNDRĂ, EUGEN FENEȘAN, Dr. PETRU BUDESCU, *magistrați;* Dr. ILIE GROPȘIANU, Dr. ION ȚENCHEA, Dr. EMIL BOTIȘ, AUREL BUGARIU, *avocați.*

COLABORATORI PRINCIPALI D-NII:

AL. P. ALEXANDRESCU
Președinte de secție la Trib. Arad
VASILE N. APOSTOLESCU
Președinte la C. de Apel Tmș. S. III.
VASILE GH. BUȚUREANU
Primpreședintele C. de Apel T.-Mureș
EUGEN CHIOVSCHI
Judecător de ședință la Trib. T.-Tor.
AL. ST. CONSTANTINESCU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
SCARLAT CONSTANTINESCU
Președinte la C. de Apel Tmș. S. II.
Dr. TEODOR DIACONESCU
Primul procuror al Trib. Sibiu
EMIL DIMITRESCU
Primul președinte al C. de Apel Tmș.
VASILE M. DIMITRIU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
CONSTANTIN DOBOȘ
Consilier la Curtea de Apel Oradea
G. P. DOCAN
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.

NICOLAE GEORGEAN
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
Dr. CORNEL GROFȘOREANU
avocat, Timișoara
D. IANCULESCU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
BUJOR A. IMBROANE
procuror de secție la Trib. Timiș-Tor.
MIHAIL KUȘNIRIUC
Judecător la Jud. de muncă Timișoara
GHEORGHE D. LAMBRINO
Președinte la C. de Apel Tmș. S. IV.
Dr. IOAN I. LAZĂR
Judecător, Dumbrăveni
SABIN MOLDOVAN
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
VIRGIL MURGESCU
judecător de instrucție la Trib. Arad
MIHAI GH. MUȘĂTESCU
jude-președinte la Jud. rur. Deta
IOAN NEDELESCU
avocat și publicist, București
NICOLAE I. NICOLESCU
Președinte la C. de Apel Tms. S. I.

Dr. GHEORGHE ÔPREA
avocat, Timișoara
GHEORGHE PAVELESCU
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
MARIN PÂRVULESCU
judecător de ședință la Trib. Sibiu
Dr. PETRU PENȚIA
notar public, Timișoara
IOAN N. PERIEȚIANU
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
Dr. GEORGIU PLOPU
Preș. on. la In. C. de Cas. și Justiție
Dr. NESTOR PORUMB
avocat, Timișoara
ANDREI RĂDULESCU
Primpreședintele In. C. de Cas. și Just.
Dr. IOAN RUSALIN
judec. la Jud. I. urb. Timișoara
DEM. TIGOIANU
judecător de ședință la Trib. T.-Tor.
ADRIAN C. TOMA
judecător de ședință la Trib. T.-Tor.
Dr. DIMITRIE VASCAN
Medic legist la Trib. Timiș-Torontal
FLOREA I. VASILIU
Consilier la Curtea de Apel Brașov

Conducerea „Cercului Juridic Bănățean” și a „Revistei” sale, roagă stăruitor pe ONORAȚII SĂI MEMBRII ȘI ABONAȚI, să-și înainteze fără nici o invitațiune sau somațiune atât taxele și cotizațiile, cât și costul abonamentului, datorite pe anii 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938 și cuvenite pe anul 1939, direct și exclusiv D-lui Casier General Dr. IOAN DOBOȘAN, avocat, la domiciliul său din Timișoara I., Piața Unirei No. 11, sau — la prezentare — împuternicitului acestuia D-l IOAN BAICU din Timișoara I., Piața Unirei No. 11, incasator al Cercului Juridic Bănățean.

Conducerea Cercului Juridic Bănățean și a Revistei sale speră că acest anunț își va produce imediat efectul, astfel că va fi dispensată, de marea neplăcere de a sista trimiterea revistei, tuturor acelor cari nu sunt în curent cu plata abonamentului.

DOCTRINĂ, INFORMAȚIUNI, RECENZII ETC.

CRONICA

S'au implinit o sută de ani dela nașterea marelui rege *Carol I* al României.

Ce a însemnat pentru neamul nostru domnia lui *Carol I*, ne-o spune așa de eloquent splendoarea zilelor istorice din 1916-1918 care au dus la de veacuri visata lui întregire.

Căci trebuie s'o afirmăm cu hotărâre, fără *Carol I* la conducerea principatelor *Munteniei* și *Moldovei*, unite abia în 1859, fără înțeleapta lui domnie, fără vitejeasca lui ținută, fără puterea lui de muncă și de jertfă întru organizarea țării, nu este sigur că destinul nației și-ar fi putut urma pe aceeași binecuvântată și firească linie cursul.

De sigur, nu putem ști astăzi cum va apărea, în cadrul aprecierilor definitive, figura — maiestoașă figură — a Regelui *Carol I* în perspectiva fără de sfârșit a timpurilor ce vor veni. Pentru că judecata noastră de acum e judecata clipei care trece față de eternitatea care rămâne.

Ceeace știm însă cu toată convingerea și ceeace putem spune cu toată sinceritatea este că și *omul* și *opera*, în ce-l privește pe primul rege al României libere și independente, vor înfrunta cu bărbăție și fără rușinare veacurile, pentru că în a lor ființă cuvânt hotărâtor au avut doar poruncile moralei și imperativele etice.

Și natural, ceeace e construit pe astfel de temelii e construit pe stânca nebiruită de fur-

tună și nu pe nisipul sburător al pusturilor care azi e mâine nu, fiindcă vântul îl plimbă fără de încetare dela un capăt la celalalt al lumii.

A pune accentul în a ta activitate doar pe elementul moral al lucrurilor și a-ți conduce viața doar după principiile ce'ei mai rigide etice, iată în două cuvinte definită personalitatea regească a lui *Vodă Carol I*.

„*Făuriți caractere, cât mai multe caractere*“, era îndemnul pe care îl da el, ori-decâte ori îi permiteau împrejurările, profesorii române și nu contenea să repete tutu-rora dorința de a face din administrație o a doua magistratură.

Voia caractere — slăvitul Voevod — pentru că ele dau valoare ființei și prin ele se susține înălțându-se un neam și doria administrației prestigiul magistraturii, fiindcă în concepția sa magistratul reprezenta sumum de onestitate, de independență și de demnitate în profesiune.

Ci astăzi, când sărbătorim cei o sută de ani — de când Cel de sus l-a dăruit vieții, — pentru toate faptele lui mari, pentru toate gândurile lui bune, pentru toată viața lui de jertfitoare muncă închinată patriei, cuvine-se memoriei lui *Carol I* prinosul nostru de smerită închinare și respectuoasă recunoștință.

* * *

La 15 Iunie 1939 s'au scurs cincizeci de ani dela trecerea întru neființă a celui ce a fost genialul poet al nației noastre, *Mihail*

Eminescu.

Deși poezia, artă senină ca cerul instelat de vară și bună ca isvorul răsărit în pustie, nu prea are atingere cu Dreptul, odată ce spre altarul în care se oficiază tainele Justiției își îndreaptă pașii doar proza vieții, doar patimile firii și doar neînțelegerile dintre oameni, măcar pentru cât geniul său ne-a înălțat neamul, măcar pentru preocupățiunile sale juridice și sociologice și măcar pentru popasul pe care, acum 70 de ani, nemuritorul poet la făcut și pe plaiurile bănățene, se cade totuși a ne opri și noi o clipă asupra acestei triste aniversări.

O facem firește cu emoție în suflet și o facem cu tremur în condeiu, fiindcă prin rândurile de față vrem să ne apropiem de cea mai strălucită, de cea mai autentică dar și de cea mai tragică lumină a neamului nostru românesc.

Primind cel dintâiu sărut al vieții în 1850, *Mihail Eminescu* n'a gustat dintrânsa decât 39 de ani, căci la 15 Iunie 1889, cel ce risipise în lume numai strălucire, genialitate și lumină, se întoarce acum brutal, suferind și nebun în negurile veșniciei.

Viața poetului — așa de scurtă cât i-a dăruit-o destinul — s'a frământat toată în cadrul acestor doi poli adverși ai ei: *suferință și liniște, tristețe și bucurie, întunec și lumină, visuri și realitate, geniu și nebunie...*

În această cruntă întrecere dintre *Pantheon* și *Osplciu* pentru cucerirea definitivă a celui inspirat de muze, zeii — încununându-i fruntea cu laurii izbânzii — prin moarte, l-au găzduit pentru de-apururi întru înălțimile *Olimpului literaturii românești*.

Și de atunci tronează poetul, asemenea luceafărului, *nemuritor și rece*, în nimb de apoteoză deasupra destinelor și ale literilor și ale nației noastre.

Fiindcă torța genialității sa'e n'a luminat numai calea poeziei dar și calea politice de viitor și de salvare a nației. Oare n'a fost el, *Mihail Eminescu*, — cel care înaintea tuturor a strigat, cu accente profetice ca să audă româ-

nismul de pretutindeni, că mântuirea nu ne poate veni decât dela instăpânirea elementului autohton — istoric în toate domeniile de viață a neamului dar mai ales în cel economic?

Și pe bună dreptate. Căci geniul prin esență vizionar este; Străpunge realitatea fie cât de consistentă, apropie viitorul ca să-i sondeze tainele, pătrunde adâncurile ca să le seszeze ființa și scoate la lumină tot ceea ce plutește în întunec și în umbră.

Poet și filosof, istoric și economist, jurist și sociolog, polemist de înaltă speță și luptător pentru tradițiile de muncă de cinste și de cultură ale neamului, *Mihail Eminescu*, — idealist în creațiile-i poetice până la eterizarea ființei întru Nirvana cea rece, liniștită și eternă, — apare în scrierile sale politice cași în manifestările sale naționale ca cel mai realist constructor întru înălțarea acestei mărite catedrale a nației, care este astăzi *România mare*.

De aceea, dacă poezia lui *Eminescu* a urcat cele mai frumoase culmi ale perfecțiunii și a cântat cele mai adânci mistere ale existenței, apoi viața lui de lipsă, de muncă, de suferință, de permanentă sbuciumare pentru cunoașterea dar și pentru biruința românismului de pretutindeni, cată să fie preaslăvită pentru deapururi ca o binecuvântată jertfă adusă pe altarul patriei întregite și ca o strălucită pildă de înalt patriotism pentru generațiile viitoare.

Ci moartea poetului, spun scripturile neamului, așa a fost: Urcându-se el tot mai sus pe scara genialității creatoare, dintr'odată, — brusc ca furtuna în zi cu soare, — mintea i se întunecă iar creierul, — ce scăpăraseră atâtea scânteie de foc și de aur pe ogorul literaturii noastre — se îmbolnăvește.

Și astfel, Nirvana pe care poetul, în nopțile lui de visuri și în nopțile lui de suferință, a chemat-o cu patimă multă și cu sete adâncă, — Nirvana a trebuit să-i vină: *Distrugerea ființei prin tragedia nebuniei*.

El o presimțise de altminteri. Căci setea liniștei eterne îi răsunase de mult în urechi

*N'o mai caut... ce să caut? E acelaș cântec vechiu,
Setea liniștii eterne ce-mi răsună în urechi*

*Și în gându-mi trece vântul, capul arde pustii,
Aspru, rece, sună cântul cel etern neisprăvit...
Unde-s șirurile clare din viață-mi să le spun?
Ah! organele-s sfărâmate și maestrul e nebun!*

Și nebunia veni: aspră, grozavă, și persecutoare. De trei ori în șirul anilor 1883—1889 loviturile ei crude îi ciocniră creierul.

Rezistă poetul odată, rezistă a doua oară, ci a treia lovitură îl doboară.

Geniul trebui să-și plece definitiv acuma capul în fața nebuniei. Ospiciul de alienați al Doctorului Șutzu îl primi, pentru totdeauna, în brațele sale.

Ci lupta între adversari nu ținu mult. Suferința și liniștea, viața și moartea, existența și Nirvana, geniul și nebunia, își grăbiră, prin intervenția bruscă a soartei — verdictul.

Și astfel, în dimineața zilei de 15 Iunie a anului dela Christos 1889, în cadrul macabru al ospiciului, pe când din bolta senină a cerului raze blânde de luceafăr mângăiau încă pământul, capul de geniu al poetului căzu spintecat de lovitura ucigătoare a unui nebun.

Cu aceasta, implinitu-s-a destinul.

De acum, ramurile nu vor mai bate în geam. Pe lângă plopul fără soț nu va mai trece nimeni. Raze blânde de luceafăr nu vor mai mângăia pământul. Din munte nu se va mai auzi răsunând prelung talanga. Eternele valuri nu vor mai bate în cadență ale mării maluri și nici făclii de veghe nu se vor mai aprinde pe umede morminte . . . .

De acum, din depărtări albastre, ca murmurul blând al apei ce liniștită curge, ca sfânta șoaptă a credinciosului ce în taină el se roagă,

ca un ecou jalnic smuls din adâncurile nepătrunse ale firii, de acum, doar tragică profeție a versului — cu gând de apoteoză — ne mai răscolește muștrător și sufletul și ființa: *Ideal pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este...*

Și totuși, n'a murit Eminescu. Căci din cripta neagră, unde își odihnește truditul lui trup, frământat de doruri mari și suferință multă, din cripta neagră adumbrită de teiul sfânt ce-și scutură pe mormântu-i floarea, geniul lui planează mereu deasupra noastră, iar sfânta lui poezie ne farmecă tot mai mult sufletul.

Căci grăitu-ne-a doar poetul:

*Icoana stelei ce-a murit
Incel pe cer se sue:
Era pe când nu s'a zărit
Azi o vedem, și nu e.*

* * *

În cursul lunii Maiu c., țara noastră a avut cinstea să fie vizitată de una din cele mai distinse și mai renumite personalități culturale ale Franței: *Georges Ripert* — profesor la Facultatea de Drept din Paris.

Colaborator al marelui Planiol la celebrul „*Tratat elementar de drept civil*” în trei volume (*Traité élémentaire de Droit civil*) operă clasică pentru toți cunoscătorii Dreptului — și la *Tratatul practic de drept civil* (*Traité pratique de Droit civil français*) în 14 volume, *Gh. Ripert* a scris și lucrări de pură doctrină juridică precum sunt: *Regula morală în obligațiunile civile* (*La règle morale dans les obligations civiles*) și *Regimul democrat și Dreptul civil modern* (*Le régime démocratique et le Droit civil moderne*).

Firește, importanța practică — mai ales pentru profesioniștii Dreptului — a celor două mari tratate amintite nu a scăpat nimănui din cei ce s'au adăpat la Școala juridică franceză pentru a utiliza apoi, ca magistrați sau avocați, în Justiție cunoștințele și învățămintele ei. De aci faima mondială, am putea spune, a acestor cu adevărat celebre tratate.

Socotim însă că ceea ce trebuie să fie relevant tot cu atâta interes dacă nu mai mult, este și partea pur doctrinară a operii maestrului, reprezentată prin celelalte două lucrări amintite.

În special „*Regula morală în obligațiunile civile*”, se cade a fi relevantă oricâte ori conștiința noastră juridică își pune problema: *de unde își smulge Dreptul forța lui obligatorie*.

Cei mai mulți, firește, vor fi tentați să răspundă: din lege. Căci odată ce călcarea dispozițiilor legale e supusă unei sancțiuni, înseamnă că teama de sancțiune e aceea care face ca norma de drept să devină obligatorie.

Răspunsul pe cât e de simplist pe atât e de nefondat. Pentru că în felul cum e formulat el atrage o nouă întrebare: de unde își ia legiuitorul dreptul să afirme prin articole de lege că unele lucruri sunt permise iar altele nu sunt permise și deci împlinirea lor atrage inevitabil sancțiunea?

Cu alte cuvinte, care e criteriul *justului* și *injustului* în acțiunile omului, pentru ca cel dintâiu să *oblighe pe alții* a îi-l acorda iar cel de-al doilea să *fi obligat tu* a nu-l executa?

Și aici răspunsurile variază după autori și după concepția filosofică pe care fie care o avem despre Drept sau mai precis, despre originea lui.

Astfel, unii vor zice că ideea de drept și nedrept o găsim în spiritul nostru însuși (*concepția raționalistă a dreptului*), alții vor spune că aceste idei provin din realitatea socială, (*concepția realistă a dreptului*); cei de al treilea vor afirma că ce e drept și ce e nedrept e în funcție de împrejurările istorice prin care trece un popor (*concepția evoluționist-istorică a Dreptului*); alții vor pune ideea de drept în funcție de factorii economici ai unei Societăți (*concepția materialistă a Dreptului*), și așa mai departe.

G. Ripert, spre deiferență de aceștia, smulge dreptul din morală și mai ales dreptul popoarelor creștine din morala creștină.

Identice în realitatea lor fonciară, — Drep-

tul nu se distinge de morală decât printr-o presiune mai energică de natură eminamente exterioară întru îndeplinirea prescripțiilor juridice. Incolo, *ca domeniu, ca natură și ca scop*, — între morală și drept nu e nici-o diferență. Dreptul urmărește realizarea Justiției iar *ideea justului* — zice Ripert — e o *idee morală*.

Deci, Dreptul își smulge inspirația din morală și cum azi cea mai mare parte din popoarele civilizate sunt creștine, sursa morală inspiratoare a principiilor juridice va fi constituită din catehismul eticii creștine.

Această morală creștină, revelată de Dumnezeu oamenilor prin Iisus Christos, — iată, ea este care naște ideea de drept și tot ea este care dă caracter de *obligatie* normelor juridice.

Altminteri, obligativitatea dispozițiilor contractuale n'ar avea sens. De ce?

Pentru că „noțiunea de obligație implică o supunere a omului către om” și această supunere *consimțită* nu se poate înțelege fără o credință în idealurile și în scopurile morale ale oamenilor trăind în Societate.

Iată, ca să exemplificăm lucrurile: Atunci când voim să știm, dacă o convenție are un obiect sau o cauză imorală, dacă un act e culpos sau corect, dacă un om e vinovat de o fraudă, dacă o îmbogățire este injustă, dacă o speculațiune e ilicită etc. etc.” oare nu va trebui ca să fim în același timp și *judcători* și *moralisți*, luminând cu făclia imperativelor etice conduita semenilor noștri în lume?

Se vede dar că la baza dispozițiunilor juridice, dar mai ales la baza oricărei obligațiuni civile, se găsește regula morală.

Ei bine, partea aceasta de lumină pe care G. Ripert a adus-o prin a lui operă în misterele Dreptului, latura aceasta filosofică ce așa de frumos se desprinde din activitatea profesională a maestrului, *înfelegerea principiilor juridice prin prisma moralei creștine*, acest lucru, deși de o impresionantă strălucire pentru iubitorii de profunzime în creațiunile omului, n'a fost de loc relevant de cei ce i-au gustat conferințele, i-au elogiât opera și i-au omagiat personalitatea.

Este tocmai ceea ce am voit să reamintim noi prin modestele rânduri de mai sus.

I. N. Lungulescu

TIMBRUL JUDICIAR ȘI... NOTARIII PUBLICI.

Noul Decret-Lege al Timbrului Judiciar (Mon. Of. Nr. 11 din 13 Ianuarie 1939) nu face mențiune deloc nici de „notarii publici”, nici de „instanțele de notariat”, — ci numai de Judecătoriale Rurale, Mixte, Urbane, de Curțile de Apel și de Curtea de Casație etc. În Articolul 14 vorbește numai de „instanțele de notariat”, însă numai în legătură cu „taxele de urgență”, nu cu timbrul judiciar.

Ni-s'a pus deci întrebarea: ce timbre judiciare trebuie aplicate la notarii publici?

Riscăm a crede că: a) *La notarii publici cu sediul la reședința Judecătoriilor Rurale*, are a-se aplica timbrul judiciar de 1 Leu (Art. 5); b) *La notarii publici, cu sediul la reședința Judecătoriilor Mixte sau Urbane*, trebuie aplicat timbrul judiciar de 2 Lei (Art. 6); c) *La toți notarii publici, indiferent de sediu*, trebuie aplicat: 1. timbrul judiciar de 10 Lei (Art. 9), convenit pentru întocmirea (redactarea) actelor notariale neindicând vr'o valoare sau pentru a celor ce indică o valoare până la inclusive 100.000 Lei, precum și pentru investirea cu puterea unui act autentic a actelor private fără indicație de valoare sau cu o indicație de o valoare tot până la 100.000 Lei inclusiv, — 2) timbrul judiciar de 50 Lei (Art. 10), convenit pentru protestul unei cambii până la valoarea de 200.000 Lei sau pentru întocmirea (confectionarea) actelor notariale sau pentru investirea cu autenticitate, a actelor private, când menționatele acte sunt de o valoare de la 100.000 Lei până la incl. 500.000 Lei și 3. timbrul judiciar de 30 Lei (alin. 2 Art. 10), convenit pentru fiecare 100.000 Lei, precum și pentru o fracțiune din ultima 100.000 Lei din întreaga valoare, atât la protestul cambiilor de o valoare de mai mare de 200.000 Lei, cât și la întocmirea actelor notariale sau la investirea cu autenticitate a actelor private, când actele în chestiune indică o valoare mai mare de 500.000 Lei.

Părerea de mai sus se bazează pe următoarele considerente. E în deobște știut, că „instanța de notariat” din Vechiul Regat, fiind o secție a Tribunalului — e Tribunal. — Secția de notariat însemnând Tribunal, — la instanța de notariat se aplică Timbrul judiciar de 4 Lei (Art. 7), prevăzut „la Tribunale”. — E în deobște cunoscut și aceea, că Judecătoriale Rurale, Mixte și Urbane, ba chiar și Judecătoriale Comunale, Polițaii și Comisarii de Poliție încă au — în anumite condițiuni — competența de a legaliza și autentifica acte. (Legea pentru autentificarea și legalizarea actelor, Mon. Of. Nr. 121 din 11 Sept. 1886 și Legile modificatoare, Mon. Of. Nr. 218 din 1 Ian. 1887 și Nr. 255 din 11 Febr. 1904). — Tot așa de cunoscut este și aceea, că principiul Legii organice a instituției de notariat public prevede înființarea și existența a câte unul notariat public la reședința fiecărei Judecătorii (Rurale, Mixte, Urbane) și mai ales la reședința celor cu secție și de carte funduară. — Deci dacă la Judecătoriale Rurale se prevede timbrul judiciar de 1 Leu, — la Judecătoriale Mixte și Urbane se aplică timbrul judiciar de 2 Lei, la Tribunale (instanțe de notariat) se aplică timbrul judiciar de 4 Lei, nu vedem motivul legal de ce să nu se aplice timbrul judiciar de 1 Leu de la Judecătoriale Rurale sau de 2 Lei de la Judecătoriale Mixte și Urbane, — și la notarii publici, după cum își au sediul la reședința Judecătoriei Rurale, Mixte sau Urbane?

Dacă legiuitorul timbrului judiciar ar fi voit să prevadă și la notariatele publice aplicarea timbrului judiciar de 4 Lei, ca la Tribunale, — de bună seamă ar fi dispus în acest sens. —

Legea însă nu dispune că la instanțele de notariat se aplică acest timbru judiciar, — ca la „Tribunale”. — La fel nu dispune că la notarii publici se aplică acest timbru judiciar, — ca la „Judecătorii, Rurale, Mixte și Urbane”. — Nu se poate deci presupune, că legiuitorul să fi omis din eroare a dispune, că la notarii publici — indiferent de

sediu — trebuie aplicat timbrul judiciar de 4 Lei, prevăzut „la Tribunale” și astfel să fi voit a considera — din punctul de vedere al timbrului judiciar — identică cu instanța de notariat „instituția de notariat public”, cu toată că sunt în fond atât de deosebite una de alta, încât nu se pot nici asemana. —

E adevărat, că noul Decret-Lege al timbrului judiciar abrogă în mod expres Decretul-Lege al Timbrului judiciar, publicat în Mon. Of. 142 din 24 Iunie 1938. — Noul Decret-Lege însă numindu-se Lege „de modificare” și nefăcând mențiune nici de notarii publici, nici de „instanțele de notariat”, ci de acestea din urmă vorbind numai în legătură cu „taxa de urgență” — iar nu în legătură cu „timbrul judiciar”, — ar urma mai curând, că la notarii publici s'a menținut în vigoare timbrul judiciar de 2 Lei, prevăzut de citata lege abrogată. — Nici această aparentă urmare și nici părerea: că din eroare s'a omis a-se dispune, că la notarii publici trebuie aplicat timbrul judiciar de 4 Lei, prevăzut pentru Tribunale — nu au însă bază legală și nu țin seamă nici de următoarele principii, ce ne sâvesc de călăuză în aceasta chestiune. Anume: Dreptatea având în orice caz să învingă, — ea nu se cere, ci se dă, se distribuie. — Corolarul acestei distribuții este gratuitatea, în principiu. — Legile de timbru sunt numai o excepție dela principiul „gratuității”. — Scutirile de timbru, prevăzute de lege, sunt numai o derogare la menționata excepție. Orice excepție, deci și Legile de timbru, sunt de strictă interpretare. — Prin urmare orice act sau fapt juridic, ce nu e scutit, dar nici expres impus la oarecare taxă de timbru, — e scutit, indiferent că actul sau faptul juridic respectiv se află ori nu indicat între scutiri. — Vasăzică: ce nu este expres impus, dar nici scutit, și invers: ce nu e scutit, dar nici expres impus, — nu poate fi impus nici

prin analogie, nici prin interpretare extensivă, sau prin deducțiuni bazate pe pretinse inadvertențe, omisiuni sau erori. —

Termenii „autentificare, certificare, legalizare” întrebuințați de legea timbrului fiscal și de legea timbrului judiciar încă sunt un motiv, pentru a fi de părerea indicată mai sus, la începutul articolului de față. — Comparându-i cu terminologia din legile notariale în vigoare (în ținuturile unite). credem că noțiunea „autentificare” nu înseamnă decât întocmirea (redactarea) actului notarial original sau investirea cu autenticitate a unui act sub semnătură privată; iar „certificarea, legalizarea” pentru conformitate, nu e decât numai o simplă formalitate pentru conformitatea, exactitatea, identitatea unui act. (de ex. legalizarea copiilor, traducerilor, semnăturilor), — pe când certificatul propriu zis, liberat fie de particulari fie de autorități, — e un act, în care se constată și se adevăresc fapte. — (comentariul C. Botez).

Concluziune. În ce privește timbrul judiciar legea vorbind numai de Judecătorii, de Tribunale, de Curți etc., nu și de notarii publici și nici de secții de notariat, — urmează că la instanța de notariat, fiind instanță de Tribunal, se aplică timbrul judiciar de 4 Lei; — iar referitor la notariatele publice, înființate în interesul serviciului justiției preventive, fiind independente de magistratură și funcționând la reședința Judecătoriilor Rurale, Mixte și Urbane, care au și ele în anumite condițiuni competența de a autentifica și legaliza acte, — credem: că e mai potrivit armoniei și structurii Legii timbrului Judiciar, dacă la notarii publici — după cum își au sediul — se aplică timbrul judiciar prevăzut pentru Judecătoriile Rurale, Mixte și Urbane. —

Dr. Petru Penția
notar public

CIRCUMSTANȚELE UȘURĂTOARE

(Continuare)

Cap. II.**EXAMINAREA COMPARATIVĂ A CIRCUMSTANȚELOR ATENUANTE DIN VECHIUL ȘI NOUL COD PENAL.**

Fără îndoială, prevederile actualului cod penal în materia circumstanțelor atenuante reprezintă față de trecut un hotărât progres, lucru ușor de înțeles, întrucât la întocmirea noii legiuri contribuia nu numai evoluția doctrinei și a jurisprudenței în general, dar și o mare experiență proprie, care depășea un răstimp de șapte decenii.

Și progresul este evident.

Textul art. 60 din vechiul cod penal român avea o redacțiune insuficientă, confuză în unele părți ceea ce dădea naștere la multe discuțiuni și mai ales la grele probleme de interpretare și aplicare. Problemele acestea n'au putut fi complet soluționate în decursul timpului, nici prin modificările de text ulterior survenite și nici prin jurisprudențele fixate.

Vom încerca să amintim în parte și să rezumăm aceste discuții și probleme

1. Crimele și delictelor politice,

Una din aceste discuții și probleme a fost dacă circumstanțele atenuante trebuie să se aplice și în materie de crime și delictelor politice.

Art. 60 cod. pen. vechiu nu cuprindea pentru aceste crime și delictelor vre-o mențiune specială în această privință. De aci discuții, multe și variate, evident însă oțioase, fără temei, întrucât unde legea nu distinge, nu putem distinge nici noi.

Chestiunea aceasta astăzi este complet rezolvată. Codul penal actual dispune prin art. 157 al. 3 că în caz de crime sau delictelor politice circumstanțele atenuante se vor aplica după normele fixate de acest articol asupra pedepselor corespunzătoare. Firește introducerea în lege a acestui aliniat, care a consacrat doctrina

aproape unanimă și jurisprudența constantă a instanțelor judecătorești în această materie, reprezintă, față de vechiul text o superioritate incontestabilă.

2. Legi speciale, codul de Justiție Militară

O altă problemă care a dat naștere la multe jurisprudențe contradictorii a fost aceasta: dispozițiunile art. 60 c. p. r. vechiu trebuie să se aplice și legilor speciale ca și codului de Justiție Militară sau nu?

Din însăși termenii acestui articol, rezultă că el avea să se aplice nu numai infracțiunilor prevăzute de codul penal din care făcea parte, ci și tuturor infracțiunilor cuprinse în orice altă lege.

În adevăr art. 60 se exprimă astfel: „pedepsele ce pronunță legea se vor modifica...” etc.

Așa fiind de care pedepse vorbește articolul? Numai de pedepsele prevăzute în codul penal? În acest caz nu era necesar să se întrebuițeze termenul „legea”, căci exprimarea corectă a legiuitorului trebuia să fie astfel: pedepsele prevăzute de acest cod sau pedepsele prevăzute de această lege. Și atunci fără îndoială, circumstanțele atenuante nu se puteau aplica de cât infracțiunilor prevăzute de codul penal. Întrucât însă articolul întrebuițează cuvântul „legea”, acest cuvânt este generic, adică are înțeles ce depășește cadrul unui cod, urmând a se referi la toate legile care cuprind dispoziții penale; ceea ce înseamnă că circumstanțele ușurătoare trebuie să se aplice tuturor infracțiunilor din orice lege ar izvorî ele.

Cu toate acestea, chestiunea a fost mult discutată, dându-i-se soluțiuni deosebite. Unii au pretins că pentru a fi posibilă aplicarea circumstanțelor atenuante este nevoie de o dispozițiune expresă în legile speciale, alții susținând că din moment ce legile speciale nu opresc aplicarea circumstanțelor atenuante, acestea vor putea opera și deci modifica pedepsele respective.

Cu siguranță că soluțiunea a doua este singura întemeiată și juridică, atât pe baza art.

*) Vezi No. 4-5 al revistei.

60, mai înainte amintit, cât și pe baza principiului că dispozițiile codului penal sunt dispoziții de drept comun în materie penală și ele vor trebui să se aplice tuturor legilor speciale cu caracter penal, atât timp cât aceste legi nu dispun altfel.

Căci sunt și legi speciale care interzic aplicarea circumstanțelor atenuante, de ex. legea monopolurilor, legea vamală, etc.

Evident că oricât atare legi, prin asemenea dispozițiuni prohibitive, ar înfrânge simțământul de echitate și ideea de dreptate, circumstanțele atenuante în infracțiunile izvorâte din aceste legi, nu pot să fie aplicate.

Aceiași problemă s'a ridicat și cu privire la aplicarea circumstanțelor atenuante în materie de Justiție militară.

Toate aceste probleme au fost însă rezolvate prin dispozițiile art. 20 din codul penal actual, în care se fixează principiul că aceste dispozițiuni se aplică tuturor legilor speciale și Codului de Justiție militară, afară de cazul când legea respectivă dispune altfel.

Este deci încă una din superioritățile noiei legi, care înlăturând discuțiunile și jurisprudențele contradictorii, fixează o soluțiune unică și decretează explicit codul penal ca materie de drept comun, urmând ca el să guverneze pe toate celelalte legi, cuprinzătoare de dispozițiuni penale.

3. Contumacia.

O problemă nu mai puțin interesantă a fost și aceea dacă se pot aplica circumstanțe atenuante contumacelui.

Cu toată discuția ce s'a ivit împrejurul acestei chestiuni, circumstanțele atenuante se aplicau, mai întâi pe baza principiului că cine poate mai mult poate și mai puțin, deci contumacele putând fi achitat, putea să i-se acorde și o pedeapsă mai ușoară, și în al doilea loc, fiindcă art. 60 nu excludea posibilitatea de a se ușura pedeapsa și acestui infractor lipsă la judecată.

Dar deși instanțele judiciare nu exceptau dela beneficiul circumstanțelor ușurătoare pe

contumace, totuși discuțiunea în această privință n'a încetat, pentru că și Jurisprudența franceză, în lipsa unei dispoziții de text, o întreținea și o justifica. Ea se întemeia pe considerația că circumstanțele atenuante în materie criminală se acordă de juriu. Ori în caz de contumacie juriul ne mai pronunțându-se asupra culpabilității, nu mai era posibil deci să se pronunțe nici asupra circumstanțelor atenuante.

Actualul cod penal închide și această discuțiune, întrucât art. 157 este categoric, hotărând că dispozițiunile lui se aplică și contumacelui.

Este evident deci că și din acest punct de vedere noul cod penal înfățișează o superioritate necontestată față de cel vechiu.

4. Modificarea pedepsei în caz de circumstanțe atenuante în materie corecțională este facultativă sau obligatorie?

Felul în care se exprima legiuitorul prin art. 60 din vechiul cod, în ce privește modificarea pedepselor în materie corecțională în cazul când se acorda circumstanțe atenuante, a dat naștere la discuțiuni asupra caracterului și consecințelor pe care ele trebuiau să le producă.

Discuțiunea se întemeia pe deosebirea de exprimare a legii, care în materie criminală dispunea că pedepsele se vor „modifica”, iar în materie corecțională că „instanțele sunt autorizate” a reduce pedepsele.

De aci controversă. Unii pretinzând că reducerea pedepselor este obligatorie numai în materie criminală și facultativă în materie corecțională, iar alții susținând că este obligatorie în ambele materii.

Consecințele, evident, erau mari.

Actualul cod penal încheie însă definitiv discuția și exclude posibilitatea jurisprudențelor contradictorii în această privință, întrucât din termenii întrebunțați ca și din dispozițiile sale categorice, rezultă indiscutabil că reducerea pedepsei este obligatorie atât în materie de crime cât și în materie de delict.

Adrian C. Toma

(Va urma)

TENDINȚE SPRE UNIFICAREA INTERNAȚIONALĂ A DREPTULUI PRIVAT

Alianțele dintre State, în scopul consolidării lor nu numai din punct de vedere politic, dar și legislativ, social și economic, determină curente spre unificarea dreptului lor privat. Ultima mărturie în această privință ne-o oferă formarea „Comitetului juridic italo-german pentru reforma dreptului obligațiunilor” care în luna Iunie 1938 s'a întrunit la Roma pentru elaborarea unui cod comun al obligațiunilor și contractelor, luând ca bază de discuție proiectul franco-italian al obligațiunilor și contractelor din 1927, care încă n'a putut deveni legea comună a celor două State.

Problemele desbătute în diferite congrese internaționale de drept și existența acestor două proiecte de cod comun asupra materiei obligațiilor și contractelor între diferite State, demonstrează că idealul de solidaritate umană tinde a elabora un drept universal, într-o oarecare armonie cu drepturile naționale, apropiind diversele drepturi pozitive ale diferitelor State.

În timpurile actuale, în care mișcările legislative și viața juridică națională se caracterizează printr'un particularism întemeiat pe principiul suveranității naționale agravat prin amorul propriu și egoismul național, cum se explica totuși tendințele semnalate spre unificarea internațională a dreptului privat?

Știm că dreptul este un ansamblu de reguli, de norme juridice, cari fac posibilă viața în comun, în societate, a omului. *Deci dreptul rezultă din combinarea, este sinteza, a două elemente: societatea și norma juridică*, confirmându-se prin aceasta eternul adevăr cuprins în vechea zicătoare: „*ubi societas, ibi ius*”.

În ce privește *norma juridică*, aceasta în forma sa este un produs al rațiunii și dotată prin aceasta cu un caracter universal, iar în *conținutul* său, ea — norma juridică — se compune din reguli morale cu caracter universal și veșnic și din norme tehnice, cari deși

transformabile, poartă totuși în ele pecetea universalității.

Iată deci că în ansamblul ei, norma juridică, unul din elementele dreptului, este dotată cu un caracter universal.

Să regăsește acest caracter și la celălalt element al dreptului, societatea? Aci problema este mai delicată.

Referitor la elementul *societate*, aceasta se prezintă sub unul din cele două forme:

fie *societate în sens restrâns și special*, numită în limba germană „*Gesellschaft*” care este o grupare artificială născută din *voința arbitrară* a unui grup de indivizi în interiorul unui Stat sau în afara hotarelor lui, cum sunt diferitele asociații științifice, economice etc. naționale sau internaționale; iar dreptul obligațiunilor și comercial etc. cum și regulile tehnice cuprinse în legi pozitive care guvernează raporturile acestor societăți, au un caracter universal destul de pronunțat;

fie sub forma de *Comunitate* — *Gemeinschaft* — care este o grupare naturală, produs al unei *voințe esențiale* precum este Statul, familia, biserica etc.; Această grupare naturală numai pentru o parte îmbracă caracterul universal, iar pentru rest se compune din elemente particulariste sau specifice absolute, datorite condițiunilor naturale ale unui Stat, cum sunt rasa, climatul etc., și din elemente particulariste relative, ca tradițiunea cu normele morale și tehnice ce se aplică acelei grupări.

Din cauza acestor factori particulariști absoluți și relativi, normele juridice ale diferitelor comunități referitoare la familie, dreptul succesoral, obligațional, real etc. nu sunt identice și de aci deosebiriile dintre dreptul diferitelor State, deși acele norme sunt de esență universală, întrucât se regăsesc la toate popoarele.

Rezultă deci că cele două elemente ale dreptului — *norma juridică și societatea* — ambele sunt dotate cu un caracter universal și din această cauză este posibilă unificarea internațională a dreptului privat, iar pentru a se ajunge la aceasta nu este necesară suprimarea

deosebirilor — cari sunt de cele mai multe numai accidentale — dintre diversele drepturi naționale, ci trebuie să se tindă la unificarea acestor drepturi.

În lumina acestor principii s'a întocmit proiectul franco-italian al obligațiunilor din 1927, pe care Dl Consilier G. P. Docan, în volumul „Codul comparat al obligațiunilor” apărut în 1937, ni l-a pus la îndemână și tot cu respectarea aceluiași principii se lucrează acum la întocmirea codului comun al obligațiilor și contractelor italo-german.

Pentru a evidenția aceasta, reproducem mai jos din *Pandectele Române* caetul 1/939 partea IV-a pag. 35 și urm. părți esențiale din referatele profesorilor Alberto Asquini dela Universitatea din Roma și H. C. Nipperdey dela Universitatea din Colonia, făcute în zilele de 20-26 Iunie 1938, în ședințele Comitetului pentru raporturile juridice italo-germane, ținute la Roma sub președinția ministrului Solmi și a ministrului de stat german Dr. Frank cum și moțiunea aprobată de comitet.

E. Feneșan.

jud. Trib. Timiș-Tor.

* * *

Părți din referatele profesorilor A. Asquini și H. C. Nipperdey, făcute în adunarea Comitetului Juridic Italo-German pentru reforma dreptului obligațiunilor, care a avut loc la Roma în zilele de 20-26 Iunie 1938.

Referatul Asquini vorbește în mod special de oportunitatea unificării normelor asupra obligațiunilor, astăzi împărțite în codul civil și cel de comerț și indică în această chestiune următoarele directive:

1. „Unificarea dreptului obligațiilor trebuie să lase neprejudată autonomia legislației comerciale pentru materiile de drept privat cari sunt străine dreptului obligațiunilor; în special, statutul comerciantului, așezarea societăților comerciale și disciplina concurenței.

În adevăr, specialitatea unui statut profesional, pentru întreprinderile comerciale — comerciant și societăți comerciale — e foarte greu a fi contestată. Chiar

în dreptul elvețian, unde unificarea dreptului civil cu cel comercial este mai aprofundată, totuși unificarea nu a depășit aceste limite. În materia organizării profesionale a diverselor categorii economice, problema legislativă pusă azi în Italia și în Germania e diferită: aceea a coordonării statutului comerciantului și a societății comerciale — statut organizat de codul de comerț — cu aceea dată întreprinderilor de noua organizare corporativă. Dar această problemă reiese din însăși tema arătată.

2. Poate să rămână deasemeni la o parte chestiunea care privește întinderea procedurii concursuale comerciale — în particular a falimentului — la necomercianți. Este drept că în legislația germană această extindere a fost dobândită; dar în Italia extinderea întâmpină încă multe împotriviri, în special în economia agrară, justificate de diversele tradiții de care economia agrară italiană este profund legată.

Deasemeni nu putem trece cu vederea că instanța falimentului are în acest moment o presă nefavorabilă chiar în materie comercială, de așa fel încât în unele părți foarte însemnate ea a și fost înlocuită cu noui proceduri de lichidare administrativă

3. Unificarea dreptului obligațiilor din punct de vedere sistematic, poate cuprinde și materia titlurilor de credit, în a căror disciplină, aspectul obligațional predomină pe acel real. Dar legislația titlurilor de credit, ținând seamă de cerințele circulației, are astăzi o autonomie proprie și izvoare proprii cu caracter internațional (legea uniformă asupra cambiei și cecului); de aceea este de preferat ca doritul cod unic al obligațiunilor să nu cuprindă materia titlurilor de credit, afară de o eventuală stabilire a unor norme generale.

4. În materia obligațiunilor stricto sensu, problema unificării este deja învingătoare când e vorba de acele contracte tipice cari s'au născut și dezvoltat exclusiv în orbita vieții comerciale. Neexistând un dublu izvor, civil și comercial, unitatea legislativă este un fapt împlinit; astfel pentru contractele declarate pur comerciale prin dispoziția legii (contractele cu termen asupra titlurilor de credit, contractele de drept maritim, contractele de depozit în magazine generale) și pentru o altă mai vastă categorie de contracte, cari nefiind declarate de lege pur comerciale sunt totuși comerciale prin natura lor (contractele de bancă, contractele de asigurare, contractele de transport).

5. Așa fiind, problema dreptului obligațiunilor se cristalizează astfel: a) asupra disciplinei generale a obligațiunilor și izvoarelor lor — în special a contractului —; b) asupra disciplinei unor contracte tip — cumpărare — vânzare, mandat, gaj. — Pentru aceste materii, în adevăr, e vorba să se examineze dacă diversitatea normelor civile și comerciale azi existente este sau nu justificată și trebuie să fie menținută.

În această privință, trebuie să observăm că problema e deslegată în mod virtual prin normele cuprinse ocazional în codul de comerț, care umple lacunele codului civil și cărora astăzi li se recunoște în mod hotărât caracterul de norme de drept comun, — de exmp'u art. 36 c. com. it. Problema, așa dar, în realitate, se concentrează asupra acelor norme care constituie o derogare a codului de comerț dela normele exprese sau dela principiile generale ale codului civil. Ea se traduce în o apreciere politică privitoare la justificarea acestor derogări de exemplu, asupra oportunității de a avea o dublă disciplină civilă și comercială în privința sancțiunilor în cazul neîndeplinirii contractelor bilaterale; sau o dublă disciplină pentru vânzarea civilă și comercială pentru gajul civil și comercial.

6 Astfel pusă problema, observăm că unificarea dreptului obligațiilor n'ar trebui să aducă necesarmente o nivelare mecanică. Tot dreptul este împletit cu reguli și cu excepții și nici n'ar putea să ne împiedice ca, orientând reforma legislativă spre unificarea dreptului obligațiilor, să prevedem excepții speciale, atunci când natura particulară a unor anumite raporturi le-ar impune. Problema unificării dreptului obligațiilor trebuie deci să fie privită numai ca o problemă de orientare generală. Urmează deci a se examina dacă nu am putea ridica la norme de drept comun pe acele norme din materia obligațiilor și contractelor cari au fost elaborate de dreptul comercial ca norme excepționale pentru obligațiunile și contractele comerciale, dar cari, după experiența făcută în câmpul comercial, se arată totuși demne de a fi generalizate pentru întregul câmp al dreptului privat, bineînțeles afară de eventualele derogări speciale, pentru situațiuni speciale. Aceste situații speciale, totuși, nu trebuie să fie în mod necesar conexe cu precedenta bifurcare între raporturile civile și comerciale, dar ele ar putea fi conexe, când deosebim diferitele genuri, de exemplu: comerțul mare și mic, operațiunile mobiliare și imobiliare.

7. În orice caz, unificarea dreptului obligațiilor într'un cod unic, general, nu trebuie să prejudice dezvoltarea izvoarelor reglatoare specifice ale diferitelor raporturi de categorii. Aceste izvoare subordonate erau constituite în trecut de uzurile comerciale și de contractele tip, de liberă formațiune privată. În noua fază economică, organizată corporativ, aceste izvoare subordonate, sunt și ele constituite din izvoare corporative: normele dictate de corporațiuni, contractele-tip aprobate de corporațiune acordurile inter-sindicale. Noul drept general al obligațiilor ar trebui să fie o legislație de încadrarea institutelor. În limite suficient de largi pentru a fi integrate în reglementarea corporativă, bineînțeles afară de menținerea normelor cu caracter impus de legislația generală.

8. Determinarea principiilor generale cu caracter coercitiv cu care trebuie să fie impregnat noul drept al obligațiilor, va trebui să traducă în fapt spiritul politic al reformei inserând în noul sistem al dreptului obligațiilor principiile noii doctrine juridice fasciste și național-socialiste. Responsabilitatea obiectivă și subiectivă, rezoluțiunea și modificarea contractului, în caz de imposibilitate sau excesivă onerozitate a obligațiunii, limitele validității contractului-tip, sancțiunile în caz de neîndeplinire, sunt numai câteva probleme generale cari ar trebui să rețină atențiunea legiuitorului din punctul de vedere politic și sunt probleme a căror importanță și măsură reiese din simpla lor enunțare.

9. Coincidența orientărilor politice în Germania și în Italia îndeamnă la o strânsă colaborare între juriștii celor două țări și în problema dreptului obligațiilor, pentru a da lucrărilor de reformă o bază pe cât posibil uniformă. Politica și economia domină chiar reforma juridică care ar părea mai mult tehnică. De aceea, după proiectele de legi uniforme ce au apărut, colaborarea italo-germană pe tărâmul juridic poate reuși mult mai fecundă, în special în materia obligațiilor, dovedind dezvoltarea crescândă a schimburilor între cele două țări, și mereu mai strânsă în raporturile de împlinire dintre cele două economii.

* * *

Referatul prof. *Nipperdey* aderă la directivele referatului *Asquini*, dezvoltând ulterior unele puncte și observând în special următoarele:

1. „Atât Italia cât și Germania se găsesc în situația favorabilă de a putea proceda la această reformă, plecând dela o vastă cercetare a principiilor comune fundamentale. Menținându-se partizane principiilor fundamentale a proprietății private a libertății contractuale, a dreptului la liberă concurență și a dreptului de asociere privată amândouă națiunile sunt de părere că aceste principii și-au modificat, fără îndoială, înțelesul lor prin interpretarea fascistă și național-socialistă prin infiltrarea principiului răspunderii omului față de colectivitate.

Amândouă națiunile recunosc în principile de drept privat astfel caracterizate, un fel de drept constituțional în cuprinsul dreptului privat, în sensul, nu a unei apărări a individului contra atotputerniciei Statului, ci ca un fundament al vieții civile în interesul colectivității și pentru binele națiunii. Reforma dreptului privat trebuie să genereze aceste principii fundamentale atât în sistemul ei, cât și în fiecare normă,

2. Cele două națiuni sunt de altfel în situația de a porni dela aceeași bază istorică, construită timp de secole de *dreptul roman privat*. Pe terenul obligațiuni-

or, ambele țări au rămas într'adevăr fidele modelelor clasice ale argumentului scris, chiar dacă în mod natural practica germană și italiană a mers pe drumuri diferite în dezvoltările lor speciale. Chiar în legislațiile secolului al XIX-lea, a rămas până azi o întinsă comunitate de noțiuni și forme juridice. Nici marea influență exercitată asupra codului italian din 1865 de codul civil francez, nu a desființat prea multe norme juridice comune, deoarece chiar codul civil francez conține însemnate elemente de drept germanic și el și-a exercitat influența chiar asupra codului civil german din 1900. Baza comună juridică n'a fost abandonată nici de proiectul *italo-francez* al dreptului obligațiilor și contractelor din 1927.

Prin urmare, este posibil și de dorit ca ambele țări să-și împrumute propriile lor experiențe, iar în elaborarea dreptului obligațiilor să străbată drumul împreună.

Unitatea de drept la cele două popoare este mult mai ușor de atins decât un plan mai vast pentru un drept mondial, sau chiar numai european ori continental. Desigur, cele două națiuni n'ar putea renunța de a merge pe căi separate în acele chestiuni care sunt deosebite după caracteristicile lor etnice după dezvoltarea lor economică și în special după necesitățile lor economice și sociale. Dar pe tărâmul dreptului obligațiilor, se pare că aceea ce unește, întrece cu mult mai mult ceea ce tinde să separe și că munca de a încerca o strânsă colaborare merită să fie împlinită.

3. În această reformă, Germania dorește să considere dreptul raporturilor dintre creditori și debitori, ca o parte separată a dreptului privat. Legiferarea contractelor și a responsabilității împreună cu legiferarea proprietății și a societății va constitui viitorul cod civil.

Un punct comun al reformei germane și italiene este renunțarea la o parte generală asupra negoțului juridic. O asemenea parte generală nu există astăzi în dreptul italian. Chiar în Germania s'a abrogat în mare măsură partea generală a codului civil, care conține elemente cu totul eterogene. Actuala subdiviziune în reglementarea germană a contractelor și a responsabilității în partea generală, ca și în dreptul obligațiilor, apare într'adevăr puțin fericită și puțin logică.

Sistemul proiectului franco-italian din 1927 pare mai apt să constituie o bază utilă de discuție.

4. Chestiunea necesității unui cod de comerț special nu trebuie să formeze din nou un obiect de discuție. Se pare într'adevăr că atât în Italia, cât și în Germania, majoritatea înclină pentru un codice separat de comerț. Sub acest raport este decisiv că, chiar adversarii unui cod de comerț special, sunt de părere că fuziunea dreptului comercial și a celui civil n'ar însemna în nici un caz suprimarea instituțiilor speciale de drept comercial.

Principala problemă este aceea de a se hotărî dacă, în doctrina dreptului obligațiilor și a contractelor-tip, ar fi justificată bifurcarea în norme de drept civil și comercial, precum există astăzi.

În Germania, dela 1900 încoace, s'a hotărît a se încorpora în codul civil o serie întreagă de principii generale, ce privesc viața afacerilor, scoțându-le din codul de comerț german dela 1861, cu alte cuvinte s'a urmărit comercializarea dreptului civil. Această metodă s'a dovedit a fi cea mai bună. Totuși, în codul de comerț rămân încă norme generale de drept comercial, susceptibile de a fi generalizate în materie civilă. Este vorba deci de chestiuni care urmează a fi hotărâte, plecând dela examenul conștiinței juridice proprii fiecărei națiuni și a dezvoltării ei istorice.

Limita va fi fixată luându-se în considerare dacă și în ce măsură masa necomercianților are nevoie de o tutelă specială.

5. Metoda cea mai recomandabilă în elaborarea reformei ar fi aceea a unei colaborări, în cadrul lucrărilor comune italo-germane, prin schimb de idei și experiențe, în discuțiile comune. Cum nici în Italia nici în Germania reforma nu este realizată, se pot face deci încercări de redactare comună.

Două aspecte ale dreptului obligațiilor sunt în special dorite în reforma germană: doctrina modificării prestațiunilor contractuale (cuprinzând clauza *rebus sic stantibus* și revizuirea contractului de judecător) și noua disciplină a faptului ilicit. Pe amândouă terenurile în Germania și în Italia, subsistă principii comune informative. *Doctrina germană crede că, ar putea lua mult dela dreptul italian, mai simplu și mai clar.*

* * *

După discuțiunile ce au urmat asupra celor două referate, s'a aprobat în unanimitate următoarea *moțiune*:

„Comitetul juridic italo-german ascultând referatele prof. *Asquini și Nipperdey*:

Constată că atât în Germania cât și în Italia este în curs de studiere reforma dreptului obligațiilor pentru a armoniza și această ramură de drept cu principiile fundamentale politice comune celor două națiuni: recunoașterea și disciplina inițiativei private a autonomiei contractuale și a concurenței comerciale, în raport cu principiul responsabilității corporative a cetățeanului față de națiune.

Constată pe lângă aceasta că reforma dreptului obligațiilor atât în Germania cât și în Italia se orientează în sensul unei mai bune distribuii a materiei azi împărțită în codul civil și codul de comerț, unificând

nir'ui nou cod general al obligațiilor normele asupra obligațiilor și contractelor cu caracter general și rezervând legii comerciale și legislației speciale disciplina întreprinderilor (statutul profesional al comerciantului orânduirea societăților comerciale concurența etc.) și a raporturilor particulare profesionale pe categorii.

Relevă că reforma dreptului obligațiilor orientată în acest sens oferă o oportunitate specială pentru apropierea legislațiilor celor două țări, într-o materie în care divergențele dintre cele două legislațiuni nu sunt nici multe, nici profunde, și deci în armonie cu prezenta

desvoltare a schimburilor reciproce comerciale și cu colaborarea în fapt a economiilor respective.

Propune numirea unei comisii de juriști, care ținând seama de lucrările preparatorii deja întocmite în cele două țări pentru reforma dreptului obligațiilor, să fie însărcinate a colabora la o schemă de principii generale asupra obligațiilor, care să servească de bază pentru reforma dreptului obligațiilor în cele două țări.

(Din *Pandectele Române* caetul 1—1939 partea IV-a pag. 35.)

RECENZII.

Drept și Dreptate, de Dl. I. N. Lungulescu București, Fund. Culturală Carol II.

Cartea Dnui Ilie N. Lungulescu este una din acelea pe care Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II” le-a distins cu premiul scriitorilor tineri. Titlul exprimă foarte puțin din ceea ce studiul autorului desvultă în o sută și șaptezeci de pagini. „Drept și dreptate” poate fi și o enunțare prea largă a preocupărilor pe care autorul, încă în prefață, încearcă să le limiteze: „Adevăratul rost pe care am voit să-l dăm rândurilor ce urmează e doar acesta: Să arătăm printrânsele că în lumea marginitelor puteri și a prea relativelor existențe în care e sortit să-și ducă viața omul, singură armura credinței și focul dragostei de aproapele mai pot reda Justiției nimbul de aur al plenitudinii sale, transformând astfel, pe cât e posibil firește, *Dreptul*, adică expresia *legală* a Justiției, în *Dreptate*, adică în expresia *ideală* a acesteia. nimb pe care Societatea, aici pe pământ, permanent i-l smulge prin a ei operă juridică necesar imperfectă și fatal vițiată de relativitate”.

Așa dar chiar dela început Dl. Ilie N. Lungulescu prezintă cartea de vizită a poziției sale față de problemă. Autorul va argumenta în rândurile ce urmează, pentru conceptul idealist și teologic al Justiției, cu convingerea că înlătură astfel toate contradicțiile și insuficiențele cari fac obstacolul perfecțiunii științei Dreptului.

Autorul admite principiul Justiției absolute, al Justiției ideale, care sălășluiește în „adâncurile insondabile ale conștiinței noastre, unde străluce ca cel mai intim și mai inefabil sentiment al ființei”, plantat în spiritul nostru de forța demiurgică a Universului, de Absolutul unic și întreg care este Dumnezeu. Ardoarea cu care ne vorbește despre o Justiție ideală, supremă,

care să împlinească setea de dreptate a omului se ivește mai în fiecare pagină; d. Lungulescu se dovedește un mare pătimas al dreptății.

Justiția, spune Dl. Lungulescu, în efortul pe care oamenii îl fac spre a o realiza în absolutul ei, are de suferit un întreit jug, triplă tragedie: „a *identificării* ei, a *legalizării* ei și a *distribuirii* ei”. Cu înțelegerea lor limitată, oamenii nu pot identifica Justiția; definițiile date de reprezentanții cei mai străluciți ai doctrinei juridice se contrazic uneori și nu sunt cuprinzătoare niciodată. Pozitivată în legi, Justiția nu poate închide în limitele sale toate calitățile principiului absolut al Justiției; prin pozitivare se relativează. Încercând să o definească, juriștii nu se pot apropia de esența ei decât prin *intuiție*, prin *negație* (ceea ce *nu* este dreptul) și prin *simbol* Legalizată, adică trecută în legi, Justiția diminuează: „legea nu e nici mai mult nici mai puțin decât degradarea Dreptului”. Al treilea jug al Justiției pe pământ vine la distribuirea ei, din cauza formalismului: „Forma a ajuns în Justiție fetișul, fără de ajutorul căruia Dreptul de cele mai multe ori nu mai înseamnă nimic ... forma a devenit în Justiție monstrul care devoră cu sadică pasiune orice drept, dacă acesta nu-i înalță osanele și nu i se închină lui cu frică și cutremur”.

„Și dacă astfel stau lucrurile, dacă așa cum se prezintă spre identificare omului, cum se adăpostește în coduri și cum se distribue în Societate, Justiția suferă jugul unei triple tragedii, care o întunecă, o scoboară, o degradă și nu arareori o nimicește, concluzia nu e decât una și anume: Că ea realmente și în sensul absolut al cuvântului nu se află în lege ci în conștiință, nu se găsește în Drept ci în etică și în religie, nu-și are în sfârșit sursa în om ci în Dumnezeu”. De aceea „Justiția cea mare, cea plină, cea vie, cea perfectă, cea absolută — *Dreptatea* prin urmare — nu va avea nevoie

decât de un lucru ca pretutindenea să se impue și peste toți ca să reverse și anume: de dragoste față de oameni". Deci „Justiție prin dragoste“, prin dragostea creștină. Un capitol întreg al lucrării va trata acum despre „Concepția creștină a Dreptului“, pe care autorul o consideră singura în stare să lichideze contradicțiile și insuficiențele Justiției distribuite de oameni.

Intr'un ultim capitol, autorul luptă cu „*De l'interprétation des lois*“ a lui *Henri de Page*, lucrare de concepție materialistă a Dreptului, care utilizează scopurilor sale și teoria einsteiniană a relativității. Autorul găsește patru erori fundamentale în felul de a-l utiliza pe Einstein, la *de Page* și întoarce întreg relativismul spațiului, al timpului și al masei în avantajul propriei concepții metafisice; relativitatea, și a dreptului deopotrivă, este rezultatul imperfecțiunii mijloacelor de cunoaștere omenești — fețele succesive pe cari le împrumută problemele în rezolvarea lor omenească nu sunt decât relativizări, adică fețe ale absolutului inezisabil.

În loc de încheiere, autorul face un poem-viziune, un fel de apoteoză, o exegetică prezentare a *Absolutului*, a marelui *Eu*. „Și astfel, iată marele cuvânt al descoperirii ce va să ne străfulgere tuturor acuma ființa“.

Și noi și natura și lumea toată, relativ, mărginiți și imperfecți suntem.

„Absolut e numai *El, Adevărul, Calea și Viața*, Spiritul atot dominator în Cosmos, *Dumnezeu*“.

„Căci făcuți am fost după chipul Tău, Doamne, și neliniștit ne va fi pentru deapururi în relativitate sufletul, până ce se va odihni iarăși întru Absolutul Ființei Tale“.

Pentru mulți cititori felul de a vedea lucrurile al d-lui *Ilie N. Lungulescu*, poate părea o întoarcere la vremea primelor veacuri creștinești, când forța socială a doctrinei lui Hristos era încă majoră, când impunea și organiza. E un ev al gândirii pe care umanitatea l-a străbătut, care a rodit cu foarte multe secole în urmă și a fost depășit de laicitatea ultimelor sute de ani. Autorul are o cultură și teologică și filosofică și juridică remarcabile și numai prin lectură ne putem da seama ce autori în materie citează, ce tezaur defunct desgroapă. Autorul face însă și unele greșeli cari vin, credem noi, din structura sa metafizică, din întreaga sa formație intelectuală în spirit creștin. O insuficiență a concepției, privind-o chiar dinăuntrul ei, ni se pare a fi uitarea pe care autorul o așterne asupra unei concepții budhiste sau mahometane a Dreptului. Față de concepția materialistă sau istorică a Dreptului, autorul ridică concepția teologică creștină, fără a ne spune pentru care motive o preferă altor concepții deopotrivă teologice.

Întrebarea aceasta vine dela sine de vreme ce autorul consideră că civilizația, pe aproape tot spațiul ei actual, este de natură creștină. Ni se pare că aici se îngustează fără explicațiile necesare, se mărginește

câmpul cercetării, eliminând civilizații cari au la bază alte doctrine teologice decât cea creștină.

Spre a-și pune într-o și mai bună lumină concepția creștină a dreptului, d. *Ilie N. Lungulescu* face eforturi cari uneori nu par a fi de susținut. Spre a dovedi „larga și profunda influență a religiei creștine asupra Dreptului“, recurge și la mărturia unui *Fr. Geny*, „care proclamă totuși — dela înălțimea erudiției sale — laicitatea dreptului natural“. Ori este știut lucru că, în lupta pentru Justiție a oamenilor, de multe sute de ani religia creștină a ajuns să fie forța conservatoare, păstrătoare, a stărilor care tocmai sunt de răsturnat. Tot ceea ce s'a câștigat pe terenul Justiției de câteva bune sute de ani vine tocmai din lupta și din victoria spiritului laic. Să ne referim numai la răsturnarea credinței în originea divină a regelui, ca să vedem cum o sumedenie de tributuri morale și materiale injuste au fost distruse prin această victorie a spiritului laic. Asemenea argumentări nu sunt nici ele în afara celor ale autorului de vreme ce însuși autorul este obligat să mărturisească „natura socială“ a Dreptului.

Ni se pare apoi că autorul nu face prea precis distincția necesară între elanul spre Justiție care rezidă în spiritul individual și elanul spre Justiția socială rezidând în spiritul colectiv adevărat motor și transformator al stărilor în Justiție.

Rămâne întreg totuși respectul pentru armura filosofico-juridică a d-lui *Ilie N. Lungulescu*, cu tot regretul nostru că în loc de a se orienta în viitor și a căuta acolo deslegarea atâtor noduri, se întoarce spre un trecut depășit care — socotim noi — nu mai e capabil de noi elanuri. „*Drept și Dreptate*“ ne-a redeșteptat câteva idealuri definitiv pierdute, ca o strălucită plimbare prin frumoase grădini care au fost.

M. B.

(„*Viața românească*“ No 9 din Septembrie 1938.)

* * *

Principiile fundamentale ale constituțiunei din 27 Februarie 1938. de dl *Paul Negulescu*, profesor la Universitatea din București. 1939.

Studiul dlui profesor *Negulescu*, un profund cunoscător în materie constituțională, este primul comentariu dogmatic care pune în lumină principiile de bază ale noului nostru pact fundamental.

Constituția din 1938 se deosebește mult de constituțiunile din 1866 și 1923, fiindcă se întemeiază pe o nouă ideologie, isvorită din necesitățile actuale ale poporului românesc.

Iată cum caracterizează dl. profesor *Negulescu* această nouă ideologie: „Adevărata misiune a Statului este perfecționarea societății, în acest scop trebuie dezvoltat spiritul public, trezită conștiința națională, care servește drept bază a unității naționale. Societatea românească nu poate avea o bază reală însă decât sprijinindu-se pe *țărâtime*, care este adevărata putere a neamului românesc și care trebuie ridicată și protejată.

Trebuie dezvoltat spiritul de *solidaritate națională*, căci numai astfel societatea poate să-și dezvolte în mod armonios personalitatea sa, isvorită din spiritul poporului, în toate direcțiunile, lăsând la o parte spiritul de imitațiune, practicat pe o scară așa de întinsă de către politicieni, care au făcut organizarea Statului pe cale de împrumut, oprind manifestările originale ale spiritului românesc“.

Dl profesor *Negulescu*, cu o competență desăvârșită, analizează în studiul D-Sale, elementele și factorii din colaborarea cărora trebuie să se nască, *noul Stat*, capabil să învingă piedicile care se ridică în calea de dezvoltare și progres a poporului nostru.

Constituția din Februarie 1938 căutând în primul rând să limiteze influența individualismului demagogic, care nu recunoaște altă forță de cât numărul și să dea posibilitate de dezvoltare elementelor vieții colective asociațiunilor de tot felul, deaceia în art. 4 a înscris *ideea de solidaritate socială*, garantând însă și drepturile individuale — familia, dreptul de proprietate, libertățile individuale ect. art. 10 — în măsura în care ele nu sunt un obstacol intereselor societății.

Pentru suprimarea luptelor de interese personale sau de clase, care au împiedecat un adevărat progres colectiv și pentru armonizarea tuturor intereselor, noua Constituție din 1938 înscrie în dispozițiunile ei un al doilea principiu de bază: *primatul sau întărirea puterii executive și limitarea puterii legislative*, aceasta în scopul de a da Statului o conducere unitară, autoritară și necesară stabilirii unui echilibru în conflictele de interese. Dl profesor *Negulescu* justifică în felul următor ascendența puterii executive asupra celei legislative: „Statul individualist slăbind legăturile de solidaritate, reducând puterile executivului, a dat posibilitate mișcărilor anarhice să se producă. Instinctiv omenirea se gândește la întărirea puterii executive care reprezintă prin excelență autoritatea și la limitarea puterii legislative, care prin amestecul său în administrație produsese slăbirea autorității“.

Al treilea principiu de bază al nouăi Constituții este *dezvoltarea spiritului solidarității social*, înscris în art. 4, care impune tuturor Românilor — fără deosebire de origine etnică și religie — obligațiunea satisfacerii acestor nevoi sociale: apărarea patriei, înălțarea ei economică și morală, contribuțiunea la sarcinile Statului ect. „Constituțiunea din 1938, spune Dl profesor *Paul*

Negulescu, voiește să schimbe mentalitatea indivizilor și să dezvolte într'înșii tendințele sociale, naționaliste comunitare. Individul nu trebuie să activeze numai pentru el, scopul lui în viață nu este numai dezvoltarea propriei sale personalități, ci mai ales să lucreze pentru ridicarea *Patriei*, pentru folosul Comunității românești“.

Iată de ce dela punerea în aplicare a noului pact fundamentat s'au creat instituțiunile: *Străjeria* pentru educațiunea tineretului; *Fundațiunea culturală Principele Carol*, *Echipele regale Căminele culturale* pentru ridicarea culturală a satelor; *Munca de folos obștesc*, *Serviciul social* pentru ridicarea economică și sanitară a satelor; *Frontul Renașterii Naționale* pentru pregătirea politică a maselor.

În acest studiu găsim apoi amănunțit analizate și cercetate dispozițiunile constituționale privitoare la ierarhia puterilor în Stat, caracterul regalității și atribuțiunile Regelui, guvern, putere executivă, structura corpului electoral, puterea legislativă și organizarea ei, puterea judecătorească, garanțiile drepturilor individuale ect.

* * *

Cambia și Biletul la ordin, de dl Găleşescu-Pyk, profesor la Universitatea din Cernăuți, vol. I. 800 pag.

Primul volum al domnului *Găleşescu-Pyk*, un strălucit profesor universitar, cuprinde, într'o savantă și sistematică expunere, studiul titlurilor de credit, analizat în variata perspectivă a rolului lor economic, definițiunea, caracterul literal și autonom al dreptului, cum și diviziunea acestor titluri din punct de vedere al conținutului și modului lor de transmisiune. Într'un capitol găsim expusă interesanta problemă a titlurilor de credit abstracte și cauzale.

Evoluția istorică a cambiei și biletului la ordin din cele mai vechi timpuri până la legiferările moderne potrivit concepțiunilor juridice franceze, germane și anglo-americane cum și funcțiunile ce aceste titluri împlinesc în viața economică ca instrumente de credit pe termen și ca instrumente de plată, prezintă un deosebit interes.

Urmează istoricul tendințelor de unificare ale cambiei, izvoarele dreptului Cambial în legătură cu autonomia și interpretarea sa, analizarea caracterelor speciale ale cambiei privită ca obligațiune abstractă și titlu riguros formal, din care nasc obligațiuni comerciale solidare având valoarea și efectele unui titlu executor; expunerea laturei pasive și active a obligațiunilor cambiale cu numeroasele teorii ivite asupra acestei chestiuni de drept; examinarea documentată a condițiunilor

esențiale de formă ale cambiei cum și consecințele neîndeplinirii acestor formalități; problema delicată a cambiei în alb cum și capacitatea cambiale și reprezentarea în materie cambială autorul le examinează cu o atențiune deosebită; cu aceeași competență este analizată problema cambiilor de favoare sau complezență fixând criteriul după care se poate face deosebirea între cambiile de complezență, efectele de circulațiune și cambiile fictive, terminându-se acest capitol cu cercetarea valorii juridice a cambiilor de complezență atât în dreptul comercial român cât și în cel comparat.

În capitolele următoare autorul se ocupă de ob-

ligațiunile ce decurg în sarcina trăgătorului în ordinele de plată, de variatele specii de giruri, insistând asupra modalităților girului, clauzelor ce pot fi adăugate în gir, efectelor girului translativ și a drepturilor ce se transmit și nu se transmit prin gir, asupra girurilor șterse, girurilor în alb, girurilor după protest.

Revendicarea cambiei, problemă a cărei covârșitoare însemnătate în viața comercială este cunoscută și permanent verificată, alcătuiește unul din ultimele capitole ale acestei meritorii lucrări în care găsește deslegase orice problemă de drept cambial contraversată.

E. F.

INFOMATOR BIBLIOGRAFIC.

Repertoriu de Jurisprudență rezumată,

de dl. *George I. Docan*, consilier la Înalta Curte de Casație și Justiție. Editura Socec S. A. 1939. pag. 300, Lei 350.

Dl *George P. Docan*, distinsul și eminentul magistrat și om de știință, care prin ale lui calități a urcat ierarhia judecătorească până la demnitatea de consilier al Supremei instanțe, autor al mai multor studii juridice în limba română, franceză și germană, dintre cari relevăm volumul: „Studii de drept Civil Comparat” pe care Academia Română l-a încununat cu premiul „Gh. Asachi” de astă dată, cu competența-i necontestată, dă publicității un volum de jurisprudență cuprinzând în 7500 decizii rezumate, soluțiunile Înaltei Curți de Casație și Justiție publicate în ultimii 5 ani (1934—1938) în diferite reviste de drept, în care își găsesc deslegare practică 5700 probleme din toate materiile dreptului.

Soluțiunile cuprinse în acest volum prin cari Înalta instanță menține unitatea de interpretare în aplicarea legilor, constituiesc farul dela care, judecătoria fondului împrumută cazul concret supus judecării lor, lumina principiului de drept sănătos ce trebuie să aplice, pentru a în hotărârile ce dau, să se apropie cât mai mult de adevăr.

Consultarea zi de zi și dela speță la speță a acestor soluțiuni ale Supremei instanțe care reprezintă dreptul viu, constituie chezașia unei bune distribuiri a justiției în Stat, asigurându-se prin aceasta menținerea liniștii și pașnica dezvoltare a cetățenilor.

Deaceia prin reunirea metodică într'un singur mănunchi a celor mai recente și variate soluțiuni și spețe, fără a mai fi nevoie să se recurgă la diferite reviste

mai greu de găsit și procurat, volumul dlui Consilier *George P. Docan* umple o lacună simțită de practicienii dreptului, cari nu vor întârzia să și-l procure.

* * *

Elementele asigurărilor contra răspunderii civile și în special ale asigurării automobilelor,

de dl. *Emil Pușcartu*, Consilier la Curtea de Apel Cluj. 58 pag. 1938.

Într-o monografie bine studiată și documentată găsim expusă problema de mare actualitate a asigurării automobilelor contra riscului de a răspunde de consecințele accidentelor, autorul accentuând dela început necesitatea de a se recunoaște victimei accidentului dreptul de a chema direct în judecată societatea de asigurare, în care scop arată că ar fi necesară înscrierea categorică a acestui drept în art. 52 din legea circulației pe drumurile publice din 1929, deoarece justiția noastră contestă încă acest principiu.

În titlurile cari urmează se examinează funcționarea contractului de asigurare contra responsabilității, obligațiile asigurătorului și asiguratului, proba, competența și prescripția derivând din contract, apoi raporturile dintre asigurător și victimă, a căror analiză formează însăși miezul lucrării, cum și raporturile dintre asigurător și autorul accidentului.

* * *

Scrieri de drept civil și procedură civilă,
de dl *Ovid Sachelarie*, președinte Tribunalul
Ilfov, asistent la Universitatea din București,
1938, pag. 216.

Volumul de față al distinsului președinte dela Tribunalul din capitala țării, conține spicuri din vasta materie a dreptului civil și a procedurii civile concentrate în monografii de înaltă ținută științifică, în care se analizează documentat și în lumina unei complete bibliografii ce cuprinde toată doctrina și jurisprudența română și străină la zi, probleme din cele mai variate și interesante.

Astfel găsim studii despre logodnă, împăcarea în timpul divorțului, proba datei creanței în acțiunea pauliană; autoritatea de lucru judecat a hotărârilor achilătoate în penal pentru lipsa de dovezi suficiente asupra civilului; obligațiunile locatarului de predare, întreținere în bună stare și garantarea contra viciilor lucrului închiriat; răspunderea persoanelor juridice care au încheiat un contract colectiv de muncă; regimul întrebunțării banilor datați, condițiile exercitării acțiunii în anularea renunțării la succesiune; cauza imorală în donațiunile între concubini; împiedecarea de a testa și efectele ei; substituirea fideicomisară și dublul legat condițional; admisibilitatea și fundamentul acțiunii în despăgubiri intentată în contra aceluia ce a executat o hotărîre executoriu provizorie, care posterior a fost reformată de instanța superioară; efectele unui apel prematur, tardiv, inadmisibil sau inform sub raportul suspendării executării.

* * *

Incetarea contractului individual de muncă și teoria abuzului de drept,

de dl. *Radu-Alexandru R. Florescu* pag. 193.

După cum însuși titlul lucrării arată, autorul studiază problema contractului individual de muncă dar cu o specială preocupare de chestiunea abuzului de drept în concedierile intempestive.

Intr'adevăr, după ce la început face o expunere asupra noțiunilor generale ale contractului de muncă, autorul, cu o bogată documentare și o solidă pregătire juridică, în capitole pe larg tratate, se ocupă de incetarea de drept a acestui contract prin expirarea termenului, voința părților, forța majoră și decesul salariatului, examinează apoi rezilierea judiciară din culpa contractuală, legală sau penală cum și desființarea contractului prin cazuri fortuite stabilite de lege Restul

studiului este consacrat desființării unilaterale și abuzive a contractului individual de muncă și constituie cea mai interesantă, utilă și importantă parte a lucrării prin actualitatea problemei ce tratează

* * *

Comentariu la legea pentru unificarea procedurii fiscale,

de domnii *N. Pascu* și *Th. Al. Bălan* Editura
Imprimeria Centrală 1939. Lei 200.

Legea pentru unificarea procedurii fiscale, intrată în vigoare la 1 Decembrie 1938, publicată în extenso în No. 12-938 al acestei reviste, prevede norme comune de stabilire și de judecare a infracțiunilor fiscale a căror executare este dată în sarcina Ministerului de Finanțe și a Administrației Comerciale a Monopolului Vânzării Alcoolului și a Taxelor de Consumație pe băuturi spirtoase cum și de executarea creanțelor Statului

O lege cum e aceasta, care este atât de frecvent utilizată în fața instanțelor judecătorești de toate gradele, în al cărei comentariu doctrinar ce se face sub fiecare articol cu trimiteri la jurisprudență, autorii lucrării cari sunt unii dintre cei mai buni cunoscători ai materiei fiscale explică și arată aplicarea corectă a textelor legii poate fi de un real folos celor chemați să aplice dispozițiile ei.

* * *

Traité de la responsabilité civile,

de dl. *René Savatier*. Profesor la Facultatea de drept din Poitiers, 2 vol. 250 fr.

De mai bine de 20 ani Dl profesor *Savatier* studiază problema responsabilității civile, în care se reflectează aproape toate cele mai importante probleme ale dreptului, cuprinzând în două mari volume ideile cari domină dezvoltarea actuală a principiului responsabilității.

Autorul studiază problema responsabilității civile, în lumina celor mai noi teorii ale doctrinei, fără a pierde însă legătura cu realitatea vieții, cercetând și analizând în cele 2 mari volume, mai bine de 10.000 decizii de ale instanțelor judecătorești, date asupra celor mai variate spețe în această materie.

Prin importanța și actualitatea ei, opera semnalată este pentru practicienii dreptului cea mai complexă, prețioasă și utilă călăuză asupra materiei responsabilității civile

* * *

Traité général des assurances terrestres en droit français,

de Dni *Maurice Picard*, profesor la Facultatea de Drept din Paris și *André Besson* profesor la Facultatea de Drept din Grenoble. Paris 1938, 1 vol. 700 pag. 132 fr.

Desvoltarea asigurărilor terestre în ultimul timp a ridicat o serie de probleme de drept cari reclamau o grabnică soluționare.

Autorii volumului amintit, cu autoritatea lor nediscuțată în cele 700 pag. analizează în mod amplu și documentat toate chestiunile pe cari le comportă delicata problemă a asigurărilor terestre

După o lungă introducere asupra noțiunii asigurării, în care sunt examinate pe rând riscul, prima și prestațiunea asigurătorului, apoi tehnica și rolul asigurărilor, savanții autori în primele patru cărți ale marelui volum studiază sub toate aspectele contractul de asigurare, iar în ultimele două regimul juridic al societăților de asigurare și controlul Statului asupra lor.

* * *

De la responsabilité dans le transport des voyageurs par chemin de fer,

de Dl. *R. Denoit*, 226 pag. 40 fr.

În această monografie, autorul din complexa problemă a răspunderii căilor ferate pentru accidente suferite în cursul executării contractului de transport a reținut și examinat numai răspunderea pentru accidente suferite de călători.

Prin numeroasele cazuri de accidente ivite pretutindeni, cari mai toate se termină cu procese de daune în fața instanțelor judecătorești, unde se discută cele mai delicate probleme de drept, studiul semnalat, prin faptul că sunt reunite și analizate în el toate acele probleme, prezintă o utilitate indiscutabilă.

* * *

La monnaie. Ce que tout le monde devrait en savoir...

de Dl. *Louis Baudin*, profesor la Facultatea de drept din Paris, 222 pag. 15 fr. 50.

Chestiunile financiare au darul de a fi pe primul plan al preocupărilor timpurilor de față. Astfel volumul Dlui prof. *L. Baudin*, — apărut tocmai la vreme, în care

într'un stil și expunere accesibile tuturor, este tratată problema monezii sub raport istoric, critic și științific este într'adevăr o carte de actualitate.

* * *

Le contrôle des changes,

de Dl. *Roger Traub*, Paris 1939. 236 pag. 47 fr.

Astăzi când aproape toate Statele prin legislațiile ce și-au dat, au pus bariere și restricțiuni eșirii din interiorul țării a devizelor naționale, studiul acestei probleme sub toate aspectele, prezintă un interes și utilitate de nediscuțat. Acestei necesități satisface expunerea teoretică și practică a controlului schimburilor, cuprinsă în volumul Dlui *R. Traub*, doctor în drept și diplomat al Școlii Libere de Științe Politice.

* * *

L'intervention de l'Etat en matiere économique,

de Dl. *Henry Laufenburger*, profesor la Facultatea de Drept și Științe politice din Strasbourg. Paris 1939, 372 pag. 80 fr.

Problemele financiare cari domină timpurile actuale, după părerea specialiștilor, nu pot fi soluționate decât numai prin intervenționismul Statului în dirijarea economiei naționale. Deviza acestor economii dirijate este de a produce cât mai mult în interiorul țării pentru a reduce la minimum posibil importul din alte State.

Expunerea doctrinară a acestor probleme cari au la bază principiul autarhic, formează obiectului savantului studiu al Dlui prof. *Laufenburger*.

* * *

La clausola „rebus sic stantibus” nel diritto internazionale,

de Dl. *Giovann Sc. Fusco*, doctor în științele politice, avocat, 100 pag. 20 lire.

Iată un studiu din cele mai complete și mai documentate cari au apărut până acum asupra delicatei și discutatei probleme „rebus sic stantibus” în dreptul internațional, a cărei actualitate, din cauza schimbărilor rapide dela zi la zi a împrejurărilor în cari s'au încheiat actele juridice, cari pun adesea pe contractanți în impo-

sibilitate să mai execute obligațiile în condițiile stipulate, este evidentă.

* * *

Die Völkerrechtsslere des National-sozialismus,

de **Dl. Eduard Bristler**. Zürich 1938 pag. 230.

Importanța acestei lucrări, în care autorul demonstrează dinamismul de înălțare al monismului juridic, clădit pe concepția național socialistă despre lume, potrivit căreia, nu numai dreptul ci chiar științele în general sunt subiective și dirijate spre anumite scopuri naționale, rasiale specific germane, de mai năainte stabilite, apare din faptul că este onorată cu o prefață de profesorul *Georges Scelle*, dela Universitatea din Paris,

* * *

Dreptul și Artă

de **Dl. Dr. Hans Frank**, ministrul Reichului Leipzig, 1939.

Cu ocazia unei expoziții ținută la Leipzig în 4 Noembrie 1938 ministrul Reichului *Dr. Frank*, a ținut o interesantă conferință despre „*Recht und Rechtswahrer im Spiegel der Kunst*” pe care primarul orașului Leipzig, pentru a o face cunoscută marelui public a tipărit-o într-o broșură

În cuvântarea sa, oratorul a demonstrat cu un lux de argumente strânsa legătură dintre Drept și Artă

Veșnica idee a dreptului și dreptății, lupta individului pentru dreptul său, demnitatea dreptului cum și diferitele reguli și acte juridice, toate și-au găsit expresia în poezie, pictură, arhitectură și chiar în muzică.

Această interpenetrare dintre artă și drept conferențiarul a expimat-o prin cuvinte lapidare și extrem de interesante, deaceia, pentru a nu le diforma eventual sensul, le reproducem în limba în care au fost rostite: „Der Künstler gibt sich in seinen Werken ganz; der Jurist muss mit allen seinen Kräften die Ganzheit des Werkes geben. Der Künstler darf in seinen Werken

erscheinen; der Jurist muss die Totalität des Gesetzes erscheinen lassen”.

Din legătură strânsă dintre drept și artă oratorul trage nu numai concluzia că ele trebuie să colaboreze în interesul dezvoltării național socialismului, dar și pe aceea că și pentru viața juridică este necesară o formațiune artistică, ceea ce constituie o obligațiune comună atât pentru legiuitor, cât și pentru judecător, pentru a termina apoi cu cuvintele Führerului: „Kein Volk lebt länger als die Zeugen seiner Kultur.”

* * *

Noua legea căsătoriilor din 6 Iulie 1938,
și regulamentul ei de aplicare cum și noua
dreptul de familie din 12 Aprilie 1938, de
Dl. F. Massfeller, consilier de Curte Berlin
1938. R. M. 10.

Prin studierea dreptului unui popor, descoperim curentele politice, economice, culturale și concepția ce el și-o formează despre ordinea socială cari îl determină să se desvolte într-o anumită direcție

Studiul Dlui *Fr. Massfeller*, asupra recenteii legi a căsătoriei din 6 Iulie 1938 cum și asupra dreptului de familie, cuprins în legea din 12 Aprilie 1938 expune într-o limbă clară și accesibilă tuturor, complexul regulilor acestor instituțiuni fundamentale care sunt menite să ajute în primul rând dezvoltarea Statului german în cadrul ideologiei național-socialiste.

* * *

Dreptul german despre circulația străinilor,

de **Dl. Dr. C. von Berg**. Berlin 1939. R. M. 9.

Această monografie, asupra legii circulația străinilor pe teritoriul Reichului am semnalat-o fiind utilă cunoașterea ei, celor cari au posibilitatea să viziteze frumusețile acestui Stat

E. F.

Abonați

Revista Cercului Juridic Bănățean

Comitetul de Redacție

al

Revistei Cercului Juridic Bănățean

Invită și pe această cale toate instanțele din circumscripția Curții de Apel Timișoara precum și pe membrii lor, să binevoiască a colabora la Revista Cercului, ale cărei coloane le stau deschise.

Singura rugămintă ce li se adresează este pedeoparte de a tria, cu maximum de scrupulozitate, hotărârile trimise spre publicare, pentru a ni se cruța o muncă inutilă și pentru a putea asigura Revistei — prin serioasele, demnele și interesantele articole, note și spețe publicate — tot prestigiul de care are nevoie și la care toți juriștii ținutului sunt obligați să lucreze, iar pedealtă parte și pentru aceleași rațiuni, rugămîntea ce le-o adresează este de a extrage din hotărârile d-lor, numai ceea ce într'adevăr poate interesa, după modelul rezumatelor ce publicăm sub titlul: „Jurisprudență și Soluțiuni Jurisprudențiale“.

Această invitațiune se adresează, tot atât de stăruitor și colegilor de la celelalte instanțe din țară.

JURISPRUDENȚĂ ȘI SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

I. DREPT CIVIL.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE. DECISIA NO. 957 DIN 23 SEPTEMBRE 1936.

101. I. Conceptul proprietății.
- II. Proprietate individuală, divizată și comună.
- III. Subiectele dreptului de proprietate.
- IV. Obiectele dreptului de proprietate.
- V. Autorizațiunile din dreptul de proprietate.
- VI. Proprietate divizată.
- VII. Proprietate comună.

Considerând că reclamanții nu au posesiunea averei pretinse, și că întreaga avere imobiliară se găsește intabulată pe numele lui Costea Iovu, tatăl părților, că deci implicit nu este vorba în speță de nici o comunitate de avere, deci susținerile recurențelor reclamanți sunt nefondate, — iar omisiunea Curții de fond că nu s'a ocupat cu depunerea celor trei martori, nu are un caracter esențial; că așa fiind motivele de cassare sunt în total nefondate: recursul are a se respinge.

(Procesul intentat de văduva lui Costea Vasile contra văduvei lui Costea Iovu).

CURTEA DELIBERÂND:

Având în vedere că din decizia atacată cu recurs rezultă că Justin Costea și Văd. lui Vasile Costea tutoare a minorilor Achila și Teodor — au chemat în judecată înaintea Tribunalului Arad Secția I-a pe văduva lui Costea Iovu — tutoare a minorilor Vasile, Ion și Aurel Costea — arătând că părinții minorilor, cari erau frați au trăit în gospodărie comună și că urmează să li se dea reclamanților act de intabulare pentru $\frac{1}{2}$ din averea achiziționată în comun, așa cum li s'a

recunoscut acest drept prin tranzacția intervenită cu ocazia desbaterii lăsămăntare din 1924;

Având în vedere că Tribunalul a admis acțiunea reclamanților dar, Curtea de Apel Timișoara S. III-a a reformat în totul hotărîrea primei instanțe și a respins acțiunea;

Că pentru a decide astfel instanța de apel constată, din probele cauzei, că cu ocazia desbaterii lăsămăntare a lui Costea Iovu, soția acestuia, care era și tutoarea minorilor părți, a recunoscut lui Costea Vasile tatăl reclamanților pretențiunea asupra unei jumătăți din averea succesorală; că înaintea delegatului Sedriei orfanale atât tutoarea reclamanților, — căci între timp decedase și Vasile Costea, cât și tutoarea părților, au făcut declarațiune de partaj referitor la averea rămasă pe urma lui Iovu Costea, însă posterior, la desbaterea din 6 Octombrie 1926, această declarație a fost revocată de tutorele părților, în urma cărui fapt Judecătoria a invitat partea la proces; că în fine imobilele în cauză se găsesc în întregime intabulate pe numele tatălui părților și toată averea rămasă dela Iovu Costea se găsește în posesiunea părților;

Că, continuă instanța de apel, în ce privește declarația tutoarei cât și tranzacția din 15 Aprilie 1924 prin care tutoarea a făcut declarație de împărțirea averii def. Iovu Costea au fost după cum s'a arătat, revocate de tutorele Petre Cotoc în 1926; că în cauză fiind vorba de o tranzacție care micșora fondul averii unor minori, ea nu putea fi valabilă, potrivit art. 118, 114 din legea XX./1877 și art. 186 și urm. aceiași lege decât în urma aprobării instanței tutelare, dată în prezența a trei membrii și cu majoritate de voturi, procedura care în speță nu a fost urmată; că în ori ce caz, chiar de ar fi existat aprobarea instanței tutelare, încă tranzacția — potrivit art. 113 legea XX./1877 — nu ar fi putut fi obligatorie pentru minorii părți, deoarece ea constituie un act prin care minorii părți ar fi renunțat fără contraobligațiune la o parte din dreptul ce îl au în averea rămasă pe urma defunctului lor tată, Costea Iovu; că așa fiind, pe baza celor arătate acțiunea reclamanților trebuie respinsă;

Având în vedere că prin motivele de casare se pretinde că instanța de apel s'a bazat pe articole străine de firea pricinei și a comis o omisiune esen-

tială, o eroare grosieră de fapt și o violare a art. 270 și 273 proc. civ. transilv. atunci când nu a examinat chestiunea principală în cauză, care era aceea de a se ști dacă între antecesorii părților a existat convenție de comunitate, iar nu aceea dacă tranzacția încheiată era valabilă și atunci când a omis să se pronunțe asupra depozițiilor a trei martori, cari dovedesc existența convenției comunității de bunuri;

Considerând că față de constatările — care nefiind atacate pentru denaturare, rămân valabile — făcute de Curtea de Apel în virtutea dreptului ei de apreciere, că reclamantii nu au posesiunea averii pretinse, că această posesiune a aparținut și aparține părților și că întreaga avere imobiliară se găsește intabulată pe numele lui Costea Iovu, tatăl părților, iar nu pe numele amânduror fraților, Iovu și Vasile, că deci implicit nu este vorba în speță de nici o comunitate de avere, urmează că susținerile recurenților reclamanti sunt nefondate în această privință, iar în ce privește omisiunea Curții de fond de a se ocupa de depunerile celor trei martori, ea nu are un caracter esențial întrucât, față cu stabilirile mai sus menționate, proba cu martori nu era admisibilă în speță, neîntrând în excepțiunile din ordonanța Nr. 4420.918;

Că așa fiind, motivele de casare sunt în totul nefondate și recursul are a se respinge;

Având în vedere și cererea de cheltuieli de recurs, pe care Înalta Curte le fixează prin apreciere la suma de 5.000 lei în favoarea intimaților.

PENTRU ACESTE MOTIVE

C U R T E A

IN NUMELE LEGII

Respinge recursul făcut de Teodor Justin și Văduva lui V. Costea în contra deciziei Nr. C. III. 480/1933 a Curții de Apel Timișoara.

Obligă pe recurenți să plătească intimaților lei 5 000 (cincimii) cheltuieli.

Data și citită în ședință publică astăzi 23 Septembrie 1936.

NOTE DOCTRINARE:

I. Conceptul proprietății.

Posesiunea e dominațiunea faptică a persoanei asupra obiectului, — iar proprietatea e dominațiunea justă și juridică a persoanei asupra obiectului; posesorul ține în potestatea sa faptică obiectul spre a-l folosi pentru trebuințele sale, pe când proprietarul așa dominațiune are asupra obiectului, că în mod just poate dispune de densul „.....nihil commune habet proprietas cum possessione.... L. 12. § 1. D. h. t. Ulpianus“;

....permisceri causas possessiones et ususfructus non oportet, quemadmodum non possessio et proprietas permisceri debet.... L. 52. pr. D. eud.” — căci una fără alta poate exista, și ambe'e sunt instituțiuni autonome; posesorul nu trebuie se fie și proprietariu; chiriașul e posesor, dar nu e proprietariu, și viceversa: proprietariul nu totdeauna e și posesor; proprietariul ce arândând bunul seu, nu el, ci arendașul i-l ține în posesiune faptică; astfel dreptul de proprietate, ca dominațiune justă și juridică asupra obiectului cuprinde în sine facultatea proprietarului a dispune liber și independent, va se zică cu potestate deplină și exclusivă asupra obiectului, cere în dominațiunea justă a s'a, adică în proprietatea s'a.

Conceptul proprietății nu e nici alterat, nici diminuat prin faptul, că proprietariul în exercitarea dominațiunii sale asupra obiectului are a se acomoda dispozițiunilor de ordine publică, căci aceste dispozițiuni nu intenționează restringerea proprietății ci asigurarea ordinii publice în interesul societății de stat; asemenea nu atinge dominațiunea justă și juridică a proprietariului nici împrejurarea, că unele autorizațiuni ale dominațiunii se transfer la o altă persoană, de exemplu: proprietariul predă obiectul pentru usufruct altuia, căci proprietarul are facultate a utiliza obiectul în modul cel mai corespunzător și a trage toate avantajele economice ale obiectului; deci și în transferarea unor atribuțiuni încă se manifestă dominațiunea justă și juridică a proprietariului.

II. Proprietate individuala, divizată și comună.

Proprietatea poate fi: individuală, divizată și comună.

Dacă proprietatea asupra unui obiect aparține exclusiv unei persoane fizice sau morale; aceasta se numește proprietate individuală.

Proprietatea se numește divizată atunci, când același obiect are doi proprietari, din cari unul e proprietariul fondului sau al solului, iar

celalalt e proprietariul superedificiului, sau al usufructului; în fine

Proprietatea comună obține în cazul, dacă obiectul e în dominațiunea nedivizată a mai multor proprietari după cote ideale.

III. Subiectele dreptului de proprietate.

Subiectul dreptului de proprietate poate fi oricare persoană atât fizică, cât și juridică, fiind regulă generală de drept, că oricare persoană, ca persoană are facultate de drept și chiar în cazul, dacă nu poate acționa în persoana sa, adecă nu are capacitate activă în persoana sa.

De sub aceasta regulă generală înse sunt unele excepțiuni, și anume:

1. Calugării și călugărițele cu vot festiv nu pot câștiga pentru sine avere, căci ce au și ce câștigă prin activitatea lor nu e a lor, ci e a ordinului, care se îngrijește de susținerea lor; asemenea nu pot câștiga proprietate de bunuri nici ordinele monachale, cari în baza articolului de lege LXXI. din anul 1715 nu au facultate de drept.

În privința aceasta a susțat prohibițiunea cunoscută sub denumirea de mână moartă, care înse în urma deciziunii civile plenare a Curiei regești ungare Nr. 63 și-a pierdut actualitatea. La finea motivelor acestei deciziuni enunță Curia că: „referindu-se aceasta deciziune numai la încetarea lipsei capacității de achiziție, bazată pe legile amortisaționale, prin aceasta nu se atinge incapacitatea de achiziție, care emanează din regulamentele proprii ale unor ordine monachale, sau în general din lipsa de drept public al recipierii.”

După aceasta enunțatiune a Curiei au capacitate de achiziție ordinele recipiate, cari și după regulamentele ordinului lor au capacitate de achizițiune. Aceste ordine monachale sunt următoarele:

a) în sensul §-lui 1 al articolului de lege CII. din anul 1715 ordinul monachial Kalmadal și ordinul Trinitar, despre rescumpărarea prizonierilor (redemptoriști);

b) în sensul articolului de lege CXVI. din anul 1723 ispitaștii cruciați ai stelei roșii,

capușinerii, frații misericordiani, serviciul sfintei fecioare Maria, carmeliții încălțați și desculți, ordinul paulian și corporațiunea virginelor ursuline;

c) în sensul articolul de lege XLII. din anul 1765 ordinul monachul mai mic provincial, denumit, după sfânta Elisabeta a franciscanilor serafini;

d) în sensul articolului de lege XLIII. din anul 1765 asociațiunea organizată după regulamentul sfântului Augustin al virginelor monachale numite de Notre Dame, — „înse fără nici o capacitate de posesiune;

e) în sensul ordinului ministerului de justiție de sub Nr.29103/1904 nu are capacitate de achiziție de imobile nici confesiunea (secta) nazareană, pentru că §-ul 9. al articolului de lege XLIII. din anul 1895 se referă numai la confesiunile recunoscute legalmente.

2. În articolul de lege XLIII. din anul 1895 despre exercitarea liberă a religiunii, în Capitolul II. se face dispozițiune despre confesiunile cari în viitor se vor recunoaște legalmente; spre a putea fi recunoscute aceste confesiuni se pretinde că ele se organizeze și că statutele lor de organizare se aproabe de ministerul de culte și instrucțiune publică. În punctul 4 al §-lui 9 se enunță, că: capacitatea de achizițiune a confesiunilor recunoscute legalmente e restrinsă la achizițiunea fondurilor de casă de rugăciune, de institute de educațiune, de creștere și de binefacere; la fondurile necesare de edificii pentru locuința celor aplicați la ecclesiile și instituțiunile confesiunii și pentru terenul necesar de cimiter.

Documentul despre achizițiunea imobilului cu probațiunea destinațiunii imobilului trebuie prezentat primului oficiar (primarului) al Municipiului, care, dacă au fost observate restricțiunile capacității de achizițiune, îl prevede cu clauza de prezentare, având loc recursul contra deciziei negative.

Inscrierea în cartea fonduală a dreptului de proprietate asupra imobilului numai în baza documentului provăzut cu clauza de prezentare

se poate ordona.

3. În sensul §-lui 8 al legii miniere generale din anul 1854 oficianții aplicați la oficiile miniere și membrii lor familiari nu pot câștiga proprietate în cercul oficiului lor.

La excepțiunile înscrise în punctele 1—3, cu întregire mai amintesc acea, ca legile ungare nu exclud străinii, sub titlul de străin dela achiziția bunurilor atât mobile cât și imobile pe teritor ungar.

IV. Obiectele dreptului de proprietate.

Obiectul dreptului de proprietate, cu excepțiunea proprietății intelectuale sau artistice, a patentelor de invențiuni și a proprietății miniere, numai obiect corporal poate fi, pentru că dominațiunea justă și juridică numai asupra acelor obiecte se poate valida, cari sunt determinate exteriormente în spațiu.

O categorie excepțională constituiesc operele intelectuale și artistice, patentele de invențiuni și proprietatea minieră, căci de și aceste încă se refer la obiecte corporale, totuși dreptul de proprietate se valorifică prin punere în circulațiune, prin multiplicare și prin monopolizare.

Drept nu poate fi obiect de proprietate de și cu bunurile nobilitare au fost în legătură organică mai multe privilegii cari înse totdeauna au fost exercitate separat de bunurile donatare. Aceste privilegii, sau drepturi s'au numit: regalii minore.

Astfel de regalii minore au fost:

a) dreptul de a deschide și a susține taverne (carciune) pentru a vinde în cvant mic beuturi spirtoase;

b) obligămintele subincvilinilor, adică ale jelerilor fără casă;

c) macelăritul exclusiv pentru a vinde carne;

d) dreptul de moară;

e) dreptul de pescuit;

f) preptul de a încasa taxe după prăvălii;

g) dreptul de a pune taxe pe căldările de fert rachi;

h) dreptul la taxe și servicii după arderea țiglelor, a petrilor de var; după cariere, lut, petriș și năsip, în fine;

i) dreptul de port fluvial, de vamă de pod, de bălcu, și de piață.

Din aceste regalii minore:

regalia minoră de cărcimărit și de birt de sub a) a încetat prin rescumpărare de Stat, efectuată în baza articolului de lege XXXVI. din anul 1888;

regaliile minore de sub b, c, f, g, au încetat de odată cu stergerea urbarialității prin articolul de lege IX. din anul 1848;

regalia minoră de pescuit de sub e) a încetat prin articolul de lege XIX. din anul 1888, care regulează relațiunile de pescuit;

în fine regaliile minore de sub d, h, și i, s'au învechit, iar usul ce a mai ramas, are de tot altă bază, nu cea vechiă din privilegiul donațiunei regie; astfel moara sau arderea țiglelor, a varului, scoaterea de marmoră, piatră, lut, pietriș și năsip, se ercită ca proprietate asupra obiectelor de exploatare, — iar dreptul de port, vamă, bălcu și piață a trecut în atribuțiunea și competența statului, respectiv a orașelor, luând caracter polițial.

Obiectul dreptului de proprietate poate fi: obiect mobil sau imobil. Achizițiunea, validitatea și încetarea dreptului de proprietate asupra obiectelor mobile difere de ale imobilelor, aceasta diferență înse nu alterează esența instituțiunei proprietății.

Obiectul dreptului de proprietate poate fi: obiect individual, sau obiect colectiv; obiectul individual ca unitate, iar obiectul colectiv ca pluralitate e obiect de proprietate.

Obiectele dreptului de proprietate sunt obiecte de circulațiune, căci obiectele cari nu sunt admise în circulațiune, sau sunt scoase din circulațiune nu pot fi obiectul dreptului de proprietate.

Obiecte de drept de proprietate sunt și

accesiunile obiectelor atât mobile, cât și imobile, căci accesiune totdeauna împărtășește soarta obiectului principal; toaceasta regulă sustă și la pertinențe până sunt în strinsă legătură cu obiectul principal, — după separare înse pot fi obiect individual al dreptului de proprietate.

În fine mai am a nota la acest loc, că dreptul de proprietate se extinde nu numai pe suprafața terenului, ci și asupra spațiului gol de aer de asupra terenului, care la oaltă cu suprafața construiesc obiectul dreptului de proprietate; prin urmare proprietarul conform necesităților sale poate cultiva și utiliza terenul poate edifica pe suprafața terenului precum și în spațiul de aer deasupra terenului; dar totașa poate utiliza și subsolul de sub suprafața terenului, de unde poate scoate metale, cărbuni, piatră de marmoră, de var, petriș, năsip, etc., înțelegându-se dela sine, că în limitele prescrise de legea minieră.

V. Autorizațiunile din dreptul de proprietate.

Din conceptul general al dreptului de proprietate urmează, că cuprinsul, adică conținutul dreptului de proprietate nu se poate preciza prin înșirarea taxativă, limitativă sau exclusivă a tuturor autorizațiunilor din sfera și cercul acestui drept, ci e corect precizat cuprinsul dreptului de proprietate și prin noțiunea generală în sensul căreia dreptul de proprietate e dominațiune justă și juridică asupra obiectului de a dispune în mod nelimitat asupra lui; va se zică: proprietarul poate utiliza obiectul și dispune cu acela după plac și conform trebuințelor sale, căci dreptul lui cuprinde în sine toate autorizațiunile; prin urmare nu proprietarul are a dovedi autorizațiunea s'a asupra obiectului, ci persoana, care față de proprietar voiește a valida autorizațiune contrară cu libera dispozițiune a proprietarului are dovedi, că proprietarul e restrins în autorizațiunea ce o pretinde persoana a treia.

Accentuând deci că autorizațiunile proprietarului asupra obiectului, cuprinse în dreptul

de proprietate, toate la oaltă constituiesc un complex unitar, din cari dacă una sau alta s'a și transmis pentru utilizare altei persoane, de exemplu: chiriașului locuința, arendașului folosința, etc., aceasta împrejurare nu alterează esența dreptului de proprietate: în mod exemplificativ, — nu taxativ, limitativ sau exclusiv, — amintesc, că în dreptul de proprietate, între multe altele se cuprind următoarele autorizațiuni asupra obiectului, anume:

1. dreptul de a posedă obiectul (ius possidendi), în care caz proprietarul e și posesor; deci în starea faptică a posesorului introducându-se și dreptul proprietarului, aceasta stare devine stare faptică juridică de proprietar;

2. dreptul de folosință și de uzufruct asupra obiectului (ius utendi — fruendi), când adică proprietarul însuși locuiește în casa s'a și cultivă și ieă întreg uzufructul bunurilor sale;

3. dreptul de a exclude pe ori și cine dela orice ingerință asupra obiectului (ius excludendi); va se zică, proprietarul are drept a interzice orice amestec al altor persoane asupra obiectului seu;

4. dreptul de a reclama și revindica obiectul dela oricine (ius vindicationis), adică: proprietarul are drept a pretinde obiectul dela persoana, care și-a însușit obiectul, l'a ocupat, sau l'a luat în folosință fără autorizarea lui;

5. dreptul de a consuma, altera, instrăina, sau chiar și nimici obiectul (ius alienandi), va se zică dreptul proprietarului de a dispune liber și nelimitat despre obiect: a-l închiria, exarenda, imprumuta, vinde, schimba, dona, derelincva, și chiar distruge.

VI. Proprietate divizată.

După cum reiese din cele desfășurate autorizațiunile proprietarului cuprinse în dreptul seu de proprietate, constituiesc un complex unitar, deci acele nu se pot așa separa și diviza, că fiecărei autorizațiuni se i se atribue caracter separat și special de proprietate; prin urmare conceptul de unitate al dreptului de proprietate

excluce divizarea cuprinsului acestui drept după autorizățiunile proprietății și ale utilității; — în viața practică inse totuși obțin așa formațiuni, că asupra unui și acelaia — și obiect dispun doi proprietari; aceasta e așa numita: proprietatea divizată; în aceasta proprietate divizată unul din proprietari e proprietarul fondului, altul e proprietarul superedificatului; acela se numește proprietar principal, acesta proprietar usufructuar.

Nu poate fi dubiu, că aceasta formațiune de proprietate e contrară cu principiile fundamentale ale dreptului de proprietate; e cert și aceea, ca aceasta formațiune nu-și are rădăcinile sale în dreptul vechiu ungar, căci fondurile censuale și curiale din dreptul vechiu ungar nu au nimic comun cu proprietate divizată, cu atât mai puțin cu cât acele au și încetat de mult; în fine e fapt că proprietatea divizată s'a introdus prin abuz în dreptul privat ungar cu ocaziunea când s'a făcut localizarea de carte fonduală, care a fost efectuată exclusiv de oficianți austriaci în anul 1856 în era absolutistică, care a durat dela 1 Maiu 1853, până la 23 Iulie 1861; și anume publicându-se Regulamentul cărților fonduale din 15 Decembrie 1855 s'a început localizarea în întreaga Ungaria proprie după comune astfel că în fiecare comună separat s'a luat pentru fiecare proprietar protocoalele de carte fonduală, cu care ocaziune oficianții austriaci au procedat după codul civil austriac, căci așa sunau și ordinațiunile, — iar acest cod deja din 1. Maiu era în plină vigoare în Ungaria.

În §-ul 357 al codului civil austriac se cuprinde următoarea dispozițiune: „Dacă dreptul referitor la substratul vreunui obiect cu dreptul de usufruct se unește în una și aceeași persoană, dreptul de proprietate e deplin și nedivizat, dacă inse cineva numai asupra substratului obiectului, din contră altul, pe lângă vreun drept referitor la substratul obiectului, asupra usufructului acelaia are drept exclusiv; atunci dreptul de proprietate e divizat și pentru ambii

e nedeplin; acela se numește proprietar principal, acesta proprietar usufructuar”.

În baza acestei dispozițiuni a codului civil austriac, oficianții austriaci localizatori, conform instrucțiunei au purces simpluminte din posesiunea imobilelor; dacă proprietarul era în posesiunea imobilului, atunci în protocolul cărții fonduale se introducea ca posesor proprietarul, din contră dacă posesorul declara că nu el, ci altul e proprietarul imobilului, iar el numai usufructul imobilului i-l are; atunci în protocolul cărții fonduale asupra imobilului intravilan sau extravilan se introducea și proprietariul și usufructuarul ca posesori, și anume: unul ca posesorul fondului, iar celalalt ca posesorul usufructului, sau: unul ca proprietarul fondului, iar celalalt ca proprietar al superedificatului; astfel s'a întâmplat că în unele comune casa parochială s'a localizat ca proprietatea comunei bisericesti, inse ca proprietar usufructuar s'a introdus în cartea fonduală preotul, etc.

Unic fapt îmbucurător e că aceste formațiuni, contrare cu instituțiunea dreptului de proprietate, numai sporadic s'au introdus în cărțile fonduale, iar Curia regească ungară, când aceste două forme de proprietate s'au contopit în una și aceeași persoană, nu a mai admis separațiunea și divizarea de până atunci; astfel foarte multe forme de aceste au fost sistate, prin ce numai rar mai obvine câte o formulă de aceasta, iar crearea de noi forme nu se mai admite.

În puținele cazuri de proprietate divizată, pe cari le mai avem, situația e aceea, că atât proprietarul fondului, cât și proprietarul usufructuar sunt proprietari exclusivi asupra drepturilor, deci și unul și altul poate dispune, poate înstrăina și insarcina dreptul seu de proprietate; astfel atât pe foaia B, cât și pe foaia C. a cărții fonduale sunt diferite inscrieri: intabulari, prenotări, adnotări contra ambilor proprietari; — aceste diferite inscrieri, referindu-se la doi proprietari, de multe ori foarte îngreunează orientarea situațiunei de carte fonduală, mai ales atunci, când și pe foaia B. și pe foaia C. sunt multe și diferite inscrieri; inse și aceste

formațiuni cu timpul au se dispară, căci — precum am amintit și mai sus — contopindu-se aceste două forme în una și aceeași persoană, nu se mai pot separa și desbina, de oarece o astfel de separare, precum noi divizări, în sensul regulilor existente în viitor nu se mai pot face, nici introduce în cartea fundală.

VII. Proprietate comună.

Subiectul dreptului de proprietate asupra unui obiect poate fi, și e de regulă numai o singură persoană; înse și mai multe persoane deodată pot fi subiect de proprietate, de și nu în sensul acela, că toți proprietarii de odată se aibă dominațiune juridică deplină asupra obiectului (*plurium dominium in solidum*), ci în sensul, că dominațiunea juridică se o exerciteze de odată mai mulți proprietari în proporțiuni anumite; va se zică: din comproprietari fiecare poate avea proprietate deplină, însă nu asupra obiectului întreg, ca atare, ci numai asupra cotelor divizate ideal ale obiectului (*communio pro partibus indivisis*).

Din aceasta definițiune a proprietății comune urmează, că dacă obiectul e divizat corporalminte, adică nu în cote ideale ci în cote reale, atunci nu subversează proprietate comună, ci mai multe proprietăți separate, cari în unele privințe pot sta în nex juridic una față de alta (*communio pro partibus divisiss*).

În §-ul 361 al codului civil austriac se cuprinde următoarea definițiune: „Dacă vreun obiect încă nedivizat de odată e a mai multora din aceasta se naște proprietate comună. Cu privire la întreg: comproprietarii se consideră o singură persoană, — iar intrucât lor sunt designate părți anumite, de și încă neseperate, fiecare comproprietar e proprietar deplin al părții sale; — iar

În §-ul 825 tot al codului civil austriac se enunță: „În cazul dacă același obiect, sau același drept nedivizat e a mai multor persoane, există comunitate.

În instituțiunea proprietății comune ducă rol însemnat proporțiunea în care participă comproprietarii în obiectul comun. Aceasta proporțiune poate fi determinată sau nedeterminată.

În chestiunea proporțiunii în codul civil austriac în §-ul 839, se cuprinde următoarea dispozițiune: „usufructele și sarcinile comune sunt a se divida după proporțiunea cotelor. În caz de dubiu fiecare cotă se consideră de mărime egală, cel-ce afirmă contrarul, are a-și dovedi afirmațiunea.

Tot în aceasta chestiune „Regulamentul cărților funduale” în §-ul 55 astfel dispune: „Fiecare corp tabular din punct de vedere juridic trebuie considerat ca întreg, prin urmare:

„a) dreptul de proprietate asupra unui corp tabular sau numai pe o persoană singuratică, ori persoană juridică, sau pe comproprietari, înse corporalmente nedivizat trebuie înscris în cartea fundală;

„b) la comproprietarii, ai căror cote nu sunt egale, partea ce-i compete fiecăruia din comproprietari trebuie înscrisă în părți exprimate în proporțiune cu întregul, de exemplu: a treia parte, sau: două părți de cinci, etc.”

Din aceste este evident, că dacă comproprietarii: fără nici o cotă, și fără altă amintire referitoare la cotă, sunt înscrși în cartea fundală, cotele lor de proprietate sunt a se considera egale.

Referitor la structura juridică a proprietății comune: în dreptul privat ungar se aplică principiul proprietății individuale, pentru că proprietatea comună nu sistează proprietatea individuală a comproprietarilor.

Proprietatea comună în afară nu se presentă ca un întreg unitar, deci nu e nici persoană juridică, nici formațiune specială a proprietății, deoarece fiecare din comproprietari cu cota sa s'a ideală dispune nerestrins, fără considerare la ceilalți comproprietari.

Pe lângă acest principiu în general aplicat la proprietățile comune, în dreptul privat ungar sunt unele formațiuni de comunități de proprie-

tate, cari în multe privințe difer de alte proprietăți, și au o structură deosebită.

Aceste proprietăți cu o structură specială de caracter de persoană juridică sunt: posesoriile nobilitare, pădurile extradate foștilor iobagi și pășunile extradate foștilor iobagi, cu cari ne vom ocupa cu altă ocaziune.

Dr. Georgiu Plopu

președinte pensionat al înaltei
Curți de Cassație și justiție.

102. IMPRUMUT. Predarea efectivă a banilor fiind un element esențial pentru nașterea contractului de împrumut, obligațiunea debitorului de a restitui împrumutul naște numai în momentul când el a primit banii; data nașterii datoriei coincide deci cu momentul numerării banilor. Aplicațiune la Legea conversiunii. Art. 983 c. c. a.

In fapt: Gh. M. a chemat în judecată înaintea Tribunalului C. pe N. C. senior și junior, spre a fi obligați a-i plăti suma de 56.453 Lei, ce i-o datorează din cumpărarea unor mărfuri și sume ce a plătit unor creditori de ai părților. Tribunalul a admis în parte acțiunea și a obligat pe părți în mod solidar a plăti reclamantului suma de 20.116 Lei conform dreptului comun, iar 33.078 Lei în termenul și cu reducățiunile prevăzute în Cap. I. din legea lichidării datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934. În contra acestei sentințe părțile a făcut apel, iar reclamantul a aderat la apel. Curtea de Apel a respins aderarea la apel și a admis apelul părților, în sensul că și suma de 20.116 Lei se va plăti în termenul și cu reducerile prevăzute în Cap. I. din citata lege pentru lichidarea datoriilor.

Pentru a decide astfel Curtea de Apel constată în fapt, în legătură cu motivele de casare, că părțile având la reclamant datorii provenind din livrare de marfă în sumă de 19.315 Lei și având la alții datorii, au convenit cu

reclamantul la 1 Decembrie 1931 să-i plătească anumite datorii ce le aveau la diferiți creditori; că în executarea acestei convențiuni reclamantul la 18 Decembrie 1931 a preluat o datorie intrând în obligo, pentru suma de 13.078 Lei, la 21 Decembrie 1931 a plătit 20.000 Lei, asemenea având loc înainte de 18 Decembrie 1931, iar la 5 și 7 Ianuarie 1932 a mai plătit odată 10.000 Lei, iar altă dată 10.116 Lei. Față de această stare de fapt Curtea argumentează că este normă de drept că contractul de împrumut este contract real în sensul că pentru existența lui nu e suficient numai consimțământul ci este necesară și remiterea lucrului; că din înscrisul făcut de părți la 1 Decembrie 1931 și din raportul juridic încheiat de părți la aceea dată, rezultă că în afară de contractul de împrumut de 100.000 Lei, părțile au convenit, că reclamantul să achite datoriile părților; că deci alături de contractul de împrumut a intervenit și un contract de mandat, în virtutea căruia reclamantul a fost însărcinat de părți ca pentru ei să achite din suma împrumutată de 100.000 Lei, direct creditorilor lor, datoriile lor; că în atare împrejurări nu mai era necesară predarea în mâinile părților a banilor împrumutați, astfel că din acest moment (1 Decembrie 1931) a luat naștere contractul de împrumut; că dar întreaga datorie a părților fiind anterioară datei de 18 Decembrie 1931, ei intră în conversiune cu toată aceasta sumă.

In drept: Prin motivele de casare, în rezumat, recurentul pune în discuție chestiunea de a se ști dacă împrumutul s'a născut la 1 Decembrie 1931 data convenției părților, sau momentul când el a plătit pe debitorii intimărilor.

Având în vedere că din examinarea „declarațiunii” dată de intimăți la 1 Decembrie 1931 cât și din celelalte acte și lucrări dela dosar în legătură cu raportul juridic încheiat la această dată, rezultă că intimății au convenit cu recurentul ca acesta să-i împrumute cu sumele ce le datorau față de creditorii lor, însă remiterea acestor sume să se facă în mâinile

creditorilor la timpul când aceștia vor accepta plata. În atare situație numai printr'o gravă eroare de fapt Curtea de Apel a decis că remiterea împrumutului a avut loc la data de 1 Decembrie 1931, iar nu la data când în mod efectiv s'a făcut plata (remiterea) către creditori, astfel că aceste motive de casare fiind fondate, recursul cată a fi admis, deciziunea Curții de Apel a fi casată fără trimitere, iar în fond, pentru aceleași motive a respinge apelul întimitaților și a menține în totul sentința Tribunalului.

(Cas III, dec. No 83 din 18 Ianuarie 1938, președinția Dlui C. Crăciunescu, Consilier)

Notă: Speța de față este interesantă și destul de rară. Tribunalul a soluționat-o într'un fel diferit de Curtea de Apel care a reformat setința instanței prime, iar Înalta Curte de Casație, admitând recursul reclamantului, fără trimitere, a adoptat soluția Tribunalului.

În legătură cu legea conversiunii din 1934, s'a pus o frumoasă chestiune juridică din materia codului civil austriac, aceea a momentului perfectării contractului de împrumut

Pârții aveau datorii la diferiți creditori. La 1 Decembrie 1931, se înțeleg cu reclamantul, ca acesta să plătească datoriile în locul lor. Tot la 1 Decembrie 1931 părțile confectionează și un act scris, prin care pârții recunosc de a fi primit împrumut dela reclamant, suma, ce acesta urma s'o plătească creditorilor lor. Reclamantul, după 18 Decembrie 1931, achită pe creditori la diferite date. — După punerea în vigoare a legii pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934, pârții trebuind să restituie împrumutul, au invocat beneficiile acestei legi. Reclamantul s'a opus, obiectând că creianța sa față de pârți este posteroară datei de 18 Decembrie 1931. Pârții au invocat actul din 1 Decembrie 1931. Reclamantul le-a răspuns că banii nu i-a dat decât după 18 Decembrie 1931.

Tribunalul ca și Înalta Curte de Casație, a stabilit, potrivit art. 983 codul civil a, că darea efectivă a banilor este un element esențial al contractului de împrumut, în lipsa căruia nu există, nu naște acest contract. Și aceasta indiferent că bani se numeră celui ce ia împrumutul sau, din încredințarea lui, unej terțe persoane. De aci rezultă — zice Înalta Curte de Casație ca și Tribunalul — că obligațiunea debitorului de a restitui împrumutul naște numai în momentul când el a primit banii. Numai în acest moment se perfectează raportul de creditor și debitor. Data nașterii datoriei coincide cu data numerării banilor. Actul scris care

constată un împrumut, fără numerarea banilor este, prin definiție, o ficțiune. Creditorul care n'a dat banii, nu-i poate pretinde dela debitorul care nu i-a primit, opunându-i-se cu succes această excepție. În realitate nu avem încă creditor și debitor. Din contra, dată fiind existența actului scris de recunoașterea împrumutului viitorului debitor, căruia încă nu i s'au dat banii, are acțiune împotriva viitorului creditor, de a pretinde numerarea banilor, actul inițial fiind doar un pactum de mutuo dando.

Curtea de Apel, printr'o subtilitate juridică, prin presupunerea unei predări simbolice a banilor, a hotărât că deși banii nu s'au numărat, părțile au încheiat un contract real de împrumut, și în acelaș timp un contract de mandat. Darea acestui mandat ar echivala cu primirea simbolică a banilor.

Dar Înalta Curte stabilește principiul că împrumutul este un contract real, care esclude ficțiunile și simbolurile și care ia ființă numai prin darea lucrurilor.

Deci teza reclamantului a triumfat.

Mihail Feneșan
advocat Caransebeș

103. SUBROGAȚIUNE. *Terțul care a plătit în locul debitorului, este subrogat în drepturile creditorului desinteresat. Calitatea de debitor agricol a pârâtului și avantajile legii de conversiune nu se pierd, prin plata făcută de terțiu.*

In fapt: Pârâtul Gh. B. se împrumută la Cooperativa de credit „R.” din J., cu o sumă din care a mai rămas dator cu 8000 lei, semnând cambia în baza căreia a obținut împrumutul și D. B., acum decedat.

După decesul lui D. B. soția sa prin luna Noemvrie 1938, din propria sa inițiativă, se duce la creditoarea pârâtului și oferă să plătească pentru datoria existentă de 8000 lei suma de 6000 lei, ofertă ce banca o primește și prin plata făcută cu această sumă liberează pe pârât, extradând cambia ce servea ca titlu constatator al acestei datorii la mâna plătitoarei care apoi prin acțiunea de față cere ca pârâtul să-i restituie suma de 6000 lei ce a plătit-o pentru el, în mod benevol, nesilită de nimeni.

Pârâtul a cerut respingerea acțiunii susținând că prin plata făcută de către reclamantă nu i se poate crea o situație mai rea decât ce dânsul a avut față de creditoarea sa, întrucât el fiind un debitor agricol în condițiile prevăzute de legea conversiunii din 7 Aprilie 1934 plătea regulat ratele datoriei în conformitate cu art. 40 din această lege, deoarece creditoarea a făcut declarație de neacceptare a conversiunii.

In drept: Plata nu stinge obligațiunea privată în mod pasiv, decât numai dacă este făcută de debitor și din patrimoniul lui. Când e făcută de un altul (interesat sau neinteresat la plată, sau din patrimoniul altuia, raportul personal dintre creditorul desinteresat prin plată și debitor se stinge, fără însă ca (în afară de cazul când plata s'ar fi făcut *animo donandi*) să se stingă obligațiunea pasivă a debitorului; ea subzistă față de creditorul nou care a plătit, sau din patrimoniul căruia debitorul a plătit, astfel că cu ocazia acestei plăți se operează, fie în puterea legii, fie în puterea convențiunei, o transmisiune a raportului activ, adică a dreptului de creanță dela creditorul desinteresat prin plată, asupra celui care a făcut, sau din patrimoniul căruia s'a făcut plata și care e pus astfel în locul, adică subrogat în drepturile creditorului desinteresat.

Subrogațiunea apare deci (independent de orice recurs la o ficțiune care nu explică o realitate juridică), ca o transmisiune convențională sau legală, a dreptului de creanță cu toate ac-

cesiunile și garanțiile sale către un terț care a plătit sau din patrimoniul căruia s'a plătit creditorului al cărui drept rămâne stins prin plata operată. Terțul are pe lângă recursul său, derivând după împrejurări din mandat sau din gestiunea de afaceri, și toate drepturile și acțiunile pe care creditorul îndestulat le avea contra debitorului împreună și cu toate garanțiile personale sau reale care asigurau dreptul său.

În speță creditoarea Cooperativa de credit R. din J., n'avea decât dreptul de a cere dela pârât suma datorată de 8000 lei, după expirarea termenului de moratoriu de zece ani și plata procentului de 1%, sau în caz de neexecutare a acestui moratoriu, să se bucure de avantajile ce legea de conversiune i le pune la dispoziție.

Considerând că prin plata făcută de către reclamantă creditoarei, aceasta prin efectul subrogațiunei, nu poate transmite mai multe drepturi reclamantei, decât cele ce ea creditoare, le avea sau le-ar fi putut avea față de debitorul pârât.

Deci privită sub acest aspect, cererea reclamantei care s'a subrogat în drepturile creditoarei, de a solicita dela pârât restituirea sumei plătite în locul lui se privește ca prematură.

Obiecțiunea reclamantei că declarațiunea de neacceptarea conversiunii este nulă, fiind făcută în mod colectiv pentru toți debitorii creditoarei, este o chestiune ce nu se poate invoca de reclamantă în acest proces.

Așa fiind, acțiunea se privește ca prematură și cată a se respinge ca atare.

(Judecătoria rurală Deta, cartea de judecată No C. 3291—938 din 15 Mai 1939; președinte și redactor Dl Gh. Mușetescu, jude-președinte)

II. PROCEDURA CIVILĂ

104. PERIMARE. În baza art. 81 din legea Curții de Casație din 22 Martie 1937, în fața Înaltei Curți aplicându-se disp. proc. civ. române, termenul de perimare este de 2 ani conf. art. 257 pr. civ. rom.

Dacă însă timpul de 3 ani fixat de art. 446 pr. civ. ard. s'ar sfârși înaintea celui de 2 ani, care se calculează dela data de 22 Martie 1937, când s'a extins pr. civ. rom. și recursurilor pendinte în fața Curții de Casație

venite din Ardeal, în același caz urmează a se aplica termenul de 3 ani prev. de art. 446 pr. civ. ard., căci altfel ar fi să se prelungească termenul de perimare prevăzut de legea veche, ceea ce ar fi contra scopului urmărit de legiuitor, care a fost scurtarea termenului.

In fapt: Casa Autonomă a Monopolurilor

Regatului României a cerut a se perima deciziunea Curții de Apel T. S. I. No. C. I. 1480—1933—35 din 18 Decembrie 1934 pe motiv că dela 27. Aprilie 1935, data introducerii recursului la Curtea de Apel și până la 9 Mai 1938, data introducerii cererii de perimare, nu s'a mai făcut nici un act de procedură cu caracter contradictoriu.

In drept: Potrivit art. 81. alin. ultim din legea pentru modificarea legii Curții de Casație din 22. Martie 1937, la toate recursurile, cari sunt de competența Curții de Casație după această lege, se va aplica procedura civilă română;

Dispozițiunea cuprinsă în acest text constituind o măsură de unificare, ea se aplică fără distincțiune în toate recursurile date în competența Inaltei Curți și ca atare dispozițiunile procedurii civile române relativ la perimare, atât în ce privește condițiunile de formă, cât și durata termenului de perimare, urmează a fi aplicate și în recursurile sosite din provinciile alipite;

Având în vedere că în conformitate cu art. 257. proc. civ. română termenul de perimare este de 2 ani, iar potrivit art. 446. proc. civ. ardeleană termenul de perimare este de 3 ani, a cărui curgere putea fi cercetată de instanță chiar din oficiu, fără a fi nevoie de o cerere a părții interesate;

Considerând că deși este exact, că atunci, când o lege nouă scurtează termenul prescripțiunei, deci și al perimării, urmează a se aplica termenul mai scurt, numai puțin însă este adevărat, că acest termen scurt nu poate curge decât dela data intrării în vigoare a legii noi, deoarece dacă s'ar aplica noul termen timpului scurs înaintea acelei date, legea ar deveni retroactivă.

Considerând că, dacă timpul fixat de legea veche urma să se sfârșească înaintea timpului fixat de legea nouă, socotit dela data intrării în vigoare a acestei legi, se va menține aplicarea legii vechi, căci altfel ar fi să se prelungească termenul de prescripție fixat de vechea lege, ceea ce ar fi în contra scopului

urmărit de legiuitor, care a fost tocmai prescurtarea termenului prescripției;

Iar, în ceea ce privește modul cum operează perimarea, art. 257. proc. civ. conținând dispozițiuni de procedură, el urmează a avea o aplicațiune dela data puterii lui în vigoare, 22 Martie 1937, astfel că dela această dată în toate recursurile contra deciziilor instanțelor din Ardeal, perimarea nu mai operează de drept, ca în sistemul procedurii civile ardelenene, ci numai în condițiunile art. 257. proc. civilă din Vechiul Regat.

Considerând că în speță, recursul, a cărui perimare se cere, a fost declarat sub imperiul unei legi potrivit căreia termenul de perimare era de trei ani, care termen fiind mai lung decât cel de doi ani prevăzut de legea nouă, potrivit principiilor arătate mai sus, urma ca perimarea să opereze în termenul de 2 ani fixat de noua lege, socotit dela data intrării în vigoare a acelei legi, care scurtează termenul de perimare;

În speță însă nu se poate aplica termenul mai scurt de 2 ani din legea nouă, întrucât termenul de 3 ani prevăzut de proc. civ. ard. se împlinește înaintea termenului de 2 ani, fixat de noua lege, socotit dela data publicării acestei legi, și ca atare pe baza aceluiași principii, urmează a se aplica termenul de trei ani prevăzut de vechea lege pentru perimarea recursului.

Considerând că în speță termenul de 3 ani fixat de procedura civilă ardeleană a început să curgă dela 27. Aprilie 1935, când s'a introdus recursul la Curtea de Apel și se împlinește la 27. Aprilie 1938, pe când termenul de 2 ani fixat de noua lege, care se calculează dela 22 Martie 1937 se împlinește la 22 Martie 1939,

În asemenea condițiuni și întrucât dela 27. Aprilie 1935 și până la 9. Maiu 1938 data introducerii cererii de perimare au trecut 3 ani prevăzuți de art. 466. proc. civ. ardeleană, cererea de perimare este întemeiată și urmează a se admite ca atare.

(Cas. III Dec. No. 2014 din 24 Octomvrie 1938; președinția Dlui. B. Brezeanu, consilier.)

105. INCIDENT DE NECOMPETINȚĂ.
Faptul părții civile de a fi cerut să i-se judece în procesul penal daunele cauzate prin infracțiune, încheie acesteia dreptul de a se mai adresa în acelaș scop instanțelor civile chiar și în cazul când acțiunea penală s'a declarat încetată din cauza prescripției, iar partea civilă și a rezervat dreptul la proces civil, fiindcă, în baza art. 6 pr. pen. alegerea instanței odată făcută, partea civilă nu mai poate părăsi instanța penală pentru a sesiza pe cea civilă.

In fapt: Prin ordonanța definitivă a judecătorului de instrucție de pe lângă Trib. C. aflată la dosarul acelu Tribunal pârâții I. B. și I. R. funcționari comunali, au fost trimiși în judecată penală pentru săvârșirea unui delict de gestiune frauduloasă prevăzut și penat de art. 539, 541 cod. pen. Carol II. în cumul ideal cu art. 402 și 108 cod. pen. Carol II, primăria orașului O. constituindu-se ca parte civilă pentru suma de 174,257 lei;

Trib. C. prin sentința Nr. P. 487—937, din 27 Maiu 1937, a încetat procedura prin prescripție, în baza disp. art. 4 al. II. pr. pen. constatând că faptele imputate inculpaților de mai sus, sunt prescrise; partea civilă n'a cerut continuarea procedurii pentru costatarea și obligarea inculpaților la daunele ce a pretins, ci a declarat că pentru valorificarea acestora se va adresa pe calea procesului civil;

În urma acestora primăria orașului O. a chemat în judecată civilă pe pârâți, pentru ca aceștia să fie obligați la plata sumei de 174.257 lei capital și accesorii, cu titlu de daune rezultând din fapta penală a numiților, dar Tribunalul C. prin sentința cu No. 114—6—1938, din 4 Iulie 1938, atacată prin apelul de față, a stins acest proces, în baza disp. art. 180 pt. 1 și 3, combinat cu art. 182 pr. civ. ardeleană și art. 6 pr. pen. Carol II obligând pe reclamantă la cheltueli de judecată față de ambii pârâți.

In drept: În conformitate cu art. 7 alin. I

art. 10 al. II pr. pen. Carol II, instanța penală, odată investită și cu judecarea acțiunii civile, rămâne competentă a judeca chiar și atunci când acțiunea penală s'a stins, pronunțându-se asupra daunelor în cazul în care constată existența faptului generator de prejudicii;

Potrivit disp. art. 6 pr. penală Carol II alegerea instanței odată făcută, partea vătămată, constituit parte civilă, nu mai poate părăsi instanța penală pentru a sesiza pe cea civilă și invers, afară de cazul când acțiunea penală a fost intentată ulterior sesizării instanței civile și dacă această instanță nu a pronunțat încă o hotărâre;

Având în vedere că în cazul din speță acțiunea civilă a fost intentată după introducerea celei penale și numai după ce reclamanta, constituită parte civilă în procesul penal, a declarat în fața instanței penale, care a pronunțat sentința de încetarea procedurii penale — în baza prescripției, — că înțelege să-și valorifice cererea de despăgubire pe calea procesului civil;

Astfel fiind, reclamanta prin declarația făcută în fața Tribunalului penal, a pierdut beneficiul dreptului de a mai intenta acțiune în daune la instanța civilă, și prin urmare, în mod cu totul corect, făcând o bună aplicațiune a legii, a stins procesul civil în baza disp. art. 180 pt. 1 și 3 combinat cu art. 182 pr. civ. ardeleană;

Obiecțiunea ridicată de apelantă, că Tribunalul penal trebuie să continue din oficiu procedura în privința constatărei daunelor, dat fiindcă dispozițiunile art. 7 pr. penală Carol II sunt de ordine publică — pe lângă faptul că nu este intemeiată, deoarece acțiunea civilă aparține exclusiv părții vătămate, care o poate oricând retrage — după cum a și procedat reclamanta din speță — dar nici nu poate fi luată în cercetare în cadrul procesului civil de față, nemulțumirile în contra actelor de procedură ale instanțelor penale neputând fi cenzurate de cât cu formule, în termeni și de instanțele competente prevăzute de codurile de procedură penală;

Deci apelul introdus în cauză nefiind fondat, urmează să fie respins ca atare.

(C de Apel Timișoara S. III-a dec No 4077—938 din 18 Ianuarie 1939, președinția dlui V. M. Dimitriu, consilier; redactor dl. Dim. Dumitrescu, consilier.)

106. EȘIRIE DIN INDIVIZIUNE INCIDENT DILATORIU. Acțiunile pentru eșirea din indiviziune imobiliară, ca și cele pentru radierea inscripțiunilor tabulare, în baza art. 12 din legea LIV. 1912 trebuie să fie înaintate la instanța de carte funduară, pentru a decide în prealabil în privința notării procesului, care apoi le trimite instanței de judecată. Neîndeplinirea acestei proceduri constituie un incident dilatoriu prevăzut de art. 180 pct. 2 pr. civ.

In fapt: Reclamanta a cerut eșirea din indiviziune pe cale de licitație publică asupra imobilului cuprins în c. f. Nr. 340, T. M. care este proprietatea dânzei, în 216—280 parte, iar a pârâților în 64—280 parte invocând drept motive că starea de indiviziune, din cauza firei pârâților, a devenit incomodă, iar sistarea comunității nu se poate face în natură, ci numai prin vânzarea imobilului la licitație publică și împărțirea prețului în proporția cotelor de proprietate arătate de c. f.;

Pârâții înainte de a pune concluziuni asupra fondului, au ridicat incident dilatoriu în baza art. 180 pct. 2 Pr. Civilă, cerând stângerea procesului cu cheltuieli de judecată, susținând că în baza art. 12 din legea 54 din 1912, despre punerea în aplicare a procedurii civile, acțiunea trebuia în prealabil înaintată instanței de carte funduară pentru a hotări asupra notării procesului și apoi această autoritate urma să o înainteze instanței de judecată, împreună cu extrasul legalizat de cartea funduară;

In prept: În baza art. 280 pct. 2 Pr. Civilă, se poate ridica excepțiune prohibitivă, dacă după lege, procesul trebuie să fie prece-dat de procedura unei alte autorități;

În ce privește acțiunile cari au de obiect desființarea comunității de proprietate, referitoare la imobile, cum este cazul din speță, art. 12 al. 3. din legea 54 din 1912, despre punerea în aplicare a procedurii civile, prevede în termeni imperativi, că: „acțiunea va fi prezen-

tată la instanța de carte funduară, care hotărește asupra notațiunii și transmite la instanța arătată, acțiunea împreună cu extrasul de carte funduară”;

Această îndatorire impusă reclamantului, într'un proces de eșire din indiviziune imobiliară, de a înainta în prealabil acțiunea instanței de carte funduară, pentru a decide asupra notării procesului, nu este numai o simplă facultate lăsată la alegerea părții ci o formalitate care trebuie îndeplinită în mod obligatoriu, ceea ce rezultă nu numai din textul citat ci și din expunerea de motive, ce a însoțit art. 12 al zisei legi, — a se vedea procedura civilă Pap și Balașiu, pagina 1106 al. 2 și 3.;

Neîndeplinirea acestei proceduri prealabile obligatorii la autoritatea de carte funduară, impusă de art. 12 din legea 54 din 1912, constituie un incident dilatoriu de competență prev. de art. 180 pct. 2 din pr. civ. care trebuie observat chiar din oficiu în orice stadiu a procesului, și care atrage strângerea lui. În acest sens Curtea de Apel Cluj, dec. Nr. C. II. 1098—1935 publicată în Jurisprudența Curții de Apel din Ardeal Nr. 34—1935, pagina 543 și dec. No. C. I. 1203—1937, publicată în aceeași colecție Nr. 16—'938 pagina 426.

Văzând că în speță reclamantul nu a îndeplinit această procedură prealabilă obligatorie, incidentul ridicat de pârâți este întemeiat și urmează a se decide în baza art. 182 pr. Civilă stângerea procesului,

(Tribunalul Timiș-Tor. Secția I-a; sentința No. 765—1939 din 26 Mai 1939; președinția D-lui Petre Voinea, președinte; redactor D-l Eugen Feneșan, judecător.)

107. LEGE EXECUȚIONALĂ. LEGEA CONTRACTELOR DE MUNCĂ. PRIVILEGIU. Privilegiul conferit de art. 71 din legea contractelor de muncă, asupra bunurilor mobiliare ale debitorului scoase la licitație de un alt creditor urmăritor, poate fi valorificat

înaintea creanței următorului numai atunci, dacă are la bază un sechestru efectuat sau este anunțat portărelui până în momentul începerii licitației. — Art. 71 din legea contractelor de muncă nu atinge întru nimic disp. art. 111 și 113 din legea execuțională ardeleană.

In fapt: În contra încheierii de serie din 12 Ianuarie 1939, dată de prima instanță asupra prețului rezultat la licitație mobilă, prin care s'a seriat printre altele și suma de 32.000 Lei pe seama creditorului P. T. înaintea creanței următorului M. S., s'a făcut apel (recurs) din partea acestui următor, cerându-se reformarea încheierii atacate și omiterea dela serie a zisei creanțe pe motivul că, această creanță nefiind anunțată în conf. cu art. 111 din legea execuțională înainte de ținerea licitației și numitul creditor neavând efectuat pentru încasarea ei nici un sechestru asupra mobilelor scoase la licitație, deși este privilegiată în sensul art. 71 din legea contractelor de muncă, rangul de preferință ce-i este asigurat în mod general prin acest articol, anunțat după efectuarea licitației, nu mai poate fi luat în considerare.

Din actele dela dosar, rezultă că creditorul P. T., pentru validitatea pretențiunii sale în suma de 32.000 Lei s'a prezentat numai la desbaterea de serie, ținută în ziua de 12 Ianuarie 1939, când prima instanță a și seriat creanța sa cu privilegiu înaintea creditorului următor.

In drept: Potrivit disp. art. 111 Legea execuțională, toți acei cari au vre-un drept de privilegiu de îndestulare cu preferință față de creanța următorului asupra prețului de cumpărarea mobilelor supuse la licitație, întrucât din acte nu rezultă că execuția s'a făcut anterior în favoarea lor, sunt datori să anunțe portărelui în scris într'un exemplar sau chiar verbal până la începerea licitației, drepturile lor de preferință, cari vor fi trecute în procesul verbal de licitație, iar potrivit disp. art. 113 din

aceeași lege, dacă asemenea pretenții cu preferință nu s'au anunțat în termenul prevăzut de art. 111, licitația se efectuează exclusiv pentru acoperirea creanței următorului.

Licitația din speță s'a ținut la data de 28 Iunie 1938, iar pretențiunea creditorului P. T. a devenit executorie numai după data de 20 Decembrie 1938, în consecință la data ținerii licitației numitul creditor neavând nici un privilegiu în baza vre-unui drept de gaj provenit din efectuarea execuției sau sechestru asupra mobilelor scoase la licitație și neputând anunța creanța sa ca privilegiată în sensul art. 111 din legea exec. înaintea efectuării licitației, în lipsa unui titlu care să-i fi conferit la aceea dată privilegiul prev. de art. 71 din legea contract. de muncă, dreptul său de privilegiu pe baza titlului dobândit după 20 Decembrie 1938, nu mai poate fi exercitat asupra acelor mobile vândute mai înainte la licitația publică pentru acoperirea creanțelor creditorilor urmăritori și a celor anunțați ca privilegiați anterior licitației, decât numai asupra restului prețului obținut din vânzarea mobilelor la licitație, rămas eventual în plus după acoperirea creanțelor creditorilor privilegiați anunțați și a creditorilor urmăritori, și care rest revenind următorului, formează averea lui și ca atare ar putea forma și baza de îndestulare a creanței privilegiate a creditorului P. T. înaintea oricăror alți creditori.

Că în general suma incursă la o licitație mobilă, potrivit disp. art. 113—114 Legea execuțională, în cazul când toți cei interesați adică toți creditorii urmăritori și cei anunțați cu privilegiu înaintea licitației, cad de acord cu privire la distribuirea ei, urmează să fie distribuită între acești creditori de către portărel, imediat după efectuarea licitației, și numai dacă nu se înțeleg asupra distribuirii, urmează a se depune la instanță pentru serie din acest fapt reesă că suma incasată servește exclusiv numai la acoperirea creanțelor creditorilor urmăritori și eventual și a creditorilor privilegiați, cari și-au anunțat acest privilegiu înainte de începerea licitației în baza titlurilor dobândite

de mai înainte, iar nici de cum și a acelora cari și-ar fi câștigat vre-un titlu de privilegiu ulterior efectuării licitației dar mai înainte de desbaterea de seriere a sumei rezultate la licitație, cum este aceea a creditorului P. T.

De altă parte, creditorul P. T. chiar dacă a obținut un titlu executoriu pe baza unei tranzacțiuni judecătorești definitive cu dreptul de preferință față de orice alt creditor conf. art. 71 din legea contr. de muncă, și atunci ca să poată pune în executare acel titlu, ar fi trebuit să ceară și să obțină un decis de ordonarea execuției dela instanța competentă, dela care a dobândit acel titlu executoriu și să efectueze apoi sechestrul asupra bunurilor debitorului, ca astfel să se poate indestuli din aceste bunuri în ordinea de preferință față de orice alt creditor, și numai în unele cazuri excepționale, când legea execuțională prevede în mod expres, ar putea să procedeze la valorificarea celui

titlu executoriu cu drept de preferință asupra averii mobile a debitorului și fără ca să ceară și să efectueze execuția, dar cu condiția ca să anunțe dreptul său de indestulare cu preferință, într'un termen preclus prevăzut de lege (art. 111 din legea execuțională) dat fiind că art. 71 din legea contractelor de muncă îi conferă numai dreptul de a se indestuli cu preferință față de oricare alt creditor, dar nu-l dispensează și de formalitățile procedurale privitoare la punerea în executare a titlului său, de unde încă se poate trage concluzia logică că art. 71 din legea contractelor de muncă nu a putut atinge întru nimic disp. art. 111 și 113 din legea execuțională, care au rămas să-și producă pe deplin efectul și față de creanțele privilegiate potrivit art. 71 din legea contractelor de muncă.

Astfel fiind, urmează a se respinge dela seriere în ordine privilegiată creanța creditorului P. T. față de creanța următorului.

(Trib. Timiș-Tor. S. III-a încheierea Nr 3049 din 22 Aprilie 1939. Președinte și redactor Dl. Eugen Chiovschi, judecător.)

III. DREPT PENAL ȘI PROCEDURĂ PENALĂ

108. PENAL. Potrivit art. 23 din codul penal, interdicțiunea corecțională ca pedeapsă complementară pentru delikte nu poate fi pronunțată de instanță, dacă pedeapsa privativă de libertate aplicată de instanță nu depășește șase luni.

Asupra chestiunii în divergență: „dacă într-o infracțiune sancționată cu pedeapsă corecțională și interdicțiune corecțională, această din urmă pedeapsă — interdicțiunea corecțională — poate fi redusă sau înlăturată prin aplicarea art. 157 c. p.”;

Având în vedere că art. 25 c. pen., enumerând pedepsele complementare ce pot fi pronunțate pe lângă pedepsele privative de libertate, împotriva infractorului vinovat de crimă sau delict, prevede în primul său alineat că aplicarea acestor pedepse este facultativă în cazurile în cari textul de lege care sancționează faptul nu prevede o astfel de pedeapsă și dimpotrivă, este obligatorie în cazul când, pe lângă

pedeapsa privativă de libertate, textul respectiv impune și aplicarea pedepsei complementare; iar, prin alineatul ultim — referindu-se la două din pedepsele complementare: degradatiunea civică și interdicțiunea corecțională — dispune că instanța nu poate pronunța aceste pedepse în cazul când pedeapsa privativă de libertate nu depășește șase luni;

Considerând că, față cu această din urmă dispozițiune, luată fără a se distinge între cele două situațiuni, adică: fără a distinge între cazul când aplicarea pedepselor privative de libertate este lăsată la latitudinea judecătorului de fond și acela în care aplicația acestor pedepse este obligatorie, datorită faptului că textul aplicat prevede și această pedeapsă, rezultă că interdicțiunea corecțională — ca pedeapsă complementară pentru delikte — nu poate fi pronunțată de instanță în oricare din aceste cazuri, dacă pedeapsa privativă de libertate aplicată inculpaților de instanță nu depășește șase luni;

Că astfel fiind, în speță, deși faptul pus în

sarcina inculpaților — ultraj cu violență — este sancționat prin art. 255 cu închisoare corecțională dela șase luni la 2 ani și interdicțiunea corecțională dela 1-2 ani și dar din acest punct de vedere, aplicațiunea pedepsei complimentare este în principiu obligatorie, totuși întru cât pedeapsa privativă de libertate pronunțată de Curtea de fond prin aplicarea art. 157 c. pen. este de numai una lună închisoare corecțională, urmează a vedea că în această situațiune și potrivit dispozițiunei art. 25 alin. ultim, aplicarea pedepsei complimentare a interdicțiunii corecționale, nu era posibilă.

(Cas. II. Dec. No. 4304 din 27 Septemvrie 1938
Președinția D-lui M. Mosgos, consilier).

109 SESIZARE. În delictele de competența judecătoreiei instanța nu poate fi sesizată prin transpunerea actelor de ofițerii de poliție judiciară, ci numai prin rechizitorul parchetului.

In fapt: Prin procesul verbal dresat de jandarmi inculpații au fost trimiși în judecata judecătoreiei L. pentru delictul de lovire prev. de art. 470 cp. Judecătoria, în lipsă de probe, a achitat pe inculpați.

Reclamantul înaintează apel contra cărții de judecată.

In drept: Potrivit disp. art. 336 pr. pen. judecătorul este investit prin plângerea părții vătămate, a persoanelor arătate la art. 230, prin rechizitorul procurorului sau prin cererea ofițerilor de poliție judiciară, ori prin trimitere.

Din coroborarea textelor art. 199, 217, 224 pt. 2 și 225 pr. penală, rezultă în mod evident că în toate cazurile când se încheie procese verbale privitoare la constatarea contravențiunilor, ofițerii de poliție judiciară înaintează actele instanței competente în cel mult trei zile (art. 199 pr. pen.) iar când este vorba de delict și crime, actele dresate trebuiesc de îndată înaintate parchetului Tribu-

nalului respectiv (art. 217 pr. pen.), iar acesta când constată că faptul este un delict de natură mai puțin complicată, trimite cauza direct instanței competente pentru judecare (art. 224 pt. 2 pr. pen) cu rechizitor care să precizeze faptul urmărit, numele persoanelor pe care le socotește vinovate, arătând calificarea juridică a faptului și textele de lege pe care se întemeiază urmărirea (art. 225 pr. pen.)

Potrivit art. 103 pr. pen. dispozițiunile relative la punerea în mișcare a acțiunei publice și sesizarea instanței etc, sunt întotdeauna prescrise sub pedeapsă de nulitate.

Considerând că în speță s'a pus în mișcare acțiunea publică în contra inculpaților în fața primei instanțe pentru delictul de lovire în urma actelor încheiate de organele poliției judiciare și înaintate direct spre judecare.

Că potrivit, celor mai sus expuse, în cazuri de delict și crime este necesar rechizitorul parchetului pentru a sesiza valabil instanța competentă de judecată și cum în speță aceasta formalitate nu s'a respectat, instanța primă nu a fost legal sesizată, iar dispozițiunile relative la sesizare fiind prescrise sub pedeapsa de nulitate, urmează ca Tribunalul să constate această nulitate, să reformeze cartea de judecată și în baza art. 4 al. III. pr. penală să anuleze urmărirea.

(Trib. Lugoj, sentința No. 793 din 21 Oct. 1938.)

Notă: Judecătoria ca primă instanță prin Cartea de judecată No. 2258—937, achită pe doi inculpați trimiși în judecata sa pentru delictul de lovire simplă (art. 470 cod pen.) potrivit art. 4. I. pt. 2 pr. pen, în lipsă de probe. Sesizat cu apelul reclamantului conform susținerilor intimaților, Tribunalul fără a intra în fond reformează Cartea de judecată și în baza art. 4 III. pr. pen., prin anularea urmăririi apără pe inculpați de orice penalitate.

Credem că soluția Tribunalului este eronată, deoarece în delictele de lovire (art. 470—471 cp) punerea în mișcare a acțiunei penale, ca și sesizarea instanței, se fac conform art. 481 Cp. numai la plângerea părții vătămate.

Dealtfel art. 227 pr. pen. prevede că în materie de delict și contravențiuni de competența Judecătoreiei, partea vătămată are dreptul prin plângere directă — independent de constituire de parte civilă — să pună în

mișcare acțiunea penală și să o exercite în fața oricărei instanțe.

Partea vătămată nu era obligată să facă plângere directă la instanță, cum cere, e drept, art. 228 pr. pen. dar numai în materie de delict de competența Tribunalului, ceea ce nu era cazul.

Dacă plângerea pentru bătaie în conf. cu art. 186 — 187 pr. pen. prin denunț scris sau verbal, fusese făcută de acel reclamant, procesul verbal dresat în cauză de ofițerul de poliție judiciară ce conținea această plângere semnată de parte, era suficient pentru a sesiza legal Judecătoria care a și procedat corect la judecare, mai ales că potrivit disp. art. 187 ult. al. pen. dispoz. referitoare la denunț se aplică și plângerilor scrise sau orale.

Acțiunea penală fiind pusă în mișcare de către vătămat conform prevederilor legii, disp. art. 102 și 103 pr. pen. — cazuri de nulitate — nu-și mai puteau avea aplicare; greșit așa dar a fost anulată de către Tribunal urmărirea prin reformarea cărții de judecată apelată de partea civilă și a cărui apel, în loc să fie cel mult respins în fond a prilejuit o reformare în drept contrar, poate, și cu disp. art. 442 pr. pen. deoarece apel din partea inculpaților n'a fost, ceea ce Tribunalul pare că ignorează.

Păcatul mare a fost că recursul vătămatului prin care a sesizat Curtea a trebuit anulat ca nesuficient timbrat.

V. M. D.

IV. LEGI SPECIALE

110. LEGEA M.A.T. Debitanții de băuturi spirtoase nu pot introduce băuturi în debitele lor fără bilet de liberă circulație, nici dacă acele băuturi provin din recolta proprie. Rațiune. Art. 217 și 227 din legea M.A.T.

In fapt: Prin procesul verbal Nr. 546 din 22 Ianuarie 1936, dresat de guarzii financiari S. I. și Ch. I. și aprobat de direcțiunea generală a Monopolului Alcoolului, debitorul I. F. a fost amendat cu 1000 lei pentru faptul, că a introdus în debitul său 745 litri vin, recoltat din proprietatea sa, fără acte de liberă circulație. Tribunalul C., prin sentința atacată cu recursul de față a admis apelul contravenientului, anulând procesul-verbal și decizia de amendare: Fiscul a înaintat recurs.

In drept: Prin motivul de recurs, recurentul critică soluția Tribunalului, susținând că această instanță a făcut o rea aplicațiune a articolelor 217 și 227 din legea M.A.T., când a statuat că faptul contravenientului de a transporta chiar din proprietatea sa cantitatea de băuturi spirtoase prevăzută în procesul verbal de contravenție și a o introduce în debitul său de băuturi spirtoase, fără a poseda actul de liberă circulație, nu intră în prevederile articolului 217 din legea menționată și deci nu este pedepsibil cu sancțiunea prevăzută de art. 227 din aceeași lege.

Art. 217 din legea monopolului vânzării spiritului și băuturilor spirtoase și a taxelor de consumație, prevede în mod clar că debitanții nu pot primi și introduce în debitele lor, băuturi spirtoase decât dacă acestea sunt însoțite de actele de liberă circulație, pe cari le vor predea autorităților fiscale în termen de 24 ore, iar abaterea dela aceste dispozițiuni de lege este sancționată cu amendă prin articolul 227 din aceeași lege.

Deci din cuprinsul art. 217 aci reprodus rezultă că orice debitant, indiferent dacă are și calitatea de producător sau nu, nu poate primi și introduce în debitul lui decât băuturi spirtoase cari sunt însoțite de acte de liberă circulație și a cere să-și indeplinească această obligațiune numai debitantul care introduce băuturi din comerț, ar însemna a face o deosebire pe care legiuitorul n'a înțeles să o facă, în scopul tocmai pe care îl urmărea de a împiedica orice evaziune fiscală prin sustragerea dela taxele de consumație, supunând pentru ușurarea controlului pe orice debitant care introduce în localul de consumație băuturi spirtoase să posede biletul de liberă circulație pentru acele băuturi.

Recurentul introducând în debitul său băuturi spirtoase, fără acte de liberă circulație, a contravenit dispozițiunilor categorice ale art. 217 aplicabil tuturor debitanților, indiferent de proveniența băuturilor introduse și s'a făcut pasibil de sancțiunea prevăzută de art. 227 din aceea

lege și prin urmare numai cu violarea și reaua aplicare a acestor texte, instanța de fond a anulat procesul verbal de contravenție și decizia de amendare.

(C. de Apel Timișoara S. III. Dec. No 4876—938 din 26 Ianuarie 1939, președinția D-lui V. Apostolescu președinte; redactor D-l. A. Stroian, consilier.)

111. LEGEA TIMBRULUI. ACȚIUNE NETIMBRATĂ. ANULARE. Apel. Cerere de a timbra cu amendă acordarea unui termen. Timbrare. Admiterea apelului cu trimiterea cauzei în fața primei instanțe pentru a judeca în fond.

In fapt: S. M. a făcut o acțiune civilă contra părților C. W. și alții, Tribunalul S. Secția I-a, în ședința dela 25 Septembrie 1936 a anulat acțiunea reclamantei ca netimbrată. Se face apel și la prima ședință reclamanta apelantă a cerut un termen pentru timbrarea acțiunii cu amendă. Se acordă termenul cerut și la noul termen se constată timbrarea acțiunii cu amendă și se cere Curții trimiterea dosarului pentru judecarea în fond a cauzei.

In drept: Curtea considerând că intru-cât față de această stare de fapt se constată că reclamanta a satisfăcut pe deplin dispozițiunile legii timbrului, urmează a admite în parte apelul reclamantei și anume în ce privește anularea acțiunii și a dispus trimiterea dosarului pentru judecarea cauzei la Tribunalul S.

(Curtea de Apel Brașov S. II. dec. 2478 din 6 Aprilie 1937.)

Notă: Deși se pare că fiind o decizie veche — dată în Aprilie 1937 — cauza n'ar mai prezenta importanță, — credem că mai ales pentru instanțele de fond chestiunea care s'a pus în discuția On. Curții de Apel este de o importanță capitală.

Ținem să arătăm că dosarul dela Curtea de Apel nu s'a întors la Tribunal, ci a fost înaintat înaltei Curți de Casație pentru a soluționa recursul făcut de părți.

Înalta Curte prin Dec 2043 din 28 Octombrie 1938, considerând că decizia Curții de Apel din speță, nu este o hotărâre desăvârșită în sensul art. 24 legea Înaltei

Curți de Casație, deoarece prin ea instanța de apel n'are rezolvat întreaga chestiune, care a fost dedusă în judecată, a respins ca inadmisibil recursul.

Deci Înalta Curte nu s'a pronunțat în speță însă din cauza ducerii dosarului la Casație, avem întârzierea acestei adnotări.

Revenind la speța noastră constatăm că înaintea Tribunalului Sibiu, s'a ridicat de părât chestiunea timbrării acțiunii.

Tribunalul constată că acțiunea nu este timbrată, reclamanta refuză timbrarea și instanța anulează acțiunea ca netimbrată în conformitate cu art. 57. leg. accelerării.

La 18 Octombrie 1932 legiuitorul găsim că regimul de până aci era prea sever, a introdus dispozițiunea că în cazul când netimbrarea nu a fost observată la timp, ea se va putea releva în orice stadiu cu aceleaș norme (Cas. I. Dec 198 din 1. II. 1935 sp 814 J. G. 1936).

În baza acestei modificări s'a dat posibilitate ca în orice stadiu al procesului s'ar ivi chestiunea timbrării, partea să aibă posibilitatea a timbra sau a cere un termen pentru timbrare, urmând ca sancțiunea să intervină fie după-ce partea ar fi refuzat timbrarea fie după ce deși a cerut un termen nu a timbrat deloc sau nu a timbrat și cu amenda legală, egală cu doborâtul taxelor.

În cazul de față partea refuză timbrarea la care fusese obligată de Tribunal, i-se anulează acțiunea ca netimbrată și ea face apel pentru a se plânge instanței a doua că greșit ar fi procedat prima instanță.

Care puteau fi motivele sale de apel? Apelanta putea avea ca motive: 1 greșit și ilegal prima instanță a decis că acțiunea trebuie timbrată. 2. Tribunalul mi-a anulat acțiunea fără a-mi da posibilitatea de a satisface fisco în care situație putem avea: a) reclamanta și părții nu s'au prezentat la termen și Tribunalul în loc să suspende procesul în conformitate cu art. 28 Leg. accel. a anulat acțiunea ca netimbrată, b) reclamanta nu fusese citată și deci nu a avut cunoștință de termen, c) nu s'a acordat reclamantei termenul pentru a timbra cu amendă.

În loc însă ca apelanta să susțină în fața instanței de apel, vre-unul din aceste motive, care singure erau legale, reclamanta apelantă a cerut în fața instanței de apel un termen pentru a-și timbra acțiunea și i-se acordă acest termen și apelanta timbrează cu amendă.

Este desigur neîndoișos că apelanta putea cere un termen în fața instanței de apel, pentru a-și timbra apelul său și că ea putea astfel la acest al doilea termen să timbreze legal. Dacă însă la acest al doilea termen lipsea, partea chiar în opoziție — dacă avea această cale — nu mai putea remedia lipsa timbrului și deci ea nu mai putea să-și timbreze apelul său în opoziție (Cas. I. Dec. 944 din 29 III 1938 sp 1033 J. G. 1938).

Atunci când legiuitorul atât în legea timbrului

art. 42 abrogat cât și în art. 57. leg. accel. cu modificările ulterioare a admis pentru parte a cere un termen pentru timbrare, vedem că s'a admis un prim termen în care se relevă chestiunea timbrării și în care singur termen partea poate cere un termen pentru a timbra și un al doilea termen în care se timbrează cu amendă.

Să aplicăm aceste termene în ipoteza de mai sus. Găsim primul termen în care în fața primei instanțe se ridică chestiunea timbrării și când partea legal putea timbra sau cere un termen, un al doilea termen în fața instanței de apel — un termen de constituire — termen în care apelanta cere un altul pentru a timbra acțiunea și un al treilea termen, termenul al doilea la Curte când apelanta timbrează cu amendă.

Dacă s'ar fi relevat netimbrarea acțiunii în primul termen dela Curte desigur că procedeu Curții cât și al părții ar fi fost legal (Cas. I. Dec. 1236 din 22 Nov. 1934. sp. 485. J. G. 1935).

Vedem însă că așa cum am împărțit acțiunea în fapt apar trei termene pentru timbrarea acțiunii ceea-ce legiuitorul nu a permis

Dar indiferent de acest termen, este oare posibil ca să se remedieze lipsa timbrului în instanța de apel, chiar dacă partea apelantă recunoscându-și greșala după darea sentinței, ar timbra fie mai înainte de fixarea termenului la Curte, fie în ziua primului termen? Credem că nu! În fața primei instanțe chestiunea timbrării s'a ridicat și Tribunalul hotărește că acțiunea trebuie timbrată, iar reclamanta refuză timbrarea acestei acțiuni. Se anulează acțiunea și în urmă reclamanta achiesează și ea la faptul că bine a hotărât Tribunalul, că acțiunea trebuie timbrată. Nulitatea legală a operat de drept și în mod definitiv și deci lipsa timbrului nu se mai poate remedia în apel, deoarece acțiunea este nulă din momentul neconformării la obligațiunea impusă pentru timbrare.

Am văzut că apelanta putea discuta ilegalitatea acestei obligațiuni, dar când ea vine și recunoaște ca legal procedeu Tribunalului, instanța de apel nu-i mai poate acoperi lipsa timbrării și a hotărî că greșit a judecat prima instanță, când Tribunalul nu făcuse decât să aplice o sancțiune față de reaua voință a părții de a timbra

Dar o altă chestiune se mai pune în speță pe care o adnotăm. Instanța de apel după ce constată că în fața sa, după termenul acordat acțiunea este timbrată, admite apelul și dispune trimiterea dosarului pentru judecarea cauzei în fond.

Este adevărat că On. Curte nu ne arată și motivele pentru care a hotărît astfel, dar credem că nu se putea baza decât sau pe art 506 Pr civ. Ard. sau pe art. 47. leg. timbrului.

Sub imperiul vechii procedurii din Ardeal Curțile de Apel puteau casa sentințele Tribunalelor cu trimitere,

atunci când judecau ca instanțe de apel, astăzi însă în conformitate cu legea accel. instanțele de apel pot să confirme hotărîrea primei instanțe, sau să o reformeze în totul sau în parte, înlocuind-o însă cu o nouă hotărîre asupra fondului, dar ele nu pot reforma cu trimitere (Cas. I. Dec. civ. 350 din 26. III. 1934 Dos 1309 1932 Preș. D. Tipei).

În legea timbrului găsim art. 47. care prevede cale de atac separat, dar ea nu se aplică decât înaintea instanțelor judecătorești care au dreptul de autentificare, legalizare, sau îndeplinirea ori cărei alte formalități cu privire la acte și deci nici în baza acestui text instanța de apel nu putea retrimite cauza spre o nouă rezolvare la Tribunal, deoarece art. 506. Pr. civ. Ard. a fost abrogat prin art. 60. și 73. leg. accel. iar art. 47. leg. timbrului nu-și găsește aici aplicarea. (A se vedea Cas. I. 14 Dec. 1938 P. R. 1939 supliment fiscal, caetul 4—5.

Sperăm dealtfel că ambele chestiuni vor fi aduse în fața Înaltei Curți de Casație și se vor limpezi.

M. Pârvulescu
judecător Trib. Sibiu

112. LEGEA TIMBRULUI. IMPOZIT PROPORȚIONAL. *Termen de plată. Plata impozitului proporțional este datorată și trebuie neapărat plătită, sub sancțiunea legală, în timpul fixat de lege, indiferent dacă ulterior formării actului, părțile de comun acord sau una din ele în mod unilateral, au renunțat la îndeplinirea actului și chiar dacă ar interveni cazul de restituirea taxelor. Art. 15, 35, 36, 50, 51 al. II pct. 7 și 76 legea timbrului.*

In fapt: Recurentul în solidar cu I. B. a fost obligat a plăti Statului suma de 11.900 lei drept impozit proporțional, plus aceiași sumă drept amendă, pentru contravenție la art. 15 § 8 sancționată de art. 76 din legea timbrului, pentru că la data de 11 Decembrie 1936, între recurent și I. B., a intervenit o înțelegere în sensul că aceasta din urmă vinde celui dintâiu, întreprinderea ei de curieri (boy) sub denumirea „Comisionar”, cu prețul de 170.000 lei, fără a plăti impozitul proporțional de 7% prevăzut de art. 15 § 8 din amintita lege, și nici în termenul de o lună dela întocmirea actului acordat

de art. 36 din legea timbrului.

In drept: Art. 15 din L. T., invocat de recurent, prevede numai actele și faptele juridice cari sunt supuse la impozit proporțional și care se percepe exclusiv prin viză, dar nu dispune nimic cu privire la termenul în care are să se facă plata impozitului și că ce să întâmplă în cazul când părțile, sau una din ele, a renunțat la executarea contractului;

În schimb însă, art. 51 al. II. pct. 7 din legea timbrului, dispune că, se restituie, la cerere, de Ministerul Finanțelor, impozitul proporțional, perceput prin viză, când actul juridic fiind din categoria actelor supuse la plata impozitelor proporționale cari se percep exclusiv prin viză, nu s'a executat din cauză că părțile au renunțat la el;

Pe de altă parte, din dispozițiunile art. 35 a citatei legi, rezultă că, pentru toate actele impuse, părțile, sub sancțiunile prevăzute de lege, vor achita taxele sau impozitele cuvenite încă dela formarea lor, afară de cazurile când legea le acordă un anumite termen de plată;

În conformitate cu art. 36 din legea citată, pentru vânzările de bunuri mobiliare sau imobiliare, etc., făcute prin acte sub semnătură privată, se acordă părților un termen de plata impozitului proporțional de cel mult o lună dela formarea actului;

În fine legea prin art. 50 mai prevede că, plata taxei nu se va suspenda în nici un caz, ci se va efectua de îndată, rămânând ca Ministerul Finanțelor să restituie sumele în cazurile enumerate în art. 51 din lege, și care toate presupun achitarea anterioară a sumelor;

Considerând că legea prin art. 76 tratează drept contravenție ce se pedepsește cu amendă, simplul fapt al neplătii impozitului proporțional la termenele prescrise de lege, și prin urmare din toate aceste texte reese, că *plata impozitului, este datorată și trebuie neapărat plătită, sub sancțiunea amendei, în timpul fixat de lege, indiferent dacă ulterior formării actului recurentul în mod unilateral a renunțat la el, sau chiar dacă ambele părți de comun acord*

ar fi renunțat la îndeplinirea lui și dacă ar interveni cazul de restituirea taxelor (art. 51 pct. 7);

În asemenea situație ne de drept și intrucât este constant în fapt, că nici recurentul și nici cealaltă parte contractantă, ambele părți fiind ținute solidar la plata impozitului — n'au plătit taxa impozitului proporțional, în termen de o lună, dela data încheerii contractului de vânzare, prin acest simplu fapt contravenția a fost consumată și prin urmare cu o justă aplicare a art. 15 § 8, 36 și 76 din legea timbrului și fără a comite vre-un exces de putere Tribunalul a respins ca nefondat apelul recurentului și a menținut în vigoare procesul verbal de contravenție și decizia de amendare.

(C. de Apel Timișoara S. III Dec No 4873—938 din 26 Ianuarie 939. Președinte și redactor dl. I. Popiștiu, consilier.)

113. LEGEA TIMBRULUI. *Tărițele nu pot fi considerate ca derivate agricole și astfel nu sunt supuse la taxa proporțională de 1,40%, asupra vânzărilor lor. Art. 14 paragraful 17 din legea timbrului.*

In fapt: Prin hotărîrea de primă instanță, apelantul, în calitate de proprietar al întreprinderii Moara Herdan, a fost condamnat să plătească Statului suma de lei 65.841, reprezentând impozitul de 1,40% prevăzut de art. 14 alin. 17 din legea timbrului și calculat la valoarea de lei 4.702.988, precum și suma de lei 197.523, reprezentând amenda prescrisă de art. 84 din aceeași lege, adică de trei ori valoarea impozitului;

Pentru a ajunge la această soluțiune, prima instanță în baza descinderilor și perchezițiunilor făcute constată că zisa întreprindere a vândut, în perioada 1 Aprilie 1933—31 Martie 1934, țărițe rezultate din măcinarea grâului, în valoarea totală de lei 4.702.988, vânzări făcute prin carnete-boniere zilnice și facturi cu ridi-

cata, adică în cantități mai mari de 75 kgr., cât prevede ca scutite de timbrul proporțional art. 22 alin. 13 din legea timbrului și pentru cari, prin călcarea dispozițiilor art. 14 alin. 17 din lege, contravenientul nu a plătit impozitul de 1,40% ;

In drept : În conformitate cu dispozițiile art. 14 paragraful 17, sunt supuse impozitului proporțional de 1,40% vânzările de derivate ale produselor agricole (făinuri de tot felul, paste făinoase și malțul), precum și recoltele prinse de rădăcini ;

Însă, din modul și din termenii în cari textul de mai sus este redactat, rezultă că legiuitorul ocupându-se de derivatele produselor agricole — spre deosebire de recoltele prinse de rădăcini — a înțeles să precizeze nu numai felul, dar chiar numărul felurilor acestor derivate, fixând anume în paranteză explicativă a zisei noțiuni, că în concepțiunea sa sunt derivate ale produselor agricole numai făinurile, paste făinoase și malțul ;

Acesta fiind înțelesul ce însuși legiuitorul, astfel cum formal o mărturisește prin explicațiunea sus menționată, îl dă expresiei „derivate ale produselor agricole“, urmează că acesta nu poate fi depășit de interpreți, atât pentru considerațiunea că în domeniul fiscal, legiuitorul român urmând unanimitatea doctrinei materiei a acceptat în reglementările sale legale, principiul specificării obiectelor supuse impozitelor, cât și pentru considerațiunea că, a se admite contrariul ar însemna nu numai să se stabilească o neautorizată excepțiune dela principiul sus menționat, dar mai mult, ar însemna pe de o parte, să se desființeze cuprinsul explicațiunii prevăzute în paranteza citată, iar

pe de altă parte, să se calce rândurile strictei interpretări, aplicabile materiei fiscale ca consecință a principiilor înscrise în art. 80 din Constituție ; că prin urmare în speță nu se poate vorbi de o contravențiune, fiindcă nu se poate legalmente vorbi nici despre un impozit proporțional asupra tărițelor, ca derivate de produse agricole ;

De altfel și chiar dacă prin imposibil s'ar putea susține că aplicațiunea legală cuprinsă în parantezul sus menționat n'ar avea un caracter limitativ — cum rezultă în mod evident din utilizarea expresiei de legătură „și“ între „paste făinoase“ și „malț“ și că prin consecință fiscal și deopotrivă interpretul ar fi autorizat să înglobeze în noțiunea de „derivate ale produselor agricole“ și alte derivate decât cele anume prevăzute la sus zisa paranteză, încă în această ipoteză nu se poate vorbi despre o contravenție, intru cât este în afară de orice discuțiune că tărițele nu sunt și nu pot fi considerate ca un derivat al unui produs agricol, ci exclusiv ca o rămășiță a operațiunii măcinatului unor astfel de produse ;

Că dar și din acest punct de vedere, neputându-se vorbi despre obligațiunea achitării impozitului proporțional din vânzarea cu ridicata a unor astfel de rămășițe, fatal nu se poate reține, legalmente, în sarcina apelantului, vre-o contravențiune ;

Prin consecință, în speță făcându-se o justă aplicațiune a art. 14 paragraful 17 din legea timbrului, apelul se găsește fondat și urmează a se admite, anulându-se procesul verbal de contravențiune aprobat de Ministerul de Finanțe și scutindu-se apelantul de plata sumelor respective.

(Trib. Ilfov S. III civ. cor. Sentința civilă Nr. 243 din 25 Februarie 1939. Președinte și redactor Dl Vasile M. Theodorescu, prim-președinte)

V. DREPT ADMINISTRATIV

114. *CONTENCIOS ADMINISTRATIV.* Prin legea din 14 Septembrie 1938, interpretându-se dispozițiunile art. 6 din legea contenciosului administrativ, se ridică instanțelor de drept comun dreptul de a acorda daune pentru acte abuzive de autoritate, până ce în-

stanțele de contencios administrativ nu vor stabili principal ilegalitatea actului.

Potrivit art. unic din legea din 14 Septembrie 1938, cererea de despăgubiri prevăzută la art. 6 din legea contenciosului administrativ

nu poate fi introdusă la instanța de drept comun, decât numai după ce instanța de contencios administrativ a stabilit principial ilegalitatea actului;

Aceste dispozițiuni, având prin voința legiuitorului caracterul interpretativ, au a se aplica tuturor pricinilor intentate dela punerea în aplicare a legii contenciosului administrativ și în care nu a intervenit încă o deciziune definitivă cu caracter de irevocabilitate, deci tuturor pricinilor ce sunt pendinte nu numai la instanțele de fond, ci și în recurs înaintea Curții de Casație, intru cât deși deciziunile pronunțate de Curțile de Apel sunt definitive, legea însă nu le recunoaște nici un caracter de irevocabilitate, situația de drept fixată prin ele putând fi schimbată prin admiterea recursului, aceste deciziuni nefiind intrate în puterea lucrului judecat;

Prin dispozițiunile sus arătate legiuitorul din 1938 schimbă sistemul în vigoare până la acea dată, rezultat din aplicarea principiilor legii contenciosului administrativ, pe temeiul cărora se recunoaște particularilor lezați printr'un act administrativ de autoritate dreptul ca să poată cere daune derivând din acest act direct, pe calea dreptului comun, fără a mai fi obligați ca în prealabil să obțină în contencios declararea actului ca ilegal; acest drept fiindu-le recunoscut chiar dacă acțiunea în contencios intentată anterior fusese respinsă nu în fond, ci pentru motive de formă, cum ar fi tardivitate, etc.

Textul legii din 1938 condiționează admiterea acțiunii în daune de obținerea în prealabil a unei hotărâri în contencios, care să declare ilegal actul administrativ de autoritate generator al daunelor cerute, astfel că sub actualul sistem, căruia după cum s'a arătat legiuitorul îi atribue un caracter interpretativ, cel vătămat nu se poate adresa instanțelor de drept comun prevăzute de lege pentru a cere daune decât stabilind în prealabil ilegalitatea faptului vătămător și prin urmare dacă calea contenciosului administrativ este închisă particularului lezat din orice motiv dânsul nu mai poate reclama în

justiție nici un fel de daune ce decurg din faptul abuziv;

În speță este constant că intimatul V. A. pentru îndepărtarea sa din corpul jandarmeriei s'a adresat în prim rând prin acțiune în contencios administrativ, cerând anularea actului ca ilegal cum și daune; că, Curtea de Apel Iași s. I-a, prin decizia Nr. 43 bis din 1 Octomvrie 1932, i-a respins ca tardivă acțiunea în contencios, iar recursul îndreptat de dânsul în contra acestei deciziuni a fost respins ca nefundat prin decizia Nr. 1117 din 1934 a Secției a III-a a Curții de Casație;

Posterior numitul intimat a intentat acțiune după dreptul comun la Tribunalul R. cerând pe temeiul dispozițiunilor art. 998 c. civ. rom. daune pentru îndepărtarea lui ilegală din corpul jandarmeriei, acțiune admisă de tribunal prin sentința confirmată de Curtea de Apel Iași s. I-a Nr. 127 din 1937, din care rezultă că, deși dânsul ceruse daune și prin acțiunea în contencios însă posterior și-a retras acest capăt de cerere cu rezerva intentării unei acțiuni după dreptul comun;

Față de această situație în fapt, și în baza considerentelor expuse mai sus, urmează, potrivit dispozițiunilor legii din 14 Septemvrie 1938, că intimatul nu mai este îndreptățit să ceară să i se recunoască dreptul la daune pentru îndepărtarea lui din jandarmerie, intru cât dânsul prin respingerea acțiunii sale în contencios, independent de orice motiv, nu mai poate deduce în justiție în prealabil ilegalitatea acestei îndepărtări, condiție esențială pentru a-și putea valorifica pretențiunile de daune decurgând din această îndepărtare;

Astfel fiind, recursul se admite și, fiind vorba numai de aplicarea legii la faptele constante ale cauzei, Înalta Curte evocând fondul admite apelul făcut de ministerul recurent și respinge ca nefundată acțiunea reclamantului.

(Cas. I. Dec. Nr. 2745 din 28 Nov 1938 Președinția D-lui T. Magheru, consilier)

115. *CONTENCIOS. Medicii angajați cu contract de Casa Centrală a Asigurărilor sociale, nu sunt funcționari publici și ca atare nu au dreptul la acțiune în contencios împotriva actului de îndepărtare din serviciu. Art. 4 legea conf. adm.*

In fapt: Reclamantul Dr. E. B. prin acțiunea de față, cere ca în conformitate cu art. 1. din legea pentru contenciosul administrativ, să se anuleze de justiție ca ilegal ordinul No. 1624/1938 al Direcțiunii Generale a Casei Centrale a Asigurărilor Sociale, prin care s'a dispus ca să înceteze pe ziua de 1 August 1938, serviciile sale de medic la Casa de Asigurări Sociale Reșița, invocând în sprijinul acțiunii sale în scris și oral în fața Curții, dispozițiunile legii unificării asigurărilor sociale și contractul în baza căruia a funcționat la numita instituțiune, susținând, că destituirea din serviciul angajat prin contract încă din anul 1921, este nemotivată, ilegală și luată cu călcarea prevederilor contractuale și cu vătămarea drepturilor sale conferite de contractul încheiat cu pârâta Casa Asigurărilor sociale și în baza căruia a funcționat până la data îndepărtării sale;

In drept: Din contractul cu data de 15 Mai 1921 se constată că reclamantul a fost angajat de Casa Cercuală pentru asigurări sociale pentru îndeplinirea agendelor medicale ale Casei în circumscripția Reșița în condițiunile din regulamentul de serviciu și disciplină al medicilor casei cercuale și din regulamentul de retribuție, cari fac parte integrantă din acel contract.

Potrivit clausei prevăzută în paragraful 10 al. III. din regulamentul de serviciu, acceptat de reclamant la contractarea angajamentului, medicul angajat se consideră provizoriu timp de un an și în conformitate cu § 90 al. VIII—IX din acel regulament, numai după trecerea aceluși timp; de un an, medicul putea fi definitivat printr'o hotărâre a directorului, făcându-se mențiune în contract de această hotărâre de definitivare care din cuprinsul contractului

aflat la dosar nu se constată că s'a dat în ce privește pe reclamant.

Deci reclamantul, deși au trecut mai mulți ani dela contractarea angajamentului, a rămas tot în situațiunea de medic consultant angajat provizoriu, nefiind dată hotărârea de definitivare de organul competent arătat în convențiunea părților, iar această situațiune de angajat provizoriu, potrivit art. 10 al. 4 din regulamentul de serviciu, acceptat de reclamant prin contractul încheiat, dădea dreptul pârâtei Casei Centrale de Asigurări sociale să rezilieze contractul cu un preaviz de 3 luni, termen ce a fost respectat în speță;

Prin urmare reclamantul nefiind definitivat în condițiunile stipulate prin contract, nu poate fi considerat nici cu drepturi câștigate în conformitate cu dispozițiunile art. 94. al. 7. din legea pentru unificarea asigurărilor sociale, pentru a putea fi în situațiunea, ca invocând dispozițiunile aceluși articol, să se plângă că n'a fost menținut în serviciu în postul, ce ocupa la promulgarea acelei legii;

Dar deosebit de situațiunea reclamantului de medic consultant provizoriu, rezultată după cum s'a arătat mai sus, din contractul invocat chiar de reclamant în sprijinul acțiunii sale, în conformitate cu art. 92 din legea pentru unificarea asigurărilor sociale și art. 204 din regulamentul acestei legi, personalul medical al asigurărilor sociale este împărțit în două categorii: medici cu drept de participare la Casa Generală de Pensuni numiți și definitivati pe baza de examen de capacitate cari sunt funcționari de Stat și medici consultanți, recrutați și definitivati pe simpla dispoziție a autorității prin angajament cu contract fără examen de capacitate, cari nu participă la Casa Generală de pensuni și nu intră în categoria funcționarilor de Stat.

În speță este de necontestat că reclamantul a fost angajat în serviciul Casei Generale a Asigurărilor sociale, prin contract, fără examen de capacitate și deci potrivit articolelor de lege și regulament citate mai sus, nu poate

fi considerat funcționar public, ci o parte contractantă într'un contract de locațiune de serviciu.

Iar în conformitate cu art. 4 din legea pentru contenciosul administrativ numai funcționarii inamovibili legal numiți în termen de 30 zile dela înlocuire, mutare, sau punere în retragere în contra legii au dreptul să ceară justiției atacarea actelor administrative de autoritate prin care s'a dispus una din acele măsuri de administrație care îi aduce vătămarea drepturilor sale acordate de lege și regulamente.

Considerând că în speță, reclamantul revând calitatea de funcționar public, fiind angajat de pârâta Casa Asigurărilor sociale cu aprobarea Ministerului Muncii, cel de al doilea pârât, cu un contract de locațiune de serviciu, în principiu nu poate să uzneze de dispozițiunile art. 4 din legea contenciosului administrativ edictate numai în favoarea funcționarilor publici, așa că acțiunea sa în contencios este inadmisibilă.

(C. de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 2337/1938 din 13 Ianuarie 1939; președinția dlui Ioan Popiștiu, consilier; redactor dl Aurel Stroian consilier)

VI. DREPT FISCAL

116. SPECTACOLE PUBLICE. IMPOZIT. *Faptul de a fi aranjat o petrecere cu taxă benevolă fără a elibera bilete de intrare, nu constituie nici o contravenție sancționată de legea impozitului pe spectacole. În asemenea caz organizatorii petrecerii trebuie să achite numai impozitul fix prev. de art. 2 din legea citată.*

In fapt: Prin procesul verbal de contravenție din 5 Aprilie 1937 și decizia de aprobare cu No. 12301 din 10 Iulie 1937 a Administrației de Constatăre Mixtă A., M. St. și M. Fr. au fost amendați cu suma de lei 10.000 conform art. 31 al. e din legea impozitului pe spectacole, pentru faptul că M. St. în seara zilei de 6 Februarie 1937 a aranjat o petrecere în localul lui M. Fr. din S. cu taxă benevolă fără a elibera bilete de intrare, contravenind astfel ambii dispozițiunilor art. 4, 6 și 31 din legea spectacolelor.

In drept: Faptul comis de M. St. învățător confesional, de a aranja o petrecere în comuna S. în localul lui M. Fr. din acea comună, nu constituie o contravenție la legea pentru așezarea impozitelor asupra spectacolelor publice, întrucât nu este prevăzut de art. 31 și 32 din acea lege, în cari se enumeră limitativ sancțiunile, iar acestea nu se referă și la faptul săvârșit de recurenți;

Pentru spectacolul organizat de învățătorul confesional M. St. în conformitate cu art. 3 din susmenționata lege, trebuia a se încasa numai impozitul fix prevăzut de art. 2 pe calea urmăririi fiscale, iar nu să se aplice amendă, deoarece art. 3 deși prevede, precum s'a arătat, o taxare totuși nu prevede și vre'o sancțiune;

Deasemenea dispozițiunile art. 4 și 6 din

susmenționata lege, nu se pot aplica în speță, ci urmează a se aplica disp. art. 71 și următorii din regulamentul legii pentru controlul apelurilor la contribuția benevolă a publicului din 9 Aprilie 1927, cari arată modul de încasare al unor asemenea taxe;

Fără de cele mai sus expuse, Tribunalul numai printr'o rea interpretare a dispozițiilor de lege invocate a respins apelul contravenienților și a constatat că ei sunt pasibili și de amenda de 10.000 lei în loc de a fi hotărât în conformitate cu art. 3 din legea spectacolelor că sunt obligați a plăti fiscolei pe calea urmăririi fiscale numai impozitul fix prevăzut de art. 2 din aceeași lege.

(C. de Apel Timișoara S. II-a dec. No. 4073 din 16 Decembrie 1938; președinte și redactor Dl. Sc. Constantinescu, președinte)

117. VALORIFICAREA GRÂULUI. *Făina măcinată la o moară fărănească pentru uzul propriu și nu în scopul comercializării, nu trebuie să fie însoțită de biletul de liberă circulație. Art. 11 lit. b. din decretul pentru valorificarea grâului.*

In fapt: Prin decizia primei instanțe, a fost amendată cu 348 lei, în baza art. 10 și 14 din legea pentru sporirea unor taxe de consumație publ. în Mon. Of. Nr. 77—1935, pentru faptul de a fi transportat, fără bilet de liberă circulație, cantitatea de 139 kgr. făină de grâu, dela Hodoș la Lugoj, și de a nu fi achitat taxa de consumație de 0.25 lei pe kgr.;

tribunalul, prin sentința atacată cu prezentul recurs, a admis apelul contravenientiei și a anulat deciziunea de amendare, pe motiv că făina în chestiune n-a fost transportată în scop de comercializare, ci a fost măcinată la o moară țărănească și transportată ginerelui și fiicei contravenientei, domiciliați în Lugoj.

In drept: Având în vedere că constatarea în fapt făcută de tribunal, în sensul motivării sentinței sale, se bazează pe certificatul eliberat de primăria comunei Hodoș și ea nefiind atacată pe motiv de eroare grosieră de fapt, rămâne definitivă;

Că în conformitate cu dispozițiunile art. 11 lit. b. din decretul de valorificare a grâului, trebuie să fie însoțite de un bilet de liberă circulație, care constată și plata taxei de consumație aferentă, numai acele transporturi de făină măcinată în morile țărănești, cari sunt destinate *comercializării*; astfel că susținerea recurentului în sensul că ori ce transport de făină măcinată la aceste mori ar trebui — conform citatului text de lege — să fie însoțite de biletele de circulație mai sus vorbite, este inexactă în fapt;

Că în speță este definitiv constatat că făina formând obiectul procesului verbal de contravenție, a fost măcinată la o moară țărănească și transportată dela Hodoș la Lugoj pentru propriul consum al fiicei și ginerului contravenientei, cari domiciliază în Lugoj și deci nu în scopul comercializării, spre a se putea susține cu temei necesitatea procurării prealabile a biletului de liberă circulație și obligativitatea achitării vreunei taxe de consumație;

Așa fiind recursul fiscului este neîntemeiat.

(C. de Apel Timișoara S. I-a Dec. No. 21—1939 din 1 Martie 1939; președinția Dlui I. Farchescu, consilier redactor Dl. Al. Constantinescu, consilier.

TABLOUL

noilor membrii ai CERCULUI JURIDIC
BĂNĂȚEAN admiși în adunarea Generală
din 11 Iunie 1939

Dr. Ioan Hermann Consilier la Curtea de Apel
Timișoara

Tilius Goruneanu Consilier la Curtea de Apel
Timișoara

Aurelian Stroian Consilier la Curtea de Apel
Timișoara

Vlad Enescu Procuror la Curtea de Apel Ti-
mișoara

Gheorghe Oprisănescu Procuror la Curtea de
Apel Timișoara

Vasilie Tarcinius Procuror la Curtea de Apel
Timișoara

Nicolae Mândru Președinte la Tribunalul Arad

Emil Hanganu judecător la Tribunalul Arad

Petru Bondarev judecător la Tribunalul Arad

Petru Parca judecător la Tribunalul Arad

Liviu Dragoș judecător la Tribunalul Arad

Nicolae Bujor judecător la Tribunalul Arad

V. Sămărtineanu judecător la Tribunalul Arad

Andrei I. Greavu judecător la Tribunalul Arad

Nicolae Popovici judecător la Judecătoria Mixtă
Arad

Ioan Bașarab judecător la Judecătoria Brașov

Cornel A. Frâncu judecător la Judecătoria
Mixtă Arad

Vasilie Ștefanescu judecător la Judecătoria
Mixtă Arad

Romulus I. Papp judecător la Judecătoria
Mixtă Arad

Dr. Andrea Pompeiu judecător la Judecătoria
Buteni

Dr. Remus T. Niclușta judecător la Judecătoria
Halmagiu

Dimitrie T. Marienuș judecător la Judecătoria
Nadlac

Tănase Gh. Enea judecător la Judecătoria Radna

Victor Bendeschi judecător la Judecătoria
Rovine

Dr. Aurel Teodorescu judecător la Judecătoria
Rovine

Popa Sergiu Mihail judecător la Judecătoria
Șiria

Diaconescu St. Dumitru judecător la Judecă-
toria Șiria

Ioan Catrinescu judecător la Tribunalul Caran-
sebeș

Călugăreanu Nicolae judecător la Tribunalul
Caransebeș

N. Musta judecător la Judecătoria Orșova

Gheorghiu S. Achil judecător la Judecătoria
Teregova

Traian Crașovan judecător la Judecătoria Te-
regova

Matei G. Milea judecător la Tribunalul Lugoj
Ioan Vioreanu judecător la Tribunalul Lugoj
Gheorgescu Vâlcea Alexandru judecător la Tribunalul Lugoj

Amos Ienciu judecător la Tribunalul Lugoj
Enea Becichert judecător la Tribunalul Lugoj
Ioan Isac judecător la Judecătoria Făget
Aurel Literat judecător la Judecătoria Lugoj
Pascu S. Silviu judecător la Judecătoria Lugoj
Ionescu Liviu judecător la Tribunalul Oravița
Aristide D.Trincă judecător la Tribunalul Oravița
Dr. Gheorghe Goîna Procuror, Oravița
Ioan I. Binder judecător la Judecătoria Bozovici
Ionescu V. Ioan judecător la Judecătoria Bozovici
Pop Lemeni C. Silviu judecător la Judecătoria Moldova Nouă

Georgescu A. Nicolae Șef Judecător Reșița
Vasile Armeanu judecător la Judecătoria Reșița
Ian Victor judecător la Judecătoria Reșița
Cărmăciu Anton judecător Sasca Montană
Murgu S. Vucu judecător Sasca Montană
Alexandru Buzolanu Prim Procurorul Parchetului Timișoara

Vișian Alexandru jude-președinte Tribunalul Timiș Torontal

Policrat Alexandu judecător la Tribunalul Ilfov
Filip G. Ștefan judecător la Tribunalul Timiș Torontal

Toma C. Adrian judecător la Tribunalul Timiș Torontal

Imbroane Brutus judecător la Tribunalul Timiș Torontal

Enea T. Olariu judecător la Tribunalul Timiș Torontal

Laurențiu Tămaș judecător la Tribunalul Timiș Torontal

Todan Liviu judecător la Tribunalul Timiș Torontal

Bratu A. Virgil judecător la Tribunalul Timiș Torontal

Dr. Ioan Patca judecător la Tribunalul Timiș Torontal

Ionaș S. Leon judecător la Tribunalul Timiș Torontal

Mihail Soreanu procuror la Parchetul Timișoara
Cheșeanu Tullus procuror la Parchetul Timișoara

I. Pașcu judecător la Judecătoria Jimbolia
Dr. Ioan Grogloth Șef Judecător Lipova
Tăutu Gabriel judecător la Judecătoria Lipova
Octavian Popa judecător la Judecătoria Urbană I. Timișoara

Socec Ioan Alexandru judecător la Judecătoria Urbană I. Timișoara

Petru Pordea judecător la Judecătoria Urbană I. Timișoara

Aurel T. Tămășoiu judecător la Judecătoria II. Urbană Timișoara

Dr. Iosif Hălmăgiau judecător la Judecătoria II. Urbană Timișoara

Anton Mihai judecător la Judecătoria II. Urbană Timișoara

Leon Năsturaș jude.-președinte la Judecătoria Rurală Timișoara

Deculescu T. Teodor judecător la Judecătoria Rurală Timișoara

Haralambie S. Serbu judecător la Judecătoria Rurală Timișoara

Ioan R. Bratu judecător la Judecătoria Vinga

Dr. Bela Ghelei avocat Deta

Dr. Ioan Maior avocat Timișoara

Dr. Popper Alexandru avocat Buteni

Dr. Alexa Botloc avocat Arad

Dr. Petru Jiga avocat Pâncota

Dr. Constantin Negrea avocat Moldova Nouă

Dr. Sever Ispravnic avocat Arad

Ioan D. Cârpanu avocat Caransebeș

Partenle Andrei avocat Lugoj

Ioan Grancea director de Carte Funduară Târgul Mureș

Ioan Crisliu avocat Lugoj

Dr. Pavel Iova avocat Bozovici

Dr. Ioan Stolan avocat Lugoj

Dr. Emil Miclosi avocat Arad

Dr. Victor Martius avocat Petroșani

Dimitrie Tămaș, avocatul Statului Lugoj

MINISTERUL DE FINANȚE

Direcțiunea Taxelor de Consumație

ORDINUL

Nr. 504.621 din 8 Februarie 1939, referitor la vânzarea ulumului — vămii — de către morile țărănești.

Conform dispozițiilor art. 5 din Decretul pentru valorificarea grâului No. 2.786—1937 modificat prin legile Nr. 2816 și 4444—1938, morile clasificate țărănești au dreptul să ia în schimbul măcinșului fie o vamă în natură (uium) fie un preț în numerar.

Vama de grâu, secară și orz dobândită astfel nu se va putea comercializa decât sub formă de boabe, iar vânzarea lor trebuie dovedită cu acte legale (factură, buletine ș. a.) așa cum s'a dispus prin Instrucțiunile pentru aplicarea legilor taxelor de consumație.

Pentru ca vânzarea uiumului să poată fi controlată mai ușor și pentru înlăturarea fraudelor ce s'ar putea săvârși prin măcinarea uiumului și vânzarea lui deci sub formă de făină, vă facem cunoscut că Ministerul dispune următoarele:

Morile care macină cu vamă, adică acelea supuse texei de consumație de 0,25 lei de kgr., acelea supuse taxei pe metru liniar de valț și cele scutite de orice taxe, vor libera facturi pentru toate cantitățile de grâu sau orz din uium, vândute, indiferent cui s'a făcut vânzarea.

Facturile se vor libera din carnetele cu cotor vizate de Ad-ția de Constatare respectivă, și vor cuprinde:

- a) Numele și adresa morii;
- b) Numele și adresa cumpărătorului;
- c) Cantitatea și felul produsului și
- d) Suma realizată.

ORDINUL

No. 532.644 din 21 Februarie 1939, referitor la morile țărănești cari strâng cereale dela locuitori și le transportă măcinate la domiciliu.

Vă facem cunoscut că restricțiunile ce s'au prevăzut prin ord. circ. Nr. 437.225 din 23 Decembrie 1938, a se lua în contra proprietarilor de mori țărănești care utilizează sistemul de a colecta cereale (grâu, secară și orz) dela sătenii plugari și a le transporta măcinate la domiciliul lor, ca o consecință a unor vechi practice și obiceiuri locale, — urmează a fi aplicate numai acelor proprietari de mori țărănești care nu respectă întocmai dispozițiunile cuprinse la art. 5, 9, și 11 al. d., precum și sătenilor plugari care transportând singuri produsele lor spre măcinare la acele mori țărănești, nu vor cere și nu vor avea asupra lor biletul de măcinat (bon de măciniș) prevăzut de art. 11 al. c. din Decretul-Lege Nr. 2796—937 pentru valorificarea grâului, modificat prin legea Nr. 4444—1938.

În consecință, vă rugăm să luați măsuri ca morile țărănești care practică sistemul colectării cerealelor (grâu, secară și orz) dela locuitori și apoi le transportă măcinate la domiciliul lor, să execute cu stictețe următoarele dispozițiuni:

1. Să nu se ridice cereale (grâu, secară, orz) decât dela locuitorii plugari și numai în limitele stricte ale nevoilor directe ale lor și familiilor lor.

2. Căruțașii acestor mori țărănești să fie obligați a avea asupra lor și să elibereze la primirea cerealelor (grâu, secară și orz) dela săteni, adeverințe din carnetele cu cotor, vizate de acea Ad-ție de Constatare care să cuprindă: denumirea morii țărănești care execută ridica-

rea cerealelor, data, numele și pronumele săteanului plugar dela care s'au ridicat cerealele (grâu, secară și orz), cantitățile ridicate în kgr., precum și semnătura căruțașului.

3. Aceste cereale, la introducerea în moară, să fie imediat trecute în rubricile corespunzătoare din registrul de măcinș prevăzut de art. 9 din Decret, arătându-se data introducerii în moară, numele, pronumele și domiciliul fiecărui locuitor în parte, iar după măcinare, să se înregistreze în rubricile corespunzătoare din același registru, produsele rezultate din măcinare și scoase din moară (făină și tărate), uiumul luat precum și nr. biletului de măcinș eliberat.

4. La scoaterea produselor din moară (făină și tărate) pentru a fi transportate cu căruțele morilor la domiciliile aceluiași locuitori, moara va elibera bilete de măcinș prevăzute de art. 11 al. c. din Decret, fiind obligatoriu a se menționa în ele, pe lângă dată și ora scoaterii produselor din moară.

Sacul sau sacii de făină, precum și sacii de tărate ce aparțin unui singur proprietar, vor fi aranjați în căruțele morii, unii lângă alții, astfel ca să se poată controla cu ușurință în timpul transportului.

La eșirea din moară, se va lega de gura sacului, sau unuia din sacii de făină (în cazul când sunt mai mulți ai aceluiași proprietar) o

bucată de sfoară lungă de 30 cm. ale cărei capete vor fi introduse între cele 2 colțuri dela marginea stângă a biletului de măcinat ce se vor îndoi și lipi, astfel că acest bilet de măcinat, să apară, ca o etichetă pentru identificarea deplină a produselor transportate și care aparțin fiecărui locuitor plugar în parte.

5. În ceea ce privește uiumul (*vama*) luat în natură drept cost al măcinșului efectuat de aceste mori țărănești, el *va putea fi comercializat numai în boabe*, vânzarea făcându-se cu facturi eliberate din carnetele cu cotor, vizate de acea Ad.-ție de Constatare, buletine de Obor, sau orice alt act legal, pentru dovedirea vânzării.

Operațiunile vânzării și actele justificative vor fi trecute deasemenea, în rubricile respective din același registru de măcinș al acestor mori țărănești.

Colectarea cerealelor dela locuitorii plugari (grâu, secară și orz) și apoi transportarea produselor rezultate la domiciliul lor, fiind condiționată numai de executarea strictă a dispozițiilor de mai sus, vă rugăm să luați măsuri pentru aducerea lor la îndeplinire, dispunând să se dresseze procese-verbale de contravenție în caz de abateri, care se vor înainta Oficiului Central pentru Valorificarea Grâului.

Sumarul general al Nr. 6

DOCTRINĂ, INFORMAȚIUNI, RECENZII ETC.

	Pag.
Cronica, de <i>DI. I. N. Lungulescu</i> — — — — —	253
Timbrul judiciar și..... notarii publici, de <i>DI. Dr. Petru Penfla</i> — — — — —	257
Circumstanțele ușurătoare (continuare), de <i>Adrian C. Toma</i> — — — — —	259
Tendințe spre unificarea internațională a dreptului privat, de <i>DI. Eugen Feneșan</i> — — — — —	261
Părți din referatele profesorilor <i>A. Asquini</i> și <i>H. C. Nipperdey</i> , făcute în adunarea Comitetului Juridic Italo-German, pentru reforma dreptului obligațiunilor, care a avut loc la Roma în zilele de 20—26 Iunie 1938, — — — — —	262
Recenzi de <i>DI. E. F.</i> — — — — —	265
Informator bibliografic, de <i>DI. E. F.</i> — — — — —	268
Tabloul noilor membrii ai Cercului Juridic Bănățean — — — — —	297

LEGISLAȚIE

Ordinul Ministerului de Finanțe, Dir. Taxelor de Comunicație, No. 504621 din 8 Februarie 1939, referitor la vânzarea uiumului — vămii — de către morile țărănești — — — — —	299
Idem No. 532.644 din 21 Februarie 1939, referitor la morile țărănești cari strâng cereale dela locuitori și le transportă măcinat la domiciliu — — — — —	299

JURISPRUDENȚĂ ȘI SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

I. Drept civil — — — — sp. 101—103	Legi speciale — — — — — sp. 110—113
II. Procedură civilă — — — — sp. 104 107	Drept administrativ — — — — sp. 114—115
III. Drept penal și procedură penală sp. 108—109	Drept fiscal — — — — — sp. 116—117
Conceptul proprietății. Proprietate individuală, divizată și Comună. Subiectele dreptului de proprietate. Obiectele dreptului de proprietate. Autorizațiunile din dreptul de proprietate. Proprietatea divizată. Proprietatea Comună. Note doctrinare de <i>DI. Dr. G. Plopu</i> 273	

INDEX ALFABETIC

Pagina	Pagina
<i>Acțiune netimbrată, anulare. Apel.</i> Vezi Sp. 111. — Legea timbrului. — — — 290	<i>Eșire din indiviziune. Incident dilatoriu.</i> Sp 106 Acțiunile pentru eșirea din indiviziune imobiliară, ca și cele pentru radierea înscricțiunilor tabulare, în baza art. 12 din legea LIV. 1912 trebuiesc să fie înaintate la instanța de carte funduară, pentru a decide în prealabil în privința notării procesului care apoi le trimite instanței de judecată. Neîndeplinirea acestei proceduri constituie un incident dilatoriu prevăzut de art 180 pct 2 pr. civ. — — — — — 285
<i>Conceptul proprietății. Proprietate individuală, divizată și Comună. Subiectele dreptului de proprietate. Obiectele dreptului de proprietate. Autorizațiunile din dreptul de proprietate. Proprietate divizată. Proprietate comună.</i> Sp. 101 — Dacă reclamanții nu au posesiunea averii imobiliare pretinse care în întregime se găsește pe numele antecesorului părților, în acest caz nu poate fi vorba de o comunitate de avere. Cu note doctrinare de <i>DI. Dr. G. Plopu.</i> — — — — — 273	<i>Impozit proporțional. Legea timbrului.</i> Vezi. Sp. 112. — Legea timbrului — — — 291 Vezi. Sp. 113. — " " — — — 292
<i>Contencios administrativ.</i> Sp 114. — Prin legea din 14 Septembrie 1938, interpretându-se dispozițiunile art 6 din legea contenciosului administrativ. se ridică instanțelor de drept comun dreptul de a acorda daune pentru acte abuzive de autoritate, până ce instanțele de contencios administrativ nu vor stabili principal ilegalitatea actului. — — — — — 293	<i>Impozit spectacole publice.</i> Vezi. Sp. 116. Spectacole publice — — — 296
<i>Contencios.</i> Sp 115 — Medicii angajați cu contract de Casa Centrală a Asigurărilor sociale, nu sunt funcționari publici și ca atare nu au dreptul la acțiune în contencios împotriva actului de îndepărtare din serviciu Art 4 legea cont adm — — — — — 295	<i>Imprumut.</i> Sp. 102. — Predarea efectivă a banilor fiind un element esențial pentru nașterea contractului de imprumut, obligațiunea debitorului de a restitui imprumutul naște numai în momentul când el a primit banii, data nașterii datoriei coincide deci cu momentul numerării banilor. Aplicațiune la Legea conversiunii. Art. 983 c. c. a. Cu nota <i>Dlui M. Feneșan.</i> — — — — —
<i>Daune pentru acte abuzive de autoritate.</i> Vezi Sp 114. — Contencios administrativ — — — 293	<i>Incident dilatoriu. Eșire din indiviziune.</i> Vezi Sp. 106. — Eșire din indiviziune — — — 285

INDUSTRIA LÂNEI S. A.

Capital: 80.000.000 lei;

Fabrică de postav, torcătorii de Kammgarn și Streichgarn, tricotaj și împletituri, fabrică de panglici. (Stofe moderne și efține pt. doamne și domni).

Sediul central: I. Timișoara II. Spl. Industria Lânei I. Telefon 141-145

Sucursale: București str. Franklin Bouillon (fost Gabroveni) 4

Adresa telegrafică: ILSA Timișoara

Banca Românească S. A.

CAPITAL (31 XII. 1936): 544,362.101;

Operațiuni bancare în țară și străinătate; **Sediul central:** București (Reg. Soc. banc. No. 45 din 29 Oct. 1934); **Sucursale:** Arad, Bacău, Bălți, Bazargic, Botoșani, Brăila, Brașov, Cernăuți, Cetea Albă, Chișinău, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Ismail, Oradia, Ploiești, Satu Mare, Sibiu, Tg. Mureș, Timișoara, Tighina, Tulcea;

Adresa telegrafică: Românească

Băncile Bănățene Unite S. A. Timișoara

Fondat în anul 1888-Capital social deplin vărsat Lei 52,000,000 - Rezerve Lei 11,550,000 Centrala: Timișoara - Sucursale: Arad, Jimbolia, Lipova, Lugoj, Sănnicolaul-mare

Autorizată pentru comerțul cu devize. — Preia depuneri pe livrete de economie și pe cont curent; la vedere și pe termen. Acordă credite și escontează remise. — Execută încasări și asemnări. — Cumpără și vinde efecte de stat. — Se ocupă cu transacțiuni în devize. — Inchiriază safe-uri. — Preia în păstrare efecte și alte valori. — Execută toate afacerile bancare cu conștiinciozitate și pe lângă condițiunile cele mai favorabile

Banca Victoria S. A. Arad

SUCURSALA TIMIȘOARA

Capital Lei 80,225.000 Rezerve Lei 24,000.000

Telefon: 5-10

Sedii: Arad, Oradea, Buteni, Chișineu-Criș, Radna, Salonta, Șiria

Face toate operațiunile de bancă.